

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації
Напрямок підготовки (спеціальність) 242 «Туризм»
Освітня програма «Міжнародний туризм»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**Тема: «Місце регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних
дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації»**

Здобувачки Світлани ЧЕРНОУСОВОЇ

2 курсу групи ТМ-611

Керівники Ірина КРУПІЦА

Федір ТРІШИН

Консультант Наталя ДОБРЯНСЬКА

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 30 листопада 2023 р., протокол № 4

Завідувачка кафедри ТБтаР

підпис

Наталя ДОБРЯНСЬКА

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет	Технології вина та туристичного бізнесу
Кафедра	Туристичного бізнесу та рекреації
Ступінь вищої освіти	Магістр
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Міжнародний туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри ТБтаР

Наталя ДОБРЯНСЬКА

2 серпня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Черноусовій Світлані Сергіївні

1. Тема роботи: Місце регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації затверджена наказом по університету від «2» серпня 2023 р. № 383-03.
2. Термін здачі здобувачкою закінченої роботи «1» грудня 2023 р.
3. Вихідні дані до роботи: монографії, підручники, навчальні посібники, законодавчі та нормативні акти, первинні документи, звіти туристичних підприємств, статистична звітність, статті та тези.
4. Перелік питань, котрі необхідно розробити:
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей
РОЗДІЛ 2. Вплив нестабільної геополітичної ситуації на туризм
РОЗДІЛ 3. Стратегія розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей
5. Перелік графічного матеріалу
Презентація до кваліфікаційної роботи (26 слайдів)

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 3	Наталя ДОБРЯНСЬКА	02.08.2023	01.12.2023

7. Дата видачі завдання 02.08.2023

Керівники: Ірина КРУПЦА _____

Федір ТРІШИН _____

Завдання прийняла до виконання Світлана ЧЕРНОУСОВА _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи
1.	Отримання теми для кваліфікаційної роботи	02.08.2023
2.	Затвердження плану кваліфікаційної роботи	05.08.2023
3.	Надання розділ 1 на перевірку	10.09.2023
4.	Надання розділ 2 на перевірку	10.10.2023
5.	Надання розділ 3 на перевірку	10.11.2023
6.	Формування висновку, списку використаних джерел, додатків	20.11.2023
7.	Здача закінченої кваліфікаційної роботи	30.11.2023
8.	Розробка презентації	01.12.2023

Керівники: Ірина КРУПЦА _____

Федір ТРІШИН _____

Завдання прийняла до виконання Світлана ЧЕРНОУСОВА _____

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувачка-дипломник _____ Світлана ЧЕРНОУСОВА

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи магістра

Робота містить 136 сторінок, 14 таблиць, 21 рисунок, список літератури з 60 найменувань, 9 додатків.

Основною метою даного дослідження є аналіз взаємозв'язків між туризмом для дітей та геополітичною ситуацією в Україні, а також розробка рекомендацій для покращення роботи туристичних напрямків у контексті цих умов.

Об'єктом дослідження є туристичні напрямки регіонального зору, спрямовані на оздоровлення та лікування дітей.

Завданням КРМ передбачено розкрити поняття лікувально-оздоровчого туризму, аналіз впливу нестабільної геополітичної ситуації на туризм; розгляд ризиків та можливостей для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних destinations; аналіз регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних destinations для дітей; розробка стратегії розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних destinations для дітей.

За результатами виконаної роботи сформульовані такі висновки: результати досліджень свідчать про те, що регіональні оздоровчо-лікувальні туристичні destinations можуть відігравати ключову роль у фізичному та психічному розвитку дітей, забезпечуючи їм не лише зміцнення здоров'я, а й позитивний вплив на соціальну адаптацію. Геополітичні конфлікти і нестабільність можуть призвести до зниження туристичного потоку, але також створюють нові можливості для розвитку регіональних destinations, які можуть стати альтернативними туристичними напрямками. На основі отриманих результатів розроблено рекомендації для збалансованого розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних destinations для дітей. Запропоновано стратегічні кроки, спрямовані на забезпечення сталого розвитку та адаптацію до змін у геополітичній ситуації.

Рік захисту роботи: 2023

ANNOTATION

master's qualification paper

The paper comprises 136 pages, 14 tables, 21 figures, a bibliography with 60 references, and 9 appendices.

The primary objective of this research is to analyze the interplay between children's tourism and the geopolitical situation in Ukraine. Additionally, it aims to develop recommendations for enhancing the performance of tourist directions within the context of these circumstances.

The research focuses on the tourist directions from a regional perspective, specifically those geared towards the health and treatment of children.

The tasks set for the qualification paper include defining the concept of health and wellness tourism, analyzing the impact of an unstable geopolitical situation on tourism, examining risks and opportunities for regional health and treatment tourist destinations, analyzing regional health and treatment tourist destinations for children, and developing a strategy for the development of regional health and treatment tourist destinations for children.

The conclusions drawn from the research indicate that regional health and treatment tourist destinations can play a pivotal role in the physical and psychological development of children. They not only contribute to strengthening health but also have a positive impact on social adaptation. Geopolitical conflicts and instability may lead to a decrease in tourist flows, but they also create new opportunities for the development of regional destinations as alternative tourist directions. Based on the obtained results, recommendations have been formulated for the balanced development of regional health and treatment tourist destinations for children. Strategic steps have been proposed to ensure sustainable development and adaptation to changes in the geopolitical situation.

Year of defense: 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1	9
Теоретичні аспекти регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей	9
1.1 Поняття оздоровчо-лікувального туризму.....	9
1.2 Види оздоровчо-лікувальних програм для дітей	19
1.3 Роль регіональних дестинацій у розвитку туризму	34
Висновок до розділу 1	44
РОЗДІЛ 2	45
Вплив нестабільної геополітичної ситуації на туризм.....	45
2.1 Аналіз факторів нестабільності в геополітичній ситуації	45
2.2 Вплив геополітичних конфліктів на регіональний туризм.....	55
2.3 Ризики та можливості для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій	59
2.4 Аналіз регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей	65
2.5 Специфіка маркетингу та просування дестинацій у нестабільних умовах	74
Висновок до розділу 2	78
РОЗДІЛ 3	79
Стратегія розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей	79
3.1 Перспективи розвитку оздоровчо-лікувального туризму в умовах нестабільної геополітичної ситуації.....	79
3.2 Рекомендації для збалансованого розвитку дестинацій	86
3.3 Розробка стратегії розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей	89
Висновок до розділу 3	110
ВИСНОВКИ.....	111
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	113
ДОДАТКИ.....	118

ВСТУП

Актуальність дослідження. Регіональні оздоровчо-лікувальні туристичні дестинації для дітей відіграють важливу роль у забезпеченні їхнього фізичного, психологічного та соціального розвитку. Однак у сучасних умовах нестабільної геополітичної ситуації великий акцент робиться на безпеці і стійкості таких туристичних напрямків. Специфіка політичних, економічних та соціокультурних чинників створює серйозні виклики для розвитку і популярності регіональних дестинацій для відпочинку та оздоровлення дітей.

Незважаючи на складнощі, що супроводжують нестабільну геополітичну ситуацію, сучасні регіональні оздоровчо-лікувальні туристичні дестинації для дітей продовжують залишатися актуальними та важливими для забезпечення здорового та гармонійного розвитку молодого покоління. Кваліфікаційна робота магістра спрямована на вивчення впливу нестабільної геополітичної ситуації на регіональні дестинації для дітей та розробку стратегій забезпечення їхньої стабільності та безпеки, які, у свою чергу, сприяють здоровому фізичному та інтелектуальному розвитку дітей в умовах складної ситуації. У цьому контексті, КРМ розглядає проблему забезпечення розвитку дітей через туристичні дестинації в умовах геополітичної нестабільності, досліджує різноманітні аспекти цієї проблеми, а також розробляє рекомендації та стратегії для підвищення стійкості та безпеки подібних місць відпочинку.

Науковці які займалися питанням оздоровчо-лікувального туризму: О. О. Бейдик, А. М. Ветітнев, О. Л. Драчова, В. А. Квартальнов, В. Ф. Кифяк, О. О. Любіцева, М. П. Мальська та інші вчені та дослідники.

Метою дослідження є аналіз взаємозв'язків між туризмом для дітей і геополітичною ситуацією в Україні, а також у виробленні рекомендацій для покращення роботи туристичних дестинацій в таких умовах.

Для досягнення мети в кваліфікаційній роботі магістра на тему «Місце регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації» – поставлені такі завдання:

- розкрити поняття лікувально-оздоровчого туризму;
- проаналізувати який вплив має нестабільна геополітична ситуація на туризм;
- розглянути ризики та можливості для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій;
- зробити аналіз регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей;
- розробити стратегію розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей.

Предметом дослідження є комплексний аналіз ролі і значення регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій у контексті туризму для дітей при наявності нестабільної геополітичної ситуації.

Об'єктом дослідження є регіональні оздоровчо-лікувальні туристичні дестинації для дітей.

Практична цінність роботи. Результати цієї роботи можуть стати корисними як для академічної спільноти, так і для практиків, які працюють у галузі туризму та дитячої реабілітації, сприяючи збалансованому та стійкому розвитку сучасного покоління, незважаючи на виклики, що ставлять перед нами нестабільність та невизначеність геополітичних умов.

Загальний обсяг курсової роботи становить 136 сторінок. З них 1 сторінка – титул, 2 сторінки – завдання до КРМ, 2 сторінки – анотація, 1 сторінка – зміст КРМ, 2 сторінки – вступ, 103 сторінки – основна частина, 5 сторінок – інформаційні джерела, 10 сторінок – додатки.

РОЗДІЛ 1

Теоретичні аспекти регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей

1.1 Поняття оздоровчо-лікувального туризму

Лікувально-оздоровчий туризм є однією з найбільш динамічних галузей туризму в світі. Серед визначень таких термінів, як оздоровчий, оздоровчо-медичний та оздоровчо-лікувальний туризм, немає єдиних думок щодо курортного туризму. Беручи до уваги різноманітні дискусії та розбіжності, одним із підходів є розгляд медичного та оздоровчого туризму як підрозділів лікувально-оздоровчого туризму. Термін «лікувально-оздоровчий туризм» може мати різні інтерпретації, і найпростіше його визначення можна подати так – це вид подорожі, спрямований на відвідування курортних регіонів з метою покращення здоров'я та проведення лікування.

Лікувально-оздоровчий туризм є різноманітним і комплексним явищем, яке включає в себе подорожі до різних місць, де надаються медичні та оздоровчі послуги для поліпшення фізичного і психічного стану пацієнтів або туристів. Цей вид туризму став популярним завдяки розвитку медичної інфраструктури та підвищенню уваги до здорового способу життя.

До основних аспектів лікувально-оздоровчого туризму включають:

- медичні послуги;
- оздоровчі процедури;
- природні ресурси;
- підвищення якості життя;
- профілактика та лікування.

До медичних послуг входять: лікарське обстеження, лікування, реабілітація та інші медичні процедури надаються на спеціалізованих курортах та медичних закладах. До оздоровчих процедур можна віднести такі заходи як SPA-процедури, масажі, термальні ванни, фітнес та інші методи,

спрямовані на покращення загального самопочуття. До природних ресурсів – курортні регіони розташовані в мальовничих природних областях, які сприяють загальному відновленню та релаксації, тобто – гірські озера, морські узбережжя та інші природні атракції важливі для психоемоційного здоров'я. Лікувально-оздоровчий туризм може допомогти пацієнтам поліпшити фізичний стан та знизити стрес, що впливає на загальну якість життя. Деякі люди обирають цей вид туризму для запобігання захворюванням та лікування певних хвороб.

Можна сказати, що мета лікувально-оздоровчого туризму полягає в комплексному використанні природних лікувальних факторів та фізичної активності для лікування та профілактики різних захворювань. Очевидно, що лікувальний і оздоровчий туризм часто об'єднуються через схожу мету подорожі та використання спільної бази для досягнення цієї мети [1].

Лікувально-оздоровчий туризм може бути поділений на дві основні категорії: лікувальний туризм, спрямований на лікування, терапію та реабілітацію після захворювань, і профілактичний туризм, тобто (wellness-туризм), який спрямований на підтримку здорового стану та збереження балансу між фізичним і психологічним здоров'ям людини. Wellness -туризм, в свою чергу, може бути розділений на активний варіант, який включає в себе спорт і фітнес, та пасивний варіант, який орієнтований на програми краси та релаксації [42].

Термін «wellness» в науковій літературі вживається для вказівки на загальний стан гармонії тіла і душі, розслаблення та оновлення сил організму завдяки активній оздоровчій діяльності. У 1959 році американський лікар Голберт Данн вперше використав поняття «Wellness» для опису здорового способу життя. Точного еквіваленту цього терміну в українській мові немає, тому для його передачі використовується запозичений термін «велнес», який може бути вжитий як латинськими літерами так і кирилицею. Цей термін має досить цікаву історію, яка відзначається своєрідним розвитком протягом останніх десятиліть [40].

- Походження та ранні етапи (20 століття). Поняття «wellness» вперше виникло в Англії у 19-20 столітті та початку 20 століття. У цей час виникали перші спа-курорти, де люди відвідували джерела з лікувальною водою для поліпшення свого здоров'я. Такі місця стали популярними серед відвідувачів, що бажали відпочивати та одночасно покращувати своє фізичне становище;
- розвиток в 20 столітті. Під час 20 століття, і особливо після Другої світової війни, концепція «wellness» почала активно розвиватися. У цей період з'явилися різноманітні клініки, курорти та заклади для лікування та відпочинку, що сприяло подальшому поширенню цієї ідеї;
- розвиток в 21 столітті. На початку 21 століття попит на wellness-туризм значно зріс. Цей вид туризму більше не обмежується лише лікуванням, але включає в себе активний відпочинок, фітнес, здорове харчування, спа-процедури, а також програми для психологічного здоров'я. Попит на wellness-туризм виріс і в середовищі людей, які прагнуть зберігати своє здоров'я та відчувати гармонію між тілом та душею. Значущий вплив на популяризацію wellness-туризму в 21 столітті відіграли реклама, соціальні мережі, телевізійні передачі та журнальні публікації, які акцентують увагу на здоровому способі життя та здоровому відпочинку.

Історія терміну «wellness-туризм» свідчить про поступовий розвиток цієї концепції від лікування до загального здорового способу життя, який включає в себе різноманітні аспекти фізичного та психологічного благополуччя. В погляді вчених, популярність велнесу в значній мірі пояснюється його здатністю органічно об'єднувати духовні практики Сходу та сучасні технології, використовувати як традиційні методи оздоровлення, так і новітні досягнення в галузі дієтології та косметології, інтегрувати методи як традиційної, так і альтернативної медицини, а також враховувати останні досягнення фізіології і біомеханіки. Важливим аспектом велнесу є індивідуальний підхід до кожної людини, що сприяє його популярності та ефективності в покращенні якості життя та здоров'я [2].

Також лікувально-оздоровчий туризм трактують як медичний туризм, рекреаційний туризм, spa-туризм.

SPA, як комплексна система оздоровлення і релаксації, відіграє важливу роль у підтримці загального здоров'я та благополуччя. Його ефективність полягає в поєднанні різноманітних методів та підходів до фізичного та психічного оздоровлення. SPA-процедури сприяють відновленню балансу між тілом і душою. Масаж, релаксаційні ванни, йога та інші техніки сприяють поліпшенню психічного стану і відновленню енергії. Сучасне життя вимагає від нас багато енергії та зусиль, і стрес може негативно впливати на наше здоров'я, тому spa надає можливість відпочити, розслабитися і забути про щоденні турботи. Деякі spa-процедури, такі як гідротерапія та сауни, можуть позитивно впливати на кровообіг і серцеву функцію. Релаксація допомагає знизити кров'яний тиск та покращити нервову систему. Деякі процедури сприяють очищенню організму від шкідливих речовин і токсинів, що може мати позитивний вплив на загальне здоров'я та вигляд. SPA-заклади зазвичай надають можливість клієнтам вибирати процедури та методи відповідно до їхніх потреб і бажань, надаючи індивідуальний підхід до кожного. Це дозволяє досягти найкращих результатів у покращенні здоров'я. Все це робить SPA важливим компонентом сучасного підходу до здорового способу життя та допомагає людям зберігати та покращувати своє фізичне та психічне благополуччя [3].

Медичний туризм представляє собою важливу ланку в загальній системі лікувально-оздоровчого туризму. Цей вид туризму спеціалізується на подорожах з медичною метою, таким чином, він включає в себе лікування, діагностику, реабілітацію та інші медичні послуги для подорожуючих. Медичний туризм допомагає пацієнтам отримати якісні медичні послуги за кордоном, де ці послуги можуть бути більш доступними, якіснішими або доступнішими у плані терміну надання. Він також надає можливість пацієнтам поєднувати лікування з відпочинком та туристичними аспектами. Таким чином, медичний туризм вплетений у загальну структуру лікувально-

оздоровчого туризму, розширюючи можливості для людей отримувати догляд за своїм здоров'ям під час подорожей.

Медичний туризм, як частина лікувально-оздоровчого туризму, має декілька важливих компонент та переваг. Цей вид туризму сприяє міжнародній співпраці у сфері охорони здоров'я. Він дозволяє пацієнтам отримувати доступ до високоякісних медичних послуг у різних країнах та сприяє обміну медичними знаннями та найкращими практиками. Медичний туризм сприяє розвитку інфраструктури для туристів, включаючи готелі, ресторани, транспортні послуги та інші галузі, що в свою чергу створює нові робочі місця та сприяє економічному зростанню. Для багатьох людей медичний туризм стає можливістю отримати доступні та якісні медичні послуги, які можуть бути дорожчими або недоступними в їхній країні. Медичний туризм дозволяє пацієнтам отримувати лікування та відновлення в живописних місцях або курортних районах, що сприяє психофізичному відновленню. Кожен пацієнт може вибирати медичні програми та процедури, які відповідають його потребам та бажанням, що робить медичний туризм більш індивідуалізованим. Це робить медичний туризм значущою галуззю в сучасному світі, яка сприяє як оздоровленню та лікуванню пацієнтів, так і розвитку туристичних та медичних галузей в різних країнах. Даний вид туризму включає в себе різноманітні види, в залежності від медичних потреб та бажань пацієнтів.

Залежно від типу медичної допомоги, необхідної клієнту, цей напрям поділяється на п'ять умовних напрямків (рис.1):

- діагностичний, сюди входить організація поїздки в іншу країну для оперативного проходження повної діагностики стан здоров'я та отримання первинної консультації кваліфікованих лікарів. Ця послуга широко поширена та використовується для виявлення захворювань на ранній стадії або для уточнення наявних знахідок.
- лікувальний, сюди входить цілеспрямована поїздка за кордон для лікування вже виявленого захворювання. Найчастіше йдеться про онкологію

та онкогематологію, кардіологію та нейрохірургію, ортопедію, неврологію та лікування безпліддя. Головними цілями є використання передових методик, отримання якісних препаратів та послуг спеціалістів, які мають успішний досвід при позбавленні від деяких захворювань.

- реабілітаційний. Це організація відновлювальної терапії після травм або хірургічного втручання. Туристів в такому випадку приваблюють створені комфортні умови.

- естетичний. Все частіше в міжнародному медичному туризмі набуває популярності напрямок, пов'язаний з косметичними процедурами і пластикою. Хірургічне втручання розглядається окремо. Популярність даного виду послуг на ринку постійно зростає.

- народна медицина. Категорія, поширена серед мандрівників, які практикують техніку, що кардинально відрізняються від медичних протоколів.

Найчастіше перераховані види лікувального туризму доступні на базі однієї сертифікованої клініки. При цьому у більшості випадків передбачена градація в залежності від спеціалізації тієї чи іншої клініки. Наприклад, деякі медичні центри акцентують увагу на онкології, а інші зосереджені на серцево-судинних проблемах [4].

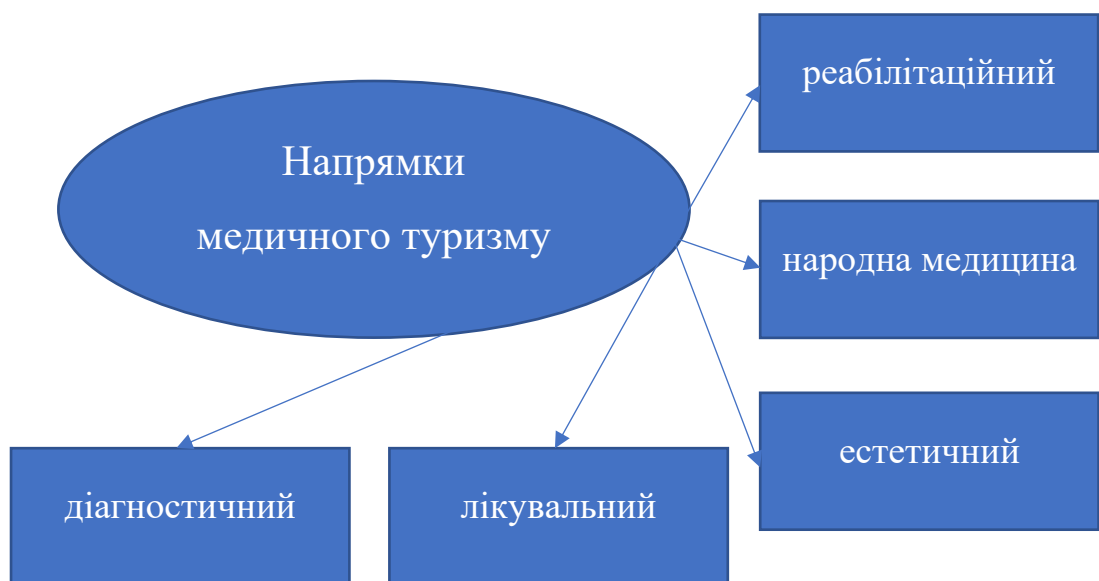

Рис. 1.1.1 Основні напрямки медичного туризму

До оздоровчого туризму також можна віднести такий вид як psy-туризм. Психологічний туризм – це форма туризму яка спрямована на покращення фізичного і психічного здоров'я, а також на духовний розвиток та самопізнання. Цей вид туризму базується на ідеї, що подорож може мати позитивний вплив на психіку людини, сприяючи релаксації, відновленню емоційної рівноваги, зменшенню стресу і підвищенню самосвідомості.

Психологічний напрямок у сфері туризму є досить поширеним у численних країнах світу та часто розглядається як тревел-терапія або езо-туризм. Однак в Україні психологічний туризм є відносно новим явищем. Найбільший розвиток цього напрямку розпочався з 2014 року, співпадаючи з початком бойових дій в східних областях України [10].

До основних характеристик psy-туризму можна включити такі фактори:

- природний фактор. Psy-туристи часто обирають природні локації, такі як гори, ліси, водойми, для відновлення фізичного та емоційного здоров'я.
- духовний розвиток – цей вид туризму може включати медитацію, йогоцентричні практики, ритуали або спілкування з місцевими спільнотами, що сприяє духовному зростанню.
- психологічний відпочинок. Туристи можуть використовувати подорожі для зняття стресу, релаксації та відновлення психічного здоров'я.
- суспільство і підтримка. Представлений вид туризму може включати участь в групових сесіях або терапевтичних програмах, що сприяють спільності та підтримці між учасниками.
- освіта та самопізнання, деякі форми психологічного туризму можуть надавати можливість навчитися новим навичкам, вивчити нові аспекти життя або знайти відповіді на особисті питання.

Psy туризм може включати подорожі до храмів, монастирів, сакральних місць, санаторіїв з психологічними програмами, термальних курортів тощо. Психологічний туризм стає все більш популярним, оскільки сучасний споживач дедалі більше цінує можливості для відновлення психічного і фізичного здоров'я, а також для особистісного зростання.

На сьогоднішній день існує кілька форм психологічного туризму:

- похід разом з психологом і провідником – така форма туризму включає у себе участь психолога або провідника, який допомагає учасникам походу з розв'язанням психологічних питань, надихає на самовдосконалення та сприяє психологічній гармонії під час подорожі.
- закордонна поїздка з можливістю тренінгів – ця форма туризму включає можливість участі в тренінгах під час поїздки за кордон, це може бути організовано як частина туру, що сприяє розвитку особистості, самопізнанню чи іншим аспектам психологічного зростання.
- екотуризм – дана форма туризму дозволяє людині вивчати природу, живучи в більшому злагодженні з нею. В основному, еко туристи мешкають в наметах або екологічних оселях у природному середовищі – це надає можливість отримати психологічні користи та сприяє розвитку емоційної стійкості.
- поїздка до великого міста з екскурсіями та тренінгами – це форма туризму, де велике місто виступає як платформа для проведення цікавих екскурсій та тренінгів, вони можуть включати відвідування культурних місць, участь у майстер-класах та інших психологічно насичених заходах.

Такі форми психологічного туризму спрямовані на підтримку психологічного благополуччя та розвиток особистості під час подорожей [10].

Сучасні дослідження туризму акцентують увагу на аналізі поведінки туристів під впливом емоційних факторів. Туристи намагаються втекти від щоденності та стресу та прагнуть знайти нові аспекти життя, унікальні ситуації або нестандартні досвіди. Досягнення внутрішньої гармонії та цілісності людини через туристичну діяльність стає можливим завдяки спеціально організованим маршрутам, програмам та подіям. Ці форми туризму спрямовані на підтримку емоційного благополуччя та особистісного розвитку.

Як частинку оздоровчо-лікувального туризму, також можна розглядати рекреаційний туризм. Рекреаційний туризм – це форма подорожей,

спрямованих на відпочинок, відновлення сил та задоволення від різноманітних відпочинкових активностей. Його основна мета – забезпечити людям можливість відпочити, розслабитися та насолодитися часом, проведеним подалі від їхнього звичайного середовища.

Розглянемо складові рекреаційного туризму (рис 1.1.2).

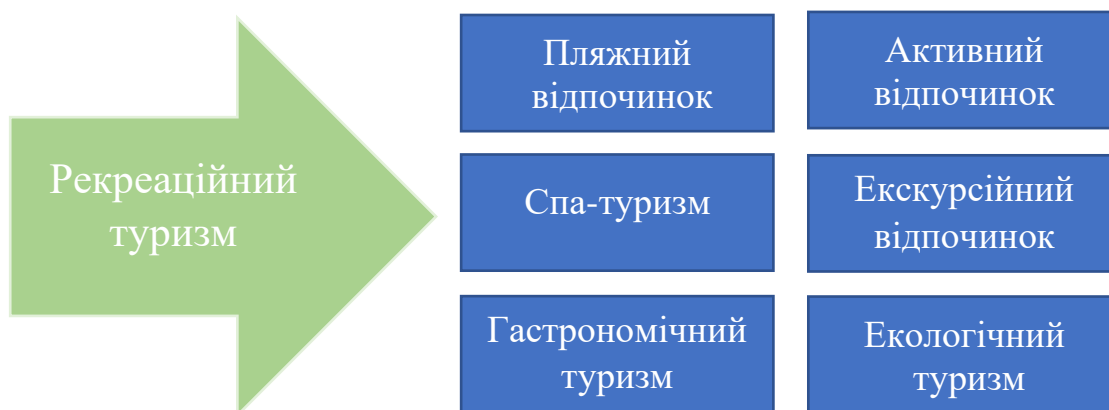

Рис. 1.1.2 Складові рекреаційного туризму

До пляжного відпочинку можна віднести подорожі до курортів або місць, де можна насолоджуватися пляжем, сонцем та морем. Активний туризм у свою чергу включає різноманітні види активностей, такі як походи, велосипедні подорожі, екстремальні види спорту тощо. Спа-туризм – це відпочинок, пов'язаний зі здоров'ям та красою, включаючи візити до спа-центрів, масажні процедури, термальні курорти. Екскурсійний відпочинок – відвідування місць культурної спадщини, музеїв, пам'ятників. Гастрономічний туризм – подорожі для дегустації місцевої кухні та страв. Екологічний туризм включає в себе відвідування екологічно чистих місць для насолоди природою.

Рекреаційний туризм зазвичай орієнтований на відпочинок та розваги. Він може бути спрямований як на індивідуальні подорожі, так і на сімейний відпочинок чи відпочинок у групі. Важливою частиною рекреаційного туризму є можливість відновлення енергії, розслаблення та зарядження позитивними емоціями [41].

Йога-туризм об'єднує практику йоги з туристичними подорожами, надаючи унікальну можливість сполучити користі подорожей з йогоцентричними практиками. Ця форма туризму спрямована на покращення фізичного та психічного здоров'я, духовний розвиток та самореалізацію через різноманітні йога-практики. В Україні найпопулярніші йога-тури проводяться на заході країни в Карпатах.

Туристи, які обирають йога-туризм, зазвичай відвідують місця з глибокою йога-спадщиною або ретрити (занурення) у віддалених та спокійних природних областях, де вони можуть практикувати йогу, медитацію, дихальні вправи та інші аспекти йоги.

До основних аспектів йога-туризму включають:

- йога-практики;
- споживання здорової їжі;
- природні місця;
- духовний розвиток.

До йога-практик можна віднести участь у щоденних сесіях йоги, включаючи асани (йога-пози), дихальні вправи, медитацію та релаксаційні техніки. Споживання здорової їжі зазвичай включає в себе споживання регіональної, сезонної та органічної їжі, яка сприяє здоров'ю та гармонії. Щодо природних місць – зазвичай вибираються місця які близькі до природних красот та спокою для того щоб займатися йога-практикою. Духовний розвиток – це можливість для самопізнання та духовного зростання через йогу та сприйняття місцевої культури та традицій.

Місця, які приваблюють йога-туристів, можуть включати Індію, Непал, Таїланд, Балі, Шрі-Ланку та інші місця з багатою йога-спадщиною або сприятливими умовами для йога-практик.

Ця форма туризму може відрізнитися від звичайних подорожей тим, що покликана сприяти не лише відпочинку та відкриттю нових місць, але й досягненню гармонії та розвитку фізичного та психічного благополуччя через практику йоги.

1.2 Види оздоровчо-лікувальних програм для дітей

Оздоровчо-лікувальні програми для дітей мають на меті поліпшення фізичного, психічного та соціального здоров'я дітей, враховуючи їхні індивідуальні потреби та вік. До програм оздоровлення можна віднести наступні: фізична реабілітація, психологічна підтримка і терапія, соціальна реабілітація, здорове харчування і дієти, Спортивні програми і фізична активність, ігрові та творчі терапії, екологічні табори та природні програми, інтегровані програми.

Фізична реабілітація. Ці програми спрямовані на відновлення фізичної активності та функцій у дітей, які мають травми, хвороби або обмеження. Фізіотерапія, оздоровча гімнастика, масаж, басейнові заняття – це деякі приклади методів, використовуваних у таких програмах.

Психологічна підтримка і терапія. Діти можуть потребувати психологічної підтримки в разі стресу, тривожності, депресії чи інших психічних проблем. Терапевтичні сесії, групова терапія і навіть мистецька терапія можуть бути включені до таких програм.

Соціальна реабілітація. Діти зі спеціальними потребами чи ті, які мають проблеми в соціальній адаптації, можуть відвідувати програми зі спеціальною соціальною реабілітацією. Це може включати в себе заняття зі спеціальним педагогом, навчання соціальним навичкам та сприяння інтеграції у спільноту.

Здорове харчування і дієти. Дітям, які мають хронічні хвороби чи проблеми із здоров'ям, можуть бути призначені спеціальні дієти або харчування. Такі програми надають дітям належні вітаміни та мінерали, необхідні для здоров'я, і сприяють кращому контролю над хворобами.

Спортивні програми і фізична активність. Заняття спортом та фізичною активністю є важливими для загального здоров'я дітей. Такі програми можуть включати в себе тренування в спортивних командах, заняття фітнесом, плавання, танці та багато іншого.

Ігрові та творчі терапії. Вони сприяють розвитку та психічному здоров'ю дітей через ігрові та творчі заняття. Тут використовуються іграшки, малювання, рукоділля і інші методи взаємодії.

Екологічні табори та природні програми. Побудовані на природному спрямуванні, ці програми надають дітям можливість проводити час на свіжому повітрі, досліджувати природу і вчитися про екологію.

Інтегровані програми. Такі програми поєднують різні підходи для досягнення комплексного покращення здоров'я дітей. Вони можуть включати в себе фізичну активність, психологічну підтримку, навчання та інші компоненти.

Діти можуть користуватися різними оздоровчо-лікувальними програмами в залежності від своїх потреб та обставин. Важливо, щоб такі програми були належно адаптовані до індивідуальних потреб кожної дитини і проводилися під наглядом кваліфікованих спеціалістів.

Регулярна фізична активність сприяє зниженню рівня дратівливості та тривожності у дітей, покращує їх самопочуття, підвищує впевненість у власних силах і сприяє більш успішній соціальній інтеграції в суспільство. Згідно з рекомендаціями, діти та підлітки у віці від 5 до 17 років повинні активно рухатися не менше як 60 хвилин щодня [5].

Центр громадського здоров'я МОЗ України наголошує на тому, що дитина повинна займатися трьома видами фізичної активності: кардіонавантаження, зміцнення м'язів та зміцнення кісток. Кардіо потрібно приділяти найбільше часу з необхідних 60 хвилин. Дітям варто виконувати кардіо принаймні тричі на тиждень. Це може бути будь-яка активність, що пришвидшує пульс і змушує пітніти – наприклад, швидка ходьба, катання на велосипеді. Гімнастика і віджимання – це вправи, які рекомендовано виконувати принаймні тричі на тиждень для зміцнення м'язів. Щоб зміцнити кістки можна стрибати на скакалці або бігати, такі вправи рекомендовано проводити не менше трьох разів на тиждень. Головне, щоб фізична активність приносила задоволення і комфорт дитині. Фізична активність – це весело, і

вона може включати будь-які види активностей, які сподобаються малюку. Важливо, щоб це було відчуття задоволення, і це не обов'язково має бути системним чи структурованим [5].

Для того, щоб заохотити дитину або підлітка вести активний спосіб життя, важливо:

- бути прикладом, діти найкраще навчаються, спостерігаючи за дорослими. Якщо вони бачать, що ви займаєтеся спортом та ведете активний спосіб життя, вони схильні слідувати вашому прикладу.
- включати дітей, спробуйте включати дітей у свої фізичні активності, наприклад, прогулянки, велосипедні поїздки, або спортивні ігри. Робіть це як родинні заходи, щоб зробити це більш привабливим.
- підтримувати інтерес, допоможіть дитині знайти вид спорту або фізичну активність, яка їй дійсно подобається. Підтримка її інтересів і хобі допоможе зробити активність більш приємною.
- створювати позитивний досвід, пам'ятайте, щоб фізична активність була позитивним досвідом для дитини. Заохочуйте її та підкреслюйте досягнення, а не покарання за недостатню активність.
- дозволяти вибір, дайте дітям можливість обирати, яку фізичну активність вони хочуть займати. Враховуйте їхні уподобання і бажання.
- створювати обставини, спробуйте створити середовище, де фізична активність стає більш доступною та зручною для дітей. Наприклад, маючи вдома спортивні іграшки або велосипеди.
- підтримувати спільні заходи, участь у спортивних або фізичних заходах разом з дитиною може зробити цю діяльність більш привабливою.

Заохочуючи дітей вести активний спосіб життя, ви сприяєте їхньому фізичному та психологічному розвитку, а також встановлюєте основи здорового способу життя. Постійна фізична активність на протязі всього життя сприяє довголіттю та поліпшує якість життя [5].

Фізичні вправи сприяють росту нових судин і формуванню нових еритроцитів, що в свою чергу забезпечує кращий доступ кисню до мозку.

Зокрема, для дітей рух є важливим для їхнього фізичного та психічного розвитку. Особливо це стосується школярів та дошкільнят. Головний лікар Київського міського центру здоров'я, кандидат медичних наук Отто Стойка, підкреслює, що «діти формуються в русі». Під час фізичної активності покращується їхня увага, їм легше зосереджуватися. Відсутність руху може призвести до нервових розладів [6].

Захворювання в дитячому віці можуть мати свої особливості та відрізнятися від захворювань у дорослих. Дитячі органи та системи ще знаходяться в процесі росту та розвитку, тому деякі хвороби можуть виявлятися по-іншому та вимагати специфічного підходу до профілактики, діагностики та лікування. У важких випадках, а також у випадках, коли потрібно спеціалізована допомога, зазвичай звертаються до педіатрів або дитячих лікарів вузьких спеціальностей, таких як інфекціоністи (для інфекційних захворювань), дерматологи (для шкірних захворювань), гінекологи (для дівчаток і підлітків), гастроентерологи (для проблем з травленням та шлунково-кишковим трактом) і інших спеціалістів. Ці лікарі мають спеціальні знання та досвід у галузі дитячої медицини та готові надавати допомогу, специфічно враховуючи потреби та особливості дитячого організму. Їхній внесок в попередження та лікування дитячих захворювань є вельми важливим для збереження здоров'я та добробуту дітей [7].

Дитячі захворювання можуть бути різного походження, включаючи вроджені, які пов'язані з пороками розвитку або генетичними аномаліями, а також набуті, які розвиваються під впливом різних факторів. Серед причин захворювань у дітей можна виділити інфекції, алергічні реакції, травми та порушення обміну речовин.

Залежно від тривалості та характеру перебігу, дитячі хвороби можуть бути гострими або хронічними. Ці хвороби можуть впливати на різні системи організму, включаючи респіраторну, серцево-судинну, травну, сечовидільну, опорно-рухову та нервову системи. Розуміння та вчасна діагностика цих

захворювань є важливими для забезпечення оптимального лікування та підтримки здоров'я дітей.

Стан здоров'я дитини може бути оцінений педіатром після проведення загального огляду, аускультації (вислуховування) легенів та серця, а також прощупування живота. У разі потреби, лікар може рекомендувати додаткові обстеження, такі як аналізи крові, сечі, калу, ультразвукові та рентгенологічні дослідження. Рентгенографія дитині може бути призначена від народження, але тільки у випадках, коли є медичні показання та рекомендації лікаря. Результати усіх обстежень лікар аналізує та враховує в контексті скарг та історії хвороби дитини. Наприклад, підвищений рівень тромбоцитів у дитини може бути результатом різних факторів, включаючи нормальну фізіологічну варіацію, але також може бути показником певних захворювань, таких як первинний тромбоцитоз, анемія, лейкоз, інфекції, або порушення функції печінки та нирок. Діагноз і лікування зазвичай здійснюються на підставі комплексного аналізу всієї інформації, яка включає клінічний огляд, результати обстежень та історію хвороби [7].

Дитячі інфекційні захворювання охоплюють гострі респіраторні захворювання, отруєння, а також конкретні інфекції, такі як вітрянка, кір та краснуха. Серед найпоширеніших симптомів респіраторних інфекцій у дітей можна виділити загальну слабкість, біль у горлі та кашель. Важливо враховувати, що кашель у дитини є природним захисним рефлексом, спрямованим на очищення нижніх дихальних шляхів, і, як правило, не потребує медикаментозного лікування. Для лікування інфекційних запалень носа та носових пазух (риніту та синуситу), а також захворювань зовнішнього та середнього вуха (отиту) та піднебінних мигдаликів (тонзиліту), спеціалізується дитячий лікар-отоларинголог – дитячий ЛОР. Серед інших інфекційних захворювань, ангіна (гострий тонзиліт) у дитини супроводжується болем у горлі та підвищенням температури тіла. З синуситом порушується носове дихання. Однак лікування та обговорення будь-якого

захворювання повинні проводитися під наглядом і за консультацією медичного фахівця, особливо, коли мова йде про дитину [7].

При консультації дитячого дерматолога першим кроком є вивчення скарг пацієнта. Далі лікар проводить візуальний огляд шкіри та слизових оболонок. Для більш детальної діагностики дитячих захворювань шкіри лікар може використовувати дерматоскопію – це метод, який дозволяє докладно оглянути шкірні покриви за допомогою спеціального збільшувального приладу. Симптомами дитячих шкірних захворювань можуть бути різноманітні висипання, такі як бульбашки, вузлики, лущення, гнійники. При діагностиці важливо звертати увагу на місце розташування та характер цих висипань. Дитячі дерматологічні захворювання можуть включати атопічний дерматит, вірусні (наприклад, герпес у дитини), бактеріальні (як стрептодермія) та грибкові (наприклад, лишай) інфекції шкіри, алергози (наприклад, кропив'янку або токсикодермію) та доброякісні та злоякісні новоутворення шкіри.

Атопічний дерматит у дитини характеризується висипом у вигляді папул (вузликів) або ділянок сухості та лущення шкіри. Алергічні плями на шкірі у дитини часто супроводжуються свербінням. Діагноз та лікування дитячих дерматологічних захворювань визначаються спеціалістом на підставі комплексного обстеження та аналізу симптомів [7].

Профілактикою, діагностикою та лікуванням дитячих захворювань кісток та суглобів займаються ортопеди-травматологи. Захворювання кісток та суглобів у дітей включають травми (переломи, вивихи), дисплазію тазостегнових суглобів, сколіоз, кривошию.

Дисплазія у дітей є генетичним захворюванням і проявляється у грудному віці асиметрією сідничних складок та різною довжиною ніг. Точно поставити діагноз дисплазії кульшових суглобів можна за результатами ультразвукового дослідження (УЗД) суглобів. Кривошия у дитини може бути наслідком пологової травми [7].

Основна профілактика дитячих хвороб полягає в збереженні здорового способу життя, включаючи дотримання наступних аспектів:

- режим сну, діти повинні мати добрий сон, оскільки це важливо для їхнього фізичного та психічного розвитку.
- раціональне харчування, дитяче харчування повинно бути збалансованим та багатим на необхідні живильні речовини для зростання та розвитку.
- достатня рухливість, фізична активність важлива для здоров'я дитини, і вона повинна включати регулярну фізичну активність та заняття спортом.
- вакцинація є важливим засобом профілактики інфекційних захворювань. Дитячий календар вакцинацій включає низку обов'язкових щеплень від різних хвороб.

Додатково, батьки можуть розглядати можливість додаткових вакцинацій від грипу, пневмококових інфекцій, менінгококових інфекцій, ротавірусу, гепатиту А, та інших захворювань, залежно від рекомендацій лікаря. У разі профілактики захворювань репродуктивних органів дівчаток важливо дотримуватися правил інтимної гігієни. Також, підліткам можуть бути надані консультації гінеколога щодо контролю менструального циклу та можливостей застосування методів контрацепції.

Щодо профілактики дитячого травматизму, надзвичайно важливо навчати дітей правилам дорожнього руху та збереженням особистої безпеки. Отруєння можна запобігти, дотримуючись правил гігієни, включаючи миття рук перед їжею та після відвідування туалету, а також правильного зберігання та приготування їжі.

Онкологічні захворювання в сучасному світі відіграють дуже значущу роль у публічному здоров'ї, оскільки займають друге місце серед причин захворюваності і смертності. Ця проблема стосується всіх країн і має глобальний характер. Зростання кількості випадків раку пов'язано з багатьма факторами, такими як зміни в способі життя, забруднення довкілля, спадковість, інфекції та інші.

Дуже важливо вживати заходи для попередження онкологічних захворювань, вчасно діагностувати їх і забезпечувати високоякісне лікування. Великий вагомий фактор – це усвідомлення шкідливого впливу факторів ризику та ведення здорового способу життя, включаючи правильне харчування, фізичну активність та відмову від шкідливих звичок, таких як куріння. Крім того, інновації в області медицини, діагностики та лікування раку відкривають нові можливості для ранньої діагностики та ефективного лікування. Важливо підтримувати наукові дослідження та інвестувати в онкологічну медицину для боротьби з цією серйозною проблемою сучасного світу. Лікування дітей з онкологічними захворюваннями є надзвичайно важливою галуззю медицини, і інновації в цій сфері грають велику роль у покращенні результатів та зниженні побічних ефектів. Деякі методи, ліки та схеми лікування в онкології сьогодні можна вважати унікальними завдяки довголітнім науковим дослідженням. Типовий сучасний підхід до лікування раку включає в себе кілька кроків. Спочатку проводиться хірургічне видалення пухлини з метою видалення усіх видимих ракових клітин. Після операції може бути використана радіотерапія, щоб опромінити зону навколо місця, де була пухлина, тим самим зменшити ризик повторення. Далі застосовується хіміотерапія для лікування можливих мікрометастаз та системних ракових клітин у всьому організмі. Для лікування великих або важкодоступних метастазів також може бути застосована радіохірургія.

Єдина радіохірургічна система в Україні КіберНіж (CyberKnife G4), яку застосовують для лікування у Клініці Спіженко – сучасна радіохірургічна система, яка дозволяє проводити безопераційне лікування пухлин навіть в недоступних для традиційної хірургії місцях та надзвичайно точно (з похибкою менше 0,2 мм) та безпечно для хворого доставляти необхідну дозу опромінення до пухлини, не ушкоджуючи здорові органи і тканини [8].

Під час лікування не вимагається використання хірургічних методів, пов'язаних із розрізами, кровотечею та болем, завдяки КіберНожу. Ця система дозволяє проводити швидке, ефективне та безболісне лікування пухлин та

метастазів з високою точністю. Важливою перевагою є той факт, що лікування за допомогою радіохірургічної системи не потребує анестезії чи знеболення, і його можна застосовувати навіть у випадках, коли існують протипоказання до звичайних хірургічних втручань [8].

Клініка Спіженко використовує КіберНіж з високою успішністю (до 98% на I та II стадіях захворювання) для радіохірургічного лікування пухлин головного мозку та органів зору, пухлин спинного мозку та хребта, раку нирок, товстої кишки, простати, легень, матки, печінки, підшлункової залози, а також для непухлинних захворювань [8].

Клініка Спіженко є однією з передових інноваційних онкологічних центрів в Європі. Вона активно впроваджує нові передові технології, враховуючи світовий досвід провідних онкологічних клінік та інститутів онкології, що співпрацюють з нею. Заснована в 2009 році, клініка успішно лікувала понад 85 000 пацієнтів із 37 країн світу протягом цього періоду. Починаючи з 2017 року, з відкриттям інноваційного Центру хірургії, Клініка Спіженко запустила повний цикл медичної допомоги при онкології: хірургія та нейрохірургія пухлин, персоніфікована хіміотерапія (в тому числі, таргетна терапія та імунотерапія раку), дистанційна радіохірургія КіберНіж і променева терапія IMRT. Діагностичний центр сучасний, єдиний в Україні MPT Siemens MAGNETOM Sola, КТ Siemens SOMATOM go.up, багатопрофільна лабораторія у режимі 24/7 та стаціонар. Нині Клініка Спіженко – єдиний багатопрофільний центр в Україні, в якому для лікування раку використовуються всі сучасні медичні методи і технології [8].

В Україні існують різні оздоровчо-лікувальні програми для дітей. Такі програми можуть бути реалізовані через наявну базу оздоровчо-лікувальних закладів. Ось деякі з них:

- дитячі санаторії і лікувальні заклади – у багатьох регіонах України існують спеціалізовані санаторії та лікувальні заклади для дітей. Ці заклади пропонують оздоровчі та реабілітаційні програми для дітей з різними потребами.

- лікування у дитячих лікарнях, дитячі лікарні та клініки надають лікування та медичну допомогу дітям із різними захворюваннями та станами.

- дитячі реабілітаційні центри надають послуги з фізичної та психологічної реабілітації для дітей, які мають обмеження або хвороби.

- дитячі спортивні школи та секції, для дітей, які зацікавлені в спорті, існують дитячі спортивні школи та секції, де вони можуть розвивати фізичну активність та спортивні навички.

- психологічні консультації та терапії – психологи та психотерапевти працюють з дітьми, які мають психологічні проблеми, надаючи їм психологічну підтримку і терапію.

- табори та літній відпочинок, дитячі табори та літні оздоровчі програми надають дітям можливість провести активне та корисне літо, займаючись спортом, творчістю та іншими видами діяльності.

- школи для дітей з особливими потребами – Україна також має спеціалізовані навчальні заклади для дітей із особливими потребами, де надається індивідуальний підхід до навчання та розвитку.

Ці програми розроблені для покращення фізичного та психічного здоров'я дітей в Україні, і їх доступність може варіюватися залежно від регіону та фінансових можливостей родин. Держава, неприбуткові організації та благодійні фонди часто сприяють реалізації таких програм і забезпечують фінансову підтримку для дітей і сімей у потребі.

На території країни є багато курортів, де можна лікуватися, відновлювати своє здоров'я та відпочивати. Найбільш відомі курорти в Україні – це Трускавець, Моршин, Миргород, Яремче у Карпатах та Бердянськ на Азовському морі. В Трускавці можна користуватися мінеральними джерелами та лікувальними процедурами. Крім того, Україна має різноманітні природні ресурси, які можуть бути використані для оздоровчого туризму. Наприклад, Карпати пропонують можливість для гірськолижних курортів взимку, а також пішохідні та велосипедні маршрути влітку. Українські чорноморські курорти також популярні серед туристів, які шукають сонце, морську воду та пляжі.

Україна також відома своїми мінеральними джерелами, які можуть бути використані для лікування різних захворювань. Найвідоміші з них – це джерела в Трускавці та Миргороді. Також в Україні є значна кількість природних парків та заповідників, які можуть бути використані для відпочинку та оздоровлення. Наприклад, Карпатський біосферний заповідник, Поліський природний заповідник, Національний природний парк «Синевир» [43].

Україна має багатий потенціал для розвитку лікувально-оздоровчого туризму. Але, незважаючи на потенціал, ринок лікувальних вод в Україні залишається недостатньо розвиненим. Один з основних чинників, що гальмують розвиток цього ринку, – недостатній рівень інвестицій у цю галузь.

Розглянемо кількість санаторно-курортних та оздоровчих закладів в Україні за 5 років (2013-2017 рр.). Дані наведено у табл. 1.2.1 [11].

Таблиця 1.2.1

Санаторно-курортні та оздоровчі заклади України

	Санаторії та пансіонати з лікуванням		Санаторії профілакторії		Будинки і пансіонати відпочинку		Бази та інші заклади відпочинку		Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку	
	усього	у них ліжок, тис	усього	у них ліжок, тис	усього	у них ліжок, тис	усього	у них ліжок, тис	усього	у них ліжок, тис
2013	477	123	165	15	271	57	1916	202	18549	191
2014	320	79	118	17	90	17	1400	157	13977	126
2015	309	78	79	12	76	15	1399	165	9743	113
2016	291	70	63	10	73	14	1295	146	9669	112
2017	284	71	55	10	67	12	1235	133	9745	106

З даних цієї таблиці можна побачити наскільки менше стало санаторно-курортних та оздоровчих закладів в Україні. Потенційні причини зменшення цих закладів: економічна криза, зміна підходу до організації оздоровлення, реформа охорони здоров'я. Розглянемо туристично статистику по туристах яких обслуговували туроператори та турагенти з метою лікування за регіонами у 2020 р. Дані наведено у табл. 1.2.2 [11].

Таблиця 1.2.2

Розподіл туристів, обслугованих туроператорами та турагентами,
з метою лікування за регіонами у 2020 р.

Область	Усього	В'їзні (іноземні) туристи	Виїзні туристи	Внутрішні туристи
Вінницька	-	-	-	-
Волинська	75	13		62
Дніпропетровська	342	-	32	310
Донецька	25	-	11	14
Житомирська	19	-	-	19
Закарпатська	-	-	-	-
Запорізька	701	-	-	701
Івано- Франківська	4	-	-	4
Київська	560	2	462	96
Кіровоградська	15	-	11	4
Луганська	8	-	4	4
Львівська	13738	217	-	13566
Миколаївська	13	-	5	8
Одеська	14	-	11	3
Полтавська	26	-	16	10
Рівненська	-	-	-	-
Сумська	14	-	1	13
Тернопільська	-	-	-	-
Харківська	342	-	-	342
Херсонська	39	-	2	37
Хмельницька	1	-	-	1
Черкаська	2	-	-	2
Чернівецька	7	-	-	7
Чернігівська	-	-	-	-
м. Київ	1931	39	181	1711

Збереження та забезпечення здоров'я дитини є одним з найзначніших завдань для кожного з батьків. На сьогоднішній день сучасна екологія, неправильний спосіб життя і стресові ситуації часто стають факторами, що призводять до зниження імунітету та загального тону організму не лише у дорослих, але і у дітей. Діти, подібно до дорослих, піддаються стресам і негативному впливу навколишнього середовища. Тому надзвичайно важливо, щоб дитина приймала активну участь у здоровому способі життя. Дитячі оздоровчі програми, створені висококваліфікованими фахівцями медичного центру «Grand Marine», можуть бути важливою допомогою в цьому напрямку [57].

Медичний центр «Grand Marine» пропонує ряд програм оздоровлення для дітей, спрямованих на поліпшення їхнього загального стану та зміцнення організму.

Перша програма – «Комплексне оздоровлення дитини», призначена для дітей, які часто хворіють на респіраторні захворювання, мають хронічні захворювання ЛОР органів та органів травлення у стадії ремісії або порушення постави. Результатом програми є загальне оздоровлення, підвищення адаптаційних властивостей організму, поліпшення функціональних характеристик дихальної системи, опорно-рухової і травної систем, а також зменшення частоти захворювань. Процедури включають консультацію педіатра або фізіотерапевта, спелеотерапію, лазеротерапію, інгаляцію та масаж [57].

Друга програма – «Профілактика захворювань верхніх дихальних шляхів», розроблена для дітей з частими респіраторними захворюваннями та хронічними ЛОР-захворюваннями у стадії ремісії. Програма також спрямована на загальне оздоровлення, підвищення адаптаційних властивостей організму та зменшення частоти захворювань. Процедури включають консультацію педіатра або фізіотерапевта, КУФ, спелеотерапію, лазеротерапію, інгаляцію та масаж [57].

Третя програма – «Профілактика захворювань опорно-рухового апарату» призначена для дітей із порушеннями постави. Метою програми є профілактика захворювань кісткової і м'язової систем, поліпшення самопочуття та підвищення імунітету. Процедури включають консультацію педіатра або фізіотерапевта, ЛФК, парафіново-озокеритові аплікації та масаж.

У подарунок до кожної з програм надається кисневий коктейль і оздоровче плавання в басейні з мінеральною водою. Ці програми сприяють оздоровленню та комплексному вирішенню проблем опорно-рухової системи та верхніх дихальних шляхів у дітей [57].

Санаторний заклад Arden Palace пропонує санаторно-оздоровчу програму для дітей. Розроблена командою медичних експертів, програма включає в себе фізичні вправи, користування басейном, індивідуальні заняття з плавання та лікувальні процедури з метою зміцнення м'язів та поліпшення загального стану здоров'я. Програма розрахована на 5 днів, та включає скринінг та оздоровчі процедури. До скринінгу входять: консультація та супровід лікаря-педіатра; консультація дитячого ортопеда-травматолога; консультація лікаря вузької спеціальності (ендокринолога, невропатолога, кардіолога); загальний аналіз крові та сечі; глюкоза крові; дослідження біологічного матеріалу на яйця гельмінтів; біоімпедансометрія; комплексне УЗД- обстеження (внутрішніх органів + нирки) та ЕКГ- обстеження. До оздоровчих процедур відносяться: вживання лікувальної мінеральної води Збручанська; мінеральна ванна та аромотерапія; апаратна фізіотерапія за показаннями; спелеотерапія; інгаляції з ліками; масаж дитячий загальний; індивідуальне заняття з реабілітологом в залі; ранкова гімнастика; відвідування аква-лаунж зони; спортивні тренування; індивідуальні заняття з плавання з інструктором; дієтичне харчування. Ціна такої програми 18 050 грн [58].

Медичними експертами «Санаторію «Курорт Орлівщина»» була розроблена спеціальна програма реабілітації для дітей у віці від 5 до 12 років, які стикаються з енурезом, яка призначена як для самих дітей, так і для їхніх

батьків. Проведення двотижневого періоду в санаторії, оточеному чистим повітрям реліктового соснового лісу, включає правильне харчування, створення розміреного розпорядку дня та спеціальну програму лікування, що гарантує позитивні результати. Програма лікування енурезу у дітей включає: фізичну та психологічну реабілітацію; індивідуальну психокорекцію; сімейну психотерапію; лікувальну фізкультуру та масаж; бальнеопроцедури; кліматотерапію. Тривалість програми – 14 днів. Вартість – 25 760 грн. У вартість реабілітації за програмами входить: проживання, харчування та лікувальні санаторно-курортні процедури [59].

Оздоровча програма паріння «Мойдодир». До програми входить: легкий вінцевий прогрів; сольове скрабування» вінцевий масаж; контрастні процедури; ароматерапія. У вартість програми входить: парна на дровах; фітокомнати для відпочинку і відновлення; чайна церемонія протягом усього часу перебування: карпатський трав'яний чай, чайна тарілка з сухофруктами, горіхи, бублики, мед, свіжі фрукти, компот / узвар; робота банщиків-віртуозів; банні приналежності: тапочки, рушники, шапки, простирадла, віники (дуб, береза); водні процедури. Тривалість програми на одного гостя становить 1 годину. Вартість програми на одну дитину – 650 грн. Час перебування в банному комплексі оплачується окремо 1 година – 1 000 грн. Програма призначена для дітей у віці від 4 до 12 років і передбачає індивідуальний підхід до кожного малюка. Організм дитини відзначається високим рівнем метаболізму, і всі обмінні процеси відбуваються із значним запасом енергії в їхньому дитячому організмі. Для дітей важливіше не глибоке прогрівання та масажні процедури, а зосередження на ароматерапії та загартовуванні (контрастні процедури). Тому важливо, щоб сама дитина вибирала ті чи інші види процедур, особливо при першому відвідуванні бані.. Оздоровчі процедури лазні сприяють покращенню настрою та якості сну дитини. Шляхом стимуляції більш активного вироблення імуноглобулінів, вони зміцнюють нервову систему та клітини імунної системи. Завдяки цьому діти рідше хворіють, стають більш витривалими та активними [60].

1.3 Роль регіональних дестинацій у розвитку туризму

Регіональні дестинації грають ключову роль у розвитку українського туризму з кількох важливих причин, а саме: розширення туристичних можливостей, стимулювання місцевої економіки, збереження культурної спадщини, розвиток інфраструктури, стимулювання сталого розвитку. Якщо розглядати кожен регіон окремо, то можна сказати, що різноманітність регіональних дестинацій розширює спектр туристичних пропозицій в Україні. Кожен регіон має свої унікальні особливості, природні краси, культурні та історичні пам'ятки, що пропонують туристам широкий вибір для подорожей. Розвиток туризму в регіонах сприяє створенню нових робочих місць та росту місцевої економіки. Збільшення туристичного потоку сприяє розвитку готельного бізнесу, ресторанів, магазинів та інших послуг які стосуються туризму. Різноманітність регіональних дестинацій допомагає зберегти та підтримати культурну та історичну спадщину України. Туристи, відвідуючи різні регіони, мають можливість пізнати унікальні традиції, звичаї та пам'ятки кожного місця. Залучення туристів в регіональні дестинації спонукає владу та підприємців інвестувати у розвиток інфраструктури – це охоплює будівництво доріг, розвиток громадського транспорту, покращення готельних послуг та створення додаткових розважальних та культурних об'єктів. Також розвиток туризму в регіонах сприяє розумному використанню природних ресурсів та заохочує збереження середовища – це означає більше уваги до екологічного туризму, розвитку еко-парків та заповідників.

Регіональні дестинації є важливими для розвитку українського туризму, оскільки сприяють максимальному використанню потенціалу кожного регіону, залучають нових туристів та сприяють утриманню та розвитку культурного та природного надбання країни.

Лікувально-оздоровчий туризм в Україні є доволі популярним і розвиненим напрямком туризму. Україна має багатий природний потенціал, що включає лікувальні джерела, курорти, ліси, гірські ландшафти та інші

природні ресурси, які використовуються для оздоровлення та відпочинку людей. Одеська область має значний туристичний потенціал, що залежить від різноманітності її рекреаційних ресурсів. За даними Українського державного департаменту статистики у 2018 році загальна кількість відвідувачів санаторіїв в Одеській області становила 235,1 тисяч людей. З них 158,5 тисячі були громадянами України, а 76,6 тисяч – іноземними громадянами на рисунку 1.1 можна побачити кількість у відвідувачів у відсотковому значенні. Середній термін перебування у санаторіїв в Одеській області в 2018 році становив 17,1 днів для громадян України та 14,5 днів для іноземних громадян, тобто в середньому 15,8 днів [11].

Рис. 1.3.1 Кількість відвідувачів санаторіїв Одеської області у %

Одеська область має різноманітні лікувально-оздоровчі ресурси для туристів, а також безпосередньо для жителів області. Курорти та санаторії на березі Чорного моря, зокрема знаходяться у таких містах Одеса, Іллічівськ, Затока та ін. Мінеральні води та джерела, що мають лікувальні властивості. Наприклад, санаторії з джерелами мінеральної. Родовища мінеральних вод в Одеській області є в Затоці, Сергіївці, на Куяльнику, та в самому місті Одеса. Сучасні медичні центри та клініки, які пропонують різноманітні послуги,

включаючи діагностику, лікування та реабілітацію. Наприклад, Одеський обласний онкологічний диспансер. Багато спортивних та рекреаційних закладів, де можна займатися фізичними вправами та покращувати своє здоров'я. Наприклад, спортивні комплекси, фітнес-центри, басейни та інші. Екологічно чисте середовище та велика кількість парків і скверів, де можна прогулятися, подихати свіжим повітрям та насолодитися природою [12].

Україна є країною з багатою культурою та природними красотами, які пропонують різноманітні регіональні дестинації для подорожуючих. До 10-ки найвідоміших дестинацій входять:

1. Київ – столиця України, місто, де сучасність змішується з багатою історією. Тут можна відвідати культурні центри, пам'ятники, музеї та величні церкви, такі як Софійський Собор [13].
2. Одеса – місто яке розташоване на березі Чорного моря, славиться своїми пляжами, архітектурою та культурними заходами. Фестивалі, оперний театр та живе міське життя – все це робить Одесу популярним місцем відпочинку.
3. Львів – це місто з величними архітектурними пам'ятками, чудовими кав'ярнями та культурними заходами. Вуличні фестивалі, середньовічна архітектура та кавова культура роблять Львів надзвичайно привабливим для туристів [13].
4. Вінниця – це місто часто називають «містом фонтанів», і це не випадково, оскільки воно славиться великою кількістю своїх фонтанів, що розташовані по всьому місту. Один із найвизначніших серед них – світломузичний фонтан Roshen [13].
5. Кам'янець-Подільський – посідає п'яту позицію у списку найкрасивіших міст світу. Туристи з усіх куточків планети збираються тут, щоб побачити визначну Кам'янець-Подільську фортецю. Цей об'єкт вражає своєю монументальністю та величчю, і дивовижно добре зберігся до сьогоднішніх днів. Фортеця – не лише символ міста, а й його джерело пишних історичних та культурних вражень [13].

6. Чернівці – місто з колоритною архітектурою, особливими вуличками та багатою історією. Університет, театр та виставкові заходи роблять його привабливим для культурних подорожей [13].
7. Івано-Франківськ – місто яке отримало репутацію транзитної зупинки перед подорожжю до Закарпаття. Цьому місту треба приділити кілька днів, щоб насолодитися захоплюючою природою цього місця. Івано-Франківськ вражає розмаїттям книжкових магазинів та своєю європейською зовнішністю.
8. Запоріжжя – велике місто на півдні України, розташоване на берегах річки Дніпро. Воно відоме своєю промисловістю, особливо в автомобілебудуванні та енергетиці. Місто також славиться культурними пам'ятками, такими як острів Хортиця, де розташоване історичне запорізьке козацьке селище, та різноманітні музеї, парки та архітектурні споруди [13].
9. Луцьк – давнє місто, яке славиться своєю багатою історією, архітектурним спадком та культурними пам'ятками. У цьому місті розташована Луцька фортеця, яка є символом міста. Ця історична споруда додала місту унікальний характер та приваблює численних туристів. Крім того, Луцьк славиться своїми парками, де можна насолодитися природою та спокоєм, а також має цікаві музеї, що розповідають про історію та культуру регіону [13].
10. Харків – місто з багатою історією, яке славиться своїм освітнім та культурним значенням. Воно відоме своєю енергією та жвавим ритмом життя. Серед найвизначніших пам'яток міста варто відвідати Успенський собор і Покровський монастир, які є чудовими прикладами культурної спадщини та символами міста [13].

Якщо аналізувати поточний стан різних регіональних місць в Україні з точки зору туристичного потенціалу, то можна виділити такі фактори: природні ресурси, культурна спадщина, туристична інфраструктура. Можна виділити такі проблеми: інфраструктурні проблеми – недостатня розвиненість транспортних мереж, обмежена доступність місць через погану дорожню інфраструктуру, маркетинг і просування – недостатність рекламних кампаній

та маркетингових заходів для привертання уваги туристів, санітарно-епідеміологічні питання – охорона довкілля, сміття, якість води тощо.

Рекомендації щодо покращення та вирішення існуючих проблем наступні:

1. Розвивати інфраструктуру, тобто покращувати дороги, розвивати готельні бази, а також об'єкти масового відпочинку.
2. Щодо маркетингу і реклами – треба збільшити інвестицій для рекламні кампанії, використовувати соціальних медіа та інтернет-платформ для просування.
3. Створювати нові туристичні маршрути, розробляти такі маршрути та нові пакети послуг для туристів, включаючи екологічний туризм, культурний туризм, та інші популярні напрямки у туристичній галузі.
4. Партнерство та співпраця – потрібно залучати інвестицій та співпрацювати з місцевими підприємствами для розвитку туристичних послуг.

Україна має значний потенціал для розвитку туризму через свою різноманітну природу, багату історію та культуру. Проте, для досягнення цієї мети необхідні системні зусилля як з боку держави, так і з боку приватного сектору для вирішення існуючих проблем і реалізації можливостей розвитку туризму.

У туристичній галузі України є досить розвинені сегменти, які включають різноманітні історичні та культурні пам'ятки, природні ландшафти та розважальні можливості.

Найпопулярніші регіональні дестинації в Україні мають різний потенціал для туризму та приваблюють туристів через їх унікальність, культурної спадщини та природних красот. Хоча регіони нашої країни мають значний туристичний потенціал, деякі з них можуть стикатися з проблемами, такими як обмежена туристична інфраструктура або нестача ефективного маркетингу. Зростання інвестицій у розвиток інфраструктури, рекламні кампанії та поліпшення послуг можуть значно підвищити привабливість цих регіонів для туристів.

Таблиця 1.3.1

Характеристика потенціалу найпопулярніших туристичних дестинацій України

Дестинація	Характеристика
Львів	<p>Культурна спадщина – широка. Місто має старовинну архітектуру, палацові комплекси, музеї, а також проводить різні культурні фестивалі.</p> <p>Гастрономія. Львів славиться своїми кав'ярнями та ресторанами з традиційною українською кухнею.</p> <p>Туристична інфраструктура. Широкий вибір готелів, багато екскурсійних послуг та наявні магазини з місцевими виробами.</p>
Київ	<p>Історичні пам'ятки: Києво-Печерська Лавра, Золоті ворота, Андріївський узвіз, монумент «Батьківщина-мати» та ін.</p> <p>Сучасна культура. Так як місто є столицею, то ньому багато модних ресторанів, клубів та різних мистецьких виставок.</p> <p>Парки та природні зони. В місті є гідропарк та багато парків для відпочинку.</p>
Карпати	<p>Природні ресурси. Гірський ландшафт, водоспади, гірські озера.</p> <p>Активний відпочинок. На представленій дестинації розвинуті гірські лижні курорти, туристичні маршрути, гірські вело-прогулянки.</p>
Одеса	<p>Місто є портовим та знаходиться на березі Чорного моря, тому тут розвинуто морський відпочинок. Туристи можуть відвідати пляжі курортні готелі та різні цікаві розваги.</p> <p>Культурна спадщина. Одеса має живописний історичний центр, де знаходиться популярний у всьому світі оперний театр, а також в місті проходить велика кількість фестивалів та різноманітних концертів.</p>
Чернігів	<p>Історичні пам'ятки – Чернігівська фортеця, палацово-паркові комплекси.</p> <p>У місті популярні парки та сади, як приклад можна навести – Чернігівський національний ботанічний сад.</p>

З поданої характеристики можна побачити, що дійсно українська територія має значний потенціал через свою забезпеченість різними туристичними ресурсами, але треба це розвивати. Перспективи розвитку туристичного ринку нашої території є досить великими. Однією з головних переваг України є її розташування. Країна знаходиться на перехресті транспортних маршрутів між Європою та Азією, що сприяє розвитку міжнародного туризму. Крім того, має багату культурну спадщину, природні ресурси, такі як Карпатські гори, Чорне море та Дніпро, а також історичні міста, такі як Львів, Київ та Одеса, які можуть привабити туристів з усього світу. Сьогодні розвиток міжнародного туризму в Україні має значні проблеми через військовий стан у нашій країні. Військове положення призвело до збільшення напруження та нестабільності в країні, що негативно позначилося на ситуацію з безпекою людини, що призвело до зменшення туристичного попиту через загрозу безпеки та обмеження свободи руху. Крім того, воєнний конфлікт призвів до обмежень щодо доступу до певних туристичних об'єктів та територій через воєнні дії. У таких умовах розвиток туризму дійсно зазнав серйозних труднощів, оскільки туристи, як правило, уникають країн і регіонів з підвищеним рівнем конфлікту та загрози безпеки. Проте, підприємливість місцевих громад та уряду спрямовувало зусилля на розвиток альтернативних видів туризму, які менш чутливими до ситуації воєнного конфлікту, таких як екологічний туризм, культурний туризм та гастрономічний туризм.

Однак важливо враховувати, що ситуація може бути динамічною, і заходи безпеки та стабільності можуть змінюватися з часом, впливаючи на перспективи туризму в Україні. Якщо воєнний конфлікт призведе до врегулювання або зменшення напруження, це може стимулювати відновлення туристичної галузі.

Все відомості вказують на те, що вирішальним фактором для туристичного сектора в Україні буде завершення війни. Як тільки ситуація стабілізується в наш бік, очікується туристичний бум. По-перше, іноземні відвідувачі прибудуть, щоб побачити українські міста, які вижили під

постійними обстрілами та ракетними атаками. По-друге, багато українців, які через війну не мали можливості належно відпочити чи вважали це недоцільним, будуть кортіти відновитися й змінити атмосферу разом зі своїми родинами. Таким чином, одночасно розвинуться і внутрішні, і зовнішні туристичні потоки.

У випадку подовження конфлікту українські туроператори ще більше звернуться до європейського ринку, відкриваючи філії на півдні України, щоб туристи мали можливість швидко вирушати у відпустку безпосередньо з Кишиніва чи Варшави. Але це не є причиною для занепокоєння, оскільки українські туристичні агентства є дуже конкурентоспроможними і здатними знаходити своїх клієнтів за кордоном. Вони добре орієнтовані на зручні логістичні маршрути, володіють інформацією про популярні напрямки та загалом успішно виконують свою роботу.

Культурний туризм в Україні грає ключову роль у збереженні культурної спадщини, економічному розвитку та підсиленні міжнародних зв'язків. Цей вид туризму сприяє зростанню зацікавленості українською культурою та історією, розширює можливості для місцевого населення та сприяє розвитку туристичної галузі в цілому. Культурний туризм в Україні розкриває двері до неповторного світу, де сучасність переплітається з минулим, а традиції живуть у самому серці нації [15].

Туризм має суттєвий вплив на збереження та просування культурної спадщини в Україні через наступні механізми:

- збільшення інтересу до культурних пам'яток. Зростання потоку туристів призводить до збільшення інтересу до історичних та культурних об'єктів. Це стимулює уряд та організації до вкладення більше ресурсів у збереження та реставрацію цих об'єктів.
- збільшення фінансування. Туризм приносить економічні кошти, які можуть бути використані для збереження та відновлення культурної спадщини. Часто прибуток від туристичних податків або інших зборів спрямовується на підтримку культурних проектів.

- популяризація культурних цінностей. Туристичні маршрути, музеї, фестивалі та інші культурні події стають більш доступними для широкої аудиторії через туризм. Це допомагає популяризувати та зберігати культурну спадщину.
- розвиток інфраструктури. Потреба в зручних готелях, ресторанах, магазинах та інших послугах для туристів спонукає розвивати інфраструктуру. Це може також сприяти у поліпшенні умов навколишнього середовища та збереженню культурних об'єктів.
- співпраця та обмін досвідом. Взаємодія з туристами з інших країн може сприяти обміну культурними традиціями та досвідом. Це допомагає зберігати та просувати культурну спадщину через різноманітність інтересів та поглядів.
- підтримка місцевої спільноти. Розвиток туризму може створити нові можливості для місцевих жителів, сприяючи збереженню традицій, ремесел та культурних практик.

Ці фактори в сукупності допомагають зберігати та просувати культурну спадщину України через підвищення усвідомлення, збереження і збагачення культурної спадщини для майбутніх поколінь.

Щодо економічного впливу туризму на різні регіони України, туризм має значний економічний вплив у нашій країні. Цей сектор включає в себе різноманітні галузі, такі як готельний бізнес, ресторанний сервіс, транспорт, розваги, культурні та природні атракції. Туристична галузь надає можливість для створення робочих місць у сферах обслуговування, транспорту, розваг та мистецтва, що є важливим для зменшення безробіття та стимулювання місцевої економіки. Також туристичний сектор приносить доходи через витрати туристів на проживання, харчування, подарунки, транспорт що в свою чергу допомагає розвивати місцеві підприємства та підтримувати економічний розвиток різних регіонів. При цьому популярні туристичні місця дійсно потребують розвитку інфраструктури, такої як дороги, готелі, ресторани, магазини та інші послуги, що сприяють покращенню життя місцевих жителів. Туризм стимулює попит на місцеві продукти, ремесла та культурні послуги,

що дозволяє місцевим підприємствам розвиватися та залучати нових клієнтів, а якщо пропарадувати культурну спадину нашої країни, то туристи будуть долучатися до культурного обміну та вивчення місцевої спадщини, що сприяє збереженню та популяризації культурних та історичних цінностей країни.

Не зважаючи на те, що туризм приносить численні користі для України, він також може мати деякі негативні наслідки, такі як надмірне споживання ресурсів, надмірне завантаження екологічно чутливих місць та культурний знос. До негативних наслідків можна віднести такі фактори:

- екологічний тиск;
- культурний знос;
- зростання цін;
- надмірний туризм;
- нерівномірний розвиток;
- сезонність.

Екологічний тиск має на увазі під собою підвищене навантаження на природні ресурси та середовище через зростаючий туризм може призвести до забруднення, деградації екосистем, знищення місцевої флори та фауни, а також зменшення якості води та повітря. Культурний знос передбачає, що збільшення потоку туристів може вплинути на місцеві традиції, мову, спосіб життя та культурні цінності. Іноді це може призвести до комерціалізації культури та втрати автентичності. Збільшення туристичного попиту може підвищити ціни на житло, їжу та інші товари для місцевого населення, що може зробити їх менш доступними для місцевих жителів. Деякі популярні місця можуть бути перенаселеними та перенавантаженими туристами, що призводить до зношення пам'яток, а також збільшення проблем із заторами та інфраструктурою. Нерівномірний розвиток туризму може стимулювати розвиток лише певних регіонів країни, тоді як інші регіони можуть залишатися відсталими з економічної точки зору. Через сезонність значна частина туристичного потоку може бути нерівномірною, що призводить до надмірної роботи в певні періоди та безробіття в інші періоди.

Висновок до розділу 1

Оздоровчо-лікувальний туризм – це специфічний вид туризму, спрямований на покращення здоров'я та відновлення сили шляхом використання природних факторів, лікувальних процедур, спеціалізованих програм та послуг, що пропонуються у медичних центрах, санаторіях, курортах, SPA-готелях та інших місцях. Цей тип туризму орієнтований на підтримку здоров'я та попередження захворювань шляхом використання різних природних ресурсів, таких як мінеральні води, грязі, кліматичні умови, фізіотерапія, масаж, фітнес-програми та інші засоби та процедури, спрямовані на покращення фізичного та психічного стану людини. Оздоровчо-лікувальний туризм є популярним для тих, хто прагне покращити своє здоров'я, позбутися стресу та втоми, а також для тих, хто шукає інтегрований підхід до збереження та поліпшення свого фізичного та психічного самопочуття. Оздоровчо-лікувальні програми для дітей спрямовані на збереження та поліпшення їхнього фізичного, емоційного та психічного здоров'я. Ці програми зазвичай включають різноманітні активності, які сприяють загальному розвитку та зміцненню організму дітей. Оздоровчо-лікувальні програми для дітей зазвичай розробляються з урахуванням їхніх вікових особливостей та потреб, сприяючи їхньому гармонійному розвитку та зміцненню здоров'я.

Управління туризмом має бути збалансованим, з урахуванням не лише економічних переваг, а й збереження природи, культурної спадщини та підтримки місцевого населення. Тільки такий підхід дозволить максимізувати переваги туризму, уникнувши негативного впливу на країну та місцеві спільноти. У кінцевому підсумку, туризм є важливою галуззю для України, яка може стимулювати економічний розвиток, підвищувати свідомість про країну та її культуру, але вимагає розумного та сталого управління, щоб зберегти природні та культурні ресурси для майбутніх поколінь.

РОЗДІЛ 2

Вплив нестабільної геополітичної ситуації на туризм

2.1 Аналіз факторів нестабільності в геополітичній ситуації

Одним з основних факторів, що визначає туризм, є забезпечення відсутності загроз, захист і повна безпека туристів. У зв'язку з політичною нестабільністю у світі, актами тероризму, терактами та міжнародними конфліктами, подорожуючі змушені обирати найбезпечніші напрямки для відпочинку. Сектор туризму постійно зростає, але йому доводиться постійно стикатися з усіма зазначеними факторами, що відчутно впливають на об'єктивні та суб'єктивні ризики [16].

Геополітична ситуація може бути нестабільною через різноманітні фактори. Розглянемо ці фактори на рис. 2.1.1.

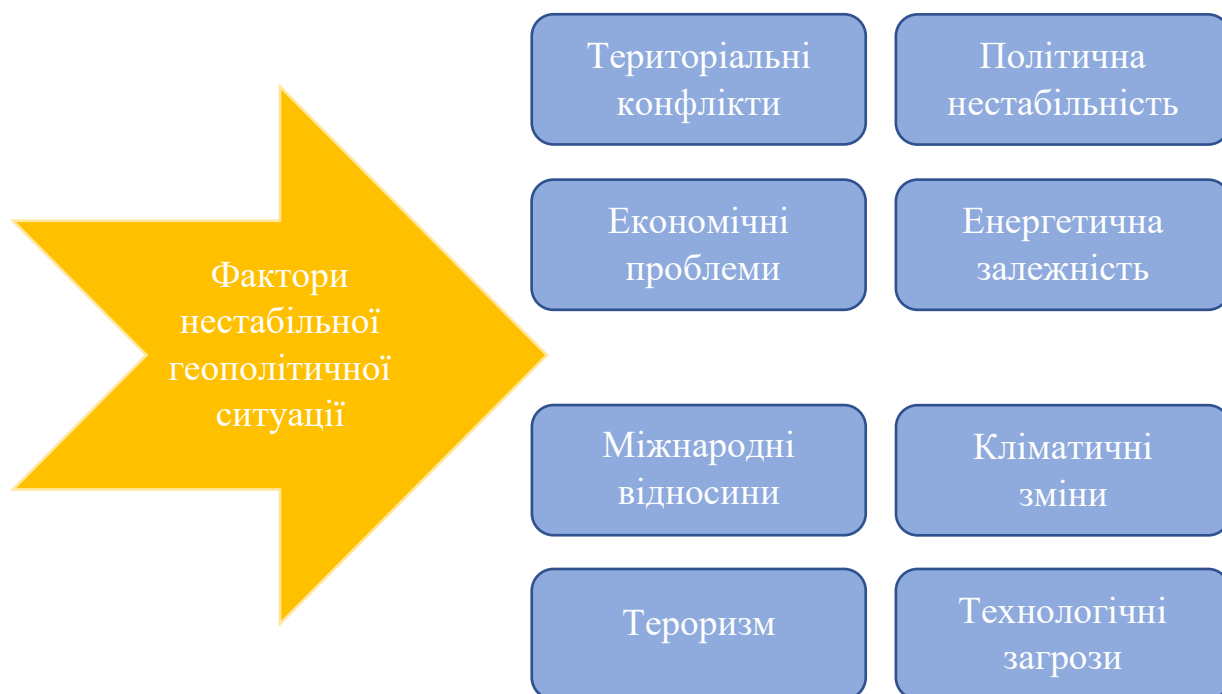

Рис. 2.1.1 Фактори нестабільної геополітичної ситуації

Розкриємо кожен з факторів. Територіальні конфлікти мають на увазі наявність територіальних претензій між країнами або етнічні конфлікти можуть спричиняти напруження в регіоні. До політичної нестабільності можна віднести неясність у політичних процесах, корупцію, недостатня демократію або авторитарний режим який може призвести до нестабільності. До економічних проблем відносяться фінансові кризи, низька економічна активність, високий рівень безробіття або інфляція – всі ці аспекти можуть призвести до соціальної напруги і конфліктів. Щодо енергетичної залежності – мається на увазі велика залежність країни від імпорту енергоносіїв, яка робить їх уразливими перед змінами в політиці постачання цих ресурсів. Міжнародні відносини – суперечки між країнами або регіональні конфлікти, а також різні підходи до міжнародних відносин можуть спричиняти напругу. До кліматичних змін відносяться зміни клімату які впливають на доступ до ресурсів, а також може призвести до міграції та конфліктів через боротьбу за ресурси. Під тероризмом мається на увазі активність терористичних груп яка може створювати небезпеку і нестабільність в регіоні або світі. Технологічні загрози – це кібератаки, розповсюдження фейкових новин та використання технологій для дестабілізації можуть створювати нестабільність. Всі ці фактори можуть взаємодіяти між собою, підсилюючи вплив і збільшуючи нестабільність в геополітичній ситуації.

З урахуванням зростаючої напруженості та зовнішньої військової загрози в Україні, геополітичні аспекти стають особливо важливими. Тому важливим завданням для Всесвітньої туристичної організації ООН є підвищення рівня безпеки та забезпечення безперешкодних подорожей [16].

Туризм стає все більше глобальним явищем, що підкріплюється значним зростанням числа міжнародних туристичних подорожей. Проте цей розвиток також відбувається на тлі серйозних конфліктів у різних країнах та загострення військового протистояння в Україні [16].

Фактори нестабільності в геополітичній ситуації є складними та взаємопов'язаними. Зробимо аналіз цих факторів.

Таблиця 2.1.1

Аналіз факторів нестабільності в геополітичній ситуації

Фактор нестабільності	Можливі наслідки/прояви у геополітичній ситуації
Територіальні конфлікти	Геополітичні напруження, військові конфлікти, зміна границь
Геополітичні союзи та альянси	Зсуви в балансі сил, формування нових стратегічних союзів
Економічні проблеми	Торгівельні війни, економічні санкції, фінансові кризи
Тероризм та кіберзагрози	Загроза національній безпеці, відповіді держав на атаки
Кліматичні зміни	Боротьба за ресурси, міграційні кризи, екологічні конфлікти
Міжнародні інституції	Зміни в стратегії взаємодії, реакція на міжнародні конфлікти

Територіальні конфлікти та геостратегічні інтереси. Багато конфліктів виникають через територіальні претензії та бажання країн мати стратегічний вплив на певні регіони. Прикладом може бути конфлікт між Росією та Україною, який спричинив напружені відносини у Європі. Геополітичні союзи та альянси – формування та зміна союзів та альянсів може створювати нестабільність, особливо коли країни переходять з одного стратегічного партнера до іншого. Наприклад, розвиток відносин між США, Європою, Китаєм та Росією впливає на світову геополітичну стабільність. Економічні проблеми та геополітичні наслідки – це економічні кризи, торговельні війни та санкції можуть призводити до геополітичної нестабільності, оскільки країни сприймають економічні дії інших країн як загрозу для своєї стабільності. Тероризм і кіберзагрози – сюди входять зростання терористичних актів та кіберзагроз які створюють нестабільність на рівні державної безпеки,

викликаючи реакцію урядів та впливаючи на міжнародні відносини. До кліматичних змін та екологічних проблем відносяться зміни клімату які можуть впливати на доступ до ресурсів, спричиняючи напруження через конфлікти за воду, продуктивну землю та інші ресурси. Міжнародні інституції та геополітична динаміка – системні зміни у владі міжнародних організацій, таких як ООН, ЄС або ШОС, можуть впливати на геополітичну ситуацію, визначаючи тон і стратегію взаємодії між країнами.

Аналізуючи ці фактори, можна розуміти, як вони взаємодіють та впливають на геополітичну стабільність, а також розвиток міжнародних відносин.

Сьогодні туризм є провідною галуззю світової економіки, що сприяє збільшенню ВВП, розвитку промисловості, створенню робочих місць та привабленню інвестицій. У багатьох країнах світу туризм є основним джерелом прибутку, що визначає залежність економіки від міжнародного туризму. Однак, туристичний продукт є товаром не першої необхідності з еластичним та нестійким попитом, який залежить від різноманітних статистичних та динамічних факторів. Наявність сприятливих умов сприяє лідерству окремих регіонів та країн у світовому туризмі, тоді як небажані чинники можуть призвести до зменшення туристичного потоку [17].

За даними річного дослідження WTTC у співпраці з Oxford Economics, до спалаху пандемії на кожні 4 нові робочі місця, створені у світі, припадало 1 з сфери подорожей та туризму (включаючи прямий, опосередкований та індукований вплив), що складало 10,3% усіх робочих місць (333 мільйони) та 10,3% світового ВВП (9,6 трильйона доларів США). У 2019 році витрати іноземних відвідувачів склали 1,8 трильйона доларів США (6,8% від загального обсягу експорту) [18].

У 2021 році частка сектору подорожей та туризму у світовому ВВП зросла до 6,1% порівняно з 5,3% у 2020 році через обмеження на мобільність. Після втрат у розмірі практично 4,9 трильйона доларів США у 2020 році,

внесок сфери подорожей та туризму збільшився на 1 трильйон доларів США у 2021 році [18].

У січні 2022 року в усіх регіонах світу спостерігалось помітне зростання міжнародного туристичного прибуття в порівнянні з низьким рівнем у січні 2021 року. У першому кварталі 2022 року міжнародні прибуття збільшилися на 182% у річному обчисленні, до понад 117 мільйонів міжнародних прибутих, порівняно з 41 мільйоном у першому кварталі 2021 року. Однак, незважаючи на значне відновлення у першому кварталі 2022 року, міжнародний туризм залишався на 61% нижчим в порівнянні з рівнем 2019 року. Найвищий показник був зафіксований у Європі, де кількість міжнародних прибуттів практично вчетверо перевищила показники першого кварталу 2021 року, в той час як в Америці кількість прибутків збільшилася більш ніж удвічі. Однак обсяг прибутків залишався на 43% і 46% нижчим відповідно до рівня 2019 року. Найнижчий показник був зафіксований в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, де збільшення становило 64%, але залишався на рівні – 93% порівняно з 2019 роком [19].

Незважаючи на позитивні тенденції у розвитку міжнародного туризму у першому кварталі 2022 року порівняно з попередніми роками, наприклад, 2020 та 2021 роками, динаміка туристичних потоків залишається у стані невизначеності. Російський наступ на Україну має серйозний економічний вплив і може стати проблемою для консолідації відновлення туризму, особливо в контексті безпеки та стабільності у регіоні. Подальший розвиток туризму пов'язаний не лише з демографічними та технологічними змінами, але й з глобальними політичними змінами. Зміни у геополітичній ситуації можуть вплинути на перспективи розвитку туристичної індустрії, викликаючи певні коливання та перешкоди на шляху до відновлення та стабільного росту галузі. У 2014 році Україна втратила значні території, зокрема через окупацію Криму, що становить близько 30% рекреаційно-туристичного потенціалу, а також військові події на сході країни. Російський наступ на Україну мав серйозний вплив на імідж країни та суттєво зменшив міжнародний туризм до мінімуму.

Це призвело до кардинальних змін у структурі міжнародного туристичного потоку, оскільки багато туристів утримувалися від відвідування України через загальну нестабільність та конфліктну ситуацію [16].

У 2020 році Росія та Україна разом склали 3% у глобальних витрат на міжнародний туризм. Але тривалий конфлікт між ними може призвести до втрати принаймні 14 мільярдів доларів США у туристичних надходженнях. Цей конфлікт має серйозний економічний вплив у всьому світі. Закриття українського та російського повітряного простору, а також заборона російських перевізників багатьма європейськими країнами впливають на внутрішньоєвропейські подорожі в свою чергу – це призводить до порушення транспортних потоків на значні відстані. Наприклад, літакам, які переміщуються між країнами Європи і Азії, доводиться обходити Росію та Україну, що впливає на час перельоту та збільшує витрати на паливо. Збільшення цін на паливо призвело до зростання витрат на транспорт, який є одним із складових для переміщення туриста. Висока популярність на ринку нерухомості серед українців, які були вимушені покинути свої домівки через війну, призвело до суттєвого збільшення цін на проживання. Україна і Росія є важливими постачальниками сировини, і через обмеження у постачанні багатьох товарів ціни на них значно підвищилися. Різке зменшення обсягів міжнародних відвідувачів призвело до спаду темпів розвитку туристичної діяльності як в Україні, так і в Росії [20].

Таблиця 2.1.2

В'їзд іноземців та осіб без громадянства в Україну і виїзд громадян України за кордон (осіб) [22]

Рік	В'їзд іноземців та осіб без громадянства в Україну	Виїзд громадян України за кордон	Сальдо
2016	13333096	24668233	-11335137
2017	14229642	26437413	-12207771
2018	14342290	27976681	-13634391
2019	13709562	29345897	-15636335
2020	3382097	11251406	-7869309

На сьогодні ще рано робити остаточні висновки про повний вплив воєнного конфлікту, який розпочався 24 лютого 2022 року, на туристичний ринок України. Це через те, що протистояння триває й далі. Окупація Криму, руйнування аеропортів, а такі міста, як Миколаїв, Херсон, Харків, Запоріжжя та Одеса, досі зазнають серйозної загрози з боку Росії [16].

Факт утворення України як незалежної держави був ключовим геополітичним подією у світовому контексті, що ініціювало глибокі геополітичні трансформації не лише на європейському континенті, але й по всьому світу наприкінці ХХ століття [21].

У світовій ієрархії країн Україна розташовується на середньому рівні за індексом людського розвитку, що робить її досить далеко від найбагатших і наймогутніших держав, а також від тих, що вважаються найбільш бідними на планеті [23]. З точки зору класичної геополітики українську геостратегію визначають три основні парадигми: євразійська, євроатлантична та чорноморська, оскільки Україна розташована в південно-східній частині Європи, що є місцем перетину трьох значних геополітичних масивів – Євроатлантичного, Євразійського та Ісламського. Це створює унікальний трансцивілізаційний простір, який має свої переваги, але також і значні проблеми. В будь-якому випадку, географічне положення має ключове значення для подальшої долі України. Перевагою такої географії є те, що Україна забезпечує транспортні зв'язки між Заходом і Сходом, Північчю і Півднем континенту, а також чорноморські порти, що не замерзають, створюють сприятливі умови для прямих зв'язків з країнами інших континентів. Але недолік полягає у тому, що наша держава опинилася у центрі між країнами, де відносини постійно нестабільні, зокрема між Заходом (Європою) та Сходом, а також між США/НАТО та Росією [24]. Незважаючи на прогрес у зовнішній політиці у цих напрямках, Україна зазнає складнощів через неоднозначне становище як держава. Вона поступово віддаляється від сфери впливу Росії, але ще не стала повноправним членом європейського кола країн. Україна, подібно до країн Кавказу та Центральної Азії, перебуває в

уразливій ситуації як «буферна зона» і важливий об'єкт для геостратегічних амбіцій Росії.

Туристичний ринок є дуже вразливим до геополітичних криз, таких як політичні нестабільності та воєнні конфлікти, оскільки ці ситуації можуть призвести до збурень внутрішньої ситуації у країні.

Протягом останніх років Україна пережила низку важливих подій, які викликали увагу світової громадськості. Ці події включають Революцію гідності, анексію Кримського півострова – який є важливим туристичним напрямом для нашої країни, початок військових дій на Сході та значний реверс у відносинах з Росією. Однак, саме ці події відобразили бажання українського народу до зближення з європейськими країнами та стрімке прагнення змінити імідж пострадянської країни. За початку повномасштабної війни в туристичній галузі України відбувся крах. Багато туристичних компаній припинили свою діяльність або змінили спрямування, а готелі, санаторії та туристичні комплекси переорієнтувалися на прийом біженців з окупованих територій. Крім того, небо над Україною закрито для польотів. Незважаючи на продовження військових дій в деяких областях країни та встановлені обмеження, туристичний сектор активно функціонує в безпечних регіонах, де відсутні активні бойові дії. В період військових дій, західна частина України у 2022 році в цілому вважалася відносно безпечною для туристів. Однак популярні курорти, такі як Буковель, Трускавець, Східниця чи Шацькі озера, не зазнали значного напливу відпочиваючих. Медичний туризм, зокрема, оздоровлення, репродуктивна медицина та стоматологія, постраждали від війни також. Іноземцям було важко відвідувати Україну, а місцеві мешканці не мали можливостей для таких витрат. Більшість санаторіїв перепрофілювались на реабілітаційні центри та приймали постраждалих від війни.

Незважаючи на поглиблення поточної кризи у сфері туризму та фактичне знищення індустрії у південних регіонах України, туристичний потенціал країни залишається високим. Загалом на території України

знаходиться близько 170 тисяч пам'яток культури, 65 історико-культурних заповідників та 6 об'єктів світової спадщини, які внесені до реєстру ЮНЕСКО [25]. Україна має чимало унікальних атрибутів, які приваблюють туристів з усього світу. Сюди входять: культурна спадщина, природа, гастрономія, фольклор і традиції, доступність, етнічні маршрути та місця світового значення.

Як вже зазначалось раніше, країна має величезний потенціал для культурного туризму завдяки своїм історичним пам'яткам, музеям, архітектурі та традиціям. Різноманітні фольклорні свята, музика, національні ремесла та українські народні танці привертають увагу культурних туристів. Природа України від Карпатських гір до Чорного та Азовського морів, має величезний різноманіття – ліси, поля, гори й полонини, річки та мальовничі пейзажі. А українська кухня пропонує багатий вибір страв – від борщу та вареників до ковбас та млинців – що цікавить багатьох любителів гастрономічних подорожей. Україна має різноманітні види туризму, доступні для різних бюджетів, включаючи розкішні курорти та економні подорожі. Основні архітектурні та історичні пам'ятки України, такі як Львів, Київ, Чернівці, мають світове значення та привертають масу туристів.

Туристична галузь в Україні приваблює подорожуючих різноманітними можливостями в різних регіонах країни. Від лікувальних вод до гірських курортів, від історичних місць до морських курортів, Україна пропонує різноманіття для різних видів туризму.

Зокрема, лікувальні води Львівщини та Закарпаття, гірські розваги у Буковелі, історичні місця Полтавщини, соляні шахти Донеччини, лікувальні грязі та морські курорти Херсонщини та Одещини — усі ці місця пропонують різноманітні види відпочинку для різних смаків та вподобань.

З огляду на військові події в окремих частинах України, внутрішній туризм має свої особливості. Вони пов'язані з дозволами та обмеженнями, які діють у відносно безпечних західних та центральних регіонах країни. Ці обмеження та дозволи вимагають уважного врахування як самими туристами,

так і туристичними компаніями для забезпечення безпеки та комфорту під час подорожей в ці регіони.

На сьогоднішній день геополітична ситуація світу створює значні ризики для всіх, хто залучений до міжнародного туристичного ринку. Нестабільність та конфлікти між державами, політичні напруги, терористичні загрози та інші події зробили туризм вразливим до ризиків та неспокою в світі. Ці фактори можуть вплинути на безпеку подорожуючих, призвести до обмежень у переміщенні та призупинення туристичних послуг у певних регіонах. Ця нестабільність викликає обмеження у відвідуванні певних країн або регіонів, спад економічних можливостей у сфері туризму та загальний вплив на міжнародну туристичну діяльність. Такі обставини вимагають від учасників туристичного ринку уважності, гнучкості та готовності до адаптації до умов які дуже швидко змінюються. Тероризм становить серйозну загрозу для міжнародного туризму та міжнародних відносин загалом. Терористичні події можуть миттєво справити негативний вплив на туристичну індустрію країни, де вони сталися, і призвести до стрімкого зменшення туристичних потоків. Крім того, вони створюють загрозу безпеці для життя та здоров'я туристів та мешканців. Терористичні атаки можуть негативно вплинути на імідж країни, регіону або навіть цілого континенту, породжуючи страх і невизначеність серед подорожуючих та інвесторів. Відновлення віри в безпеку може зайняти тривалий час, і урядам доведеться вживати надзвичайних заходів для забезпечення безпеки та відновлення довіри до туристичного сектору.

Після подій 2014 року геополітична обстановка значно змінилася, що суттєво вплинуло на туристичний потік в Україну. Переважно росіяни складали велику частку туристичних відвідувань до України до цього часу. Наприклад, за даними Державної служби статистики, у 2013 році з загальної кількості туристів, які відвідали Україну, більше 10 мільйонів (41,6%) становили росіяни. Однак після 2014 року їх кількість значно зменшилася, що відобразилося на загальному обсязі туристичних прибуттів в Україну [11].

2.2 Вплив геополітичних конфліктів на регіональний туризм

Регіональний туризм – це галузь туризму, що акцентує увагу на привабливості конкретного регіону чи території. Це може включати в себе природні, культурні, історичні та інші унікальні особливості даної місцевості. Регіональний туризм спрямований на привернення туристів до певного регіону шляхом реклами і розвитку туристичних послуг та інфраструктури.

Це може включати в себе розвиток туристичних маршрутів, спеціальних заходів, фестивалів, гастрономічних подій та інших програм, які демонструють унікальність регіону. Крім того, регіональний туризм може спиратися на спадщину та традиції місцевого населення, щоб надати туристам більший уявлення про культуру та спосіб життя місцевих мешканців. Це сприяє не лише розвитку туризму, а й підтримці місцевої економіки та збереженню культурної спадщини.

Геополітична нестабільність має великий вплив на країни та різні сфери життя, включаючи туризм. Збройні конфлікти та військова агресія серйозно підривають безпеку, що впливає на туристичну індустрію. Проте важливо зазначити, що певні країни, навіть у важких умовах, продовжують розвивати та відновлювати туризм. На жаль, міжнародного права не завжди вистачає для ефективного врегулювання конфліктів між країнами. Проте, бажання розвиватися є загальною метою багатьох держав. Хоча туризм сильно залежить від геополітичних обставин, деякі країни виявили, що навіть у періоди воєнного стану та тероризму можуть зберегти туристичну індустрію. Зусилля з міжнародного співробітництва та спільні ініціативи держав щодо збереження миру та безпеки важливі для забезпечення стабільності у світі та сприяння подальшому розвитку туризму [26].

Геополітичні конфлікти можуть мати значний вплив на регіональний туризм у багатьох аспектах: зменшення безпеки та стабільності, зміна туристичних маршрутів, зменшення інфраструктури, економічні наслідки, зміна іміджу.

Конфлікти часто ведуть до загострення ситуації з безпекою в певних регіонах. Це може призвести до зменшення кількості туристів, оскільки люди уникають подорожей в нестабільні області через страх для своєї безпеки. Також конфлікти можуть призвести до зміни туристичних маршрутів. Деякі популярні туристичні напрямки можуть стати менш доступними через військові або політичні обмеження. Це може змусити туристів змінювати свої плани подорожей. Воєнні конфлікти можуть призвести до знищення інфраструктури, яка може бути використана для розвитку туризму, такої як готелі, музеї, пам'ятки культури. Це може спричинити значний вплив на туристичну привабливість регіону. Геополітичні конфлікти можуть призвести до економічних труднощів у регіонах, що залежать від туризму. Вони можуть втратити значну частку свого доходу через зменшення потоку туристів, що може призвести до руйнування місцевої економіки. Регіони, де відбуваються конфлікти, можуть мати зміну свого іміджу на міжнародній арені. Це також може вплинути на рішення туристів відвідати ці місця через стереотипи та сприйняття ризику.

У кожному конкретному випадку вплив геополітичних конфліктів на регіональний туризм може відрізнятись залежно від масштабу конфлікту, його тривалості та способу, якими реагують міжнародні спільнота та місцеві уряди на події.

Таблиця 2.2.1

Аспекти впливу геополітичних конфліктів на регіональний туризм

Безпека та стабільність	Зміна туристичних маршрутів	Економічні наслідки	Зміна іміджу регіону
Зменшення туристичного потоку	Зміна пріоритетів подорожей	Зниження доходів	Відновлення іміджу
Вплив на місцеве населення	Вплив на туристичну інфраструктуру	Вплив на зайнятість	Стереотипи та перспективи

Аналізуючи табл. 2.2.1, можна сказати, що в наданих аспектах вказані фактори впливають на майбутні можливості для розвитку туризму та відновлення економіки після припинення конфлікту. Зменшення туристичного потоку – нестабільність та загострення конфлікту призводять до зменшення кількості туристів. Люди уникають подорожей в такі області через страх для власної безпеки. Вплив на місцеве населення – нестабільність може вплинути на господарську та соціальну ситуацію місцевого населення, що також може вплинути на туристичну гостинність та послуги.

Якщо розглядати зміну туристичних маршрутів, то зміна пріоритетів подорожей стосується того, що туристи можуть змінювати свої маршрути, уникаючи областей з конфліктами та вибираючи інші, більш безпечні напрямки. При цьому вплив на туристичну інфраструктуру є дуже сильним. Розвиток туристичної інфраструктури в регіоні може зазнати пригнічення чи зупинення через воєнні дії.

Економічні наслідки також наявні при нестабільній геополітичній ситуації. Туристичні компанії, готелі, ресторани, туристичні атракції можуть втратити дохід через зменшення кількості відвідувачів, а зменшення туристичного попиту може призвести до втрати робочих місць у сфері туризму та пов'язаних галузях.

Після припинення конфлікту, регіон може витрачати час і зусилля на відновлення свого іміджу як безпечного туристичного напрямку. Вразливість регіону після конфлікту може призвести до зміни сприйняття туристами та подорожуючими про безпеку та придатність для відпочинку в цьому регіоні.

Геополітичний конфлікт в Україні суттєво впливає на регіональний туризм. Такий конфлікт створює невизначеність, нестабільність та спричиняє певні ризики для туристичної галузі. Війна на нашій території призвела до зменшення кількості туристів, оскільки вони відчують страх та небезпеку. Нестабільна політична ситуація також призвела до зменшення інвестицій у туристичну інфраструктуру, що призвело до знецінення розвитку туризму.

Конфлікт також впливає на загальний імідж країни, змінюючи сприйняття потенційних туристів щодо безпеки та стабільності. Місцеві готелі, ресторани та інші туристичні підприємства відчують вплив нестабільної ситуації в країні через зменшення потоку туристів. Проте, варто зауважити, що вплив геополітичних конфліктів на туризм може бути тимчасовим, і після зменшення напруги та політичної стабілізації, туристична галузь може відновити свій розвиток. Зусилля з реструктуризації та розвитку туризму можуть сприяти підвищенню інтересу до країни та відновленню туристичного потоку.

У 2021 році кабінет міністрів України затвердив державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегія регіонального розвитку включає в себе плани залучення інвестицій, підтримку місцевих галузей економіки, розвиток соціальної сфери та інфраструктури в різних регіонах країни. Така стратегія містить в собі конкретні цілі та завдання, які спрямовані на поліпшення якості життя громадян у різних регіонах, стимулювання економічного зростання та зменшення соціально-економічних нерівностей між різними частинами країни. У цій Стратегії запроваджено нові підходи до державної регіональної політики у новому плановому періоді, а саме: перехід до територіально спрямованої політики розвитку на основі стимулювання використання власного потенціалу територій, надання підтримки окремим територіям, що характеризуються особливими проблемами соціально-економічного розвитку, високим історико-культурним потенціалом, екологічними умовами та потребами охорони навколишнього природного середовища. У Стратегії визначено такі типи територій, що потребують особливої уваги з боку держави та застосування спеціальних механізмів та інструментів стимулювання їх розвитку [27]. Такі підходи сприяють більш ефективному використанню ресурсів та підтримці територій, що потребують особливої уваги з боку держави, щоб забезпечити їхній сталі розвиток та збереження унікальних особливостей.

2.3 Ризики та можливості для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій

Регіональні оздоровчо-лікувальні туристичні напрямки в Україні мають свої переваги, але також несуть певні ризики. Розглянемо ризики на рис. 2.3.1.

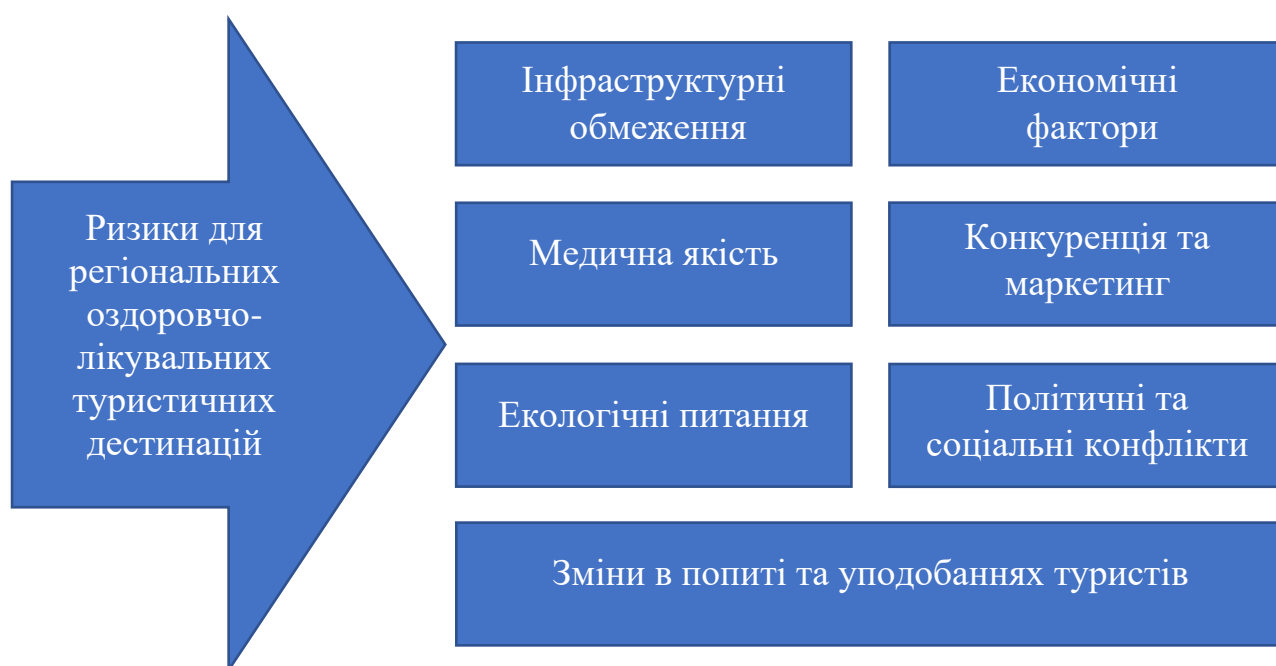

Рис. 2.3.1 Ризики для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій

Інфраструктурні обмеження. Багато регіональних місць для оздоровлення можуть мати обмежену інфраструктуру, яка може включати обмежені медичні послуги, погану якість доріг або обмежені місця для проживання. До економічних факторів можна віднести наявність фінансових ресурсів для підтримки та розвитку оздоровчих закладів які можуть бути обмеженими. Зміни в економіці можуть призвести до скорочення інвестицій у ці сектори. Медична якість – до цього ризику відноситься якість медичних послуг і професіоналізм медичного персоналу можуть бути різними у різних регіонах. Це може вплинути на репутацію та відвідуваність оздоровчих закладів. Політичні та соціальні конфлікти, нестабільність у країні можуть

вплинути на безпеку та привабливість деяких регіонів для туристів. Конкуренція та маркетинг, сюди входять ризики змагань з іншими місцями в Україні та світі які вимагають ефективної маркетингової стратегії, щоб залучити туристів. Щодо екологічного питання – зростання туризму може призвести до негативного впливу на довкілля, включаючи забруднення, знищення природних місць та перенаселення. Зміни в уподобаннях туристів, наприклад, зміни у попиті на конкретні види медичних процедур або типи оздоровчих послуг, можуть вплинути на привабливість дестинацій.

Збалансоване управління цими ризиками може сприяти розвитку оздоровчого туризму в Україні та збереженню привабливості регіональних напрямків для відвідувачів.

Регіональні оздоровчо-лікувальні туристичні напрямки в Україні мають значний потенціал для розвитку та привертання туристів. Роздивимося можливості для розвитку регіонального оздоровчо-лікувального напрямку на рис. 2.3.2.

Рис. 2.3.2 Можливості для розвитку регіонального оздоровчо-лікувального туризму

Багатство природних ландшафтів та різноманіття клімату створюють можливості для розвитку різноманітних лікувальних методик: від медичних санаторіїв у лісових масивах до лікування на мінеральних джерелах.

Традиції та культурні цінності. Чимало регіонів мають унікальні культурні та історичні спадщини, які можна поєднати з оздоровчими програмами для привертання туристів. Медична експертиза. Існують висококваліфіковані фахівці та лікарі, які можуть надати якісні медичні послуги в різних регіонах країни. Розвиток інфраструктури. Інвестиції у розвиток медичних закладів, готелів, транспортних мереж та іншої туристичної інфраструктури сприятимуть збільшенню комфорту для відвідувачів. Медичний туризм. Популярність медичного туризму постійно зростає, і Україна може стати привабливим напрямком для іноземних пацієнтів, які шукають доступні та якісні медичні послуги. Нові технології та інновації. Впровадження сучасних технологій у медичній сфері, таких як телемедицина та інші інновації, може зробити медичний туризм більш привабливим для клієнтів. Співпраця з міжнародними партнерами. Розширення співпраці з міжнародними медичними установами та туристичними агентствами сприятиме просуванню оздоровчих послуг за межами країни. Створення унікальних програм і послуг. Розробка спеціалізованих лікувально-оздоровчих програм, які відповідають певним потребам та уподобанням різних груп туристів, може залучити нових клієнтів. Розвиток регіональних оздоровчих туристичних напрямків в Україні потребує комплексного підходу, що об'єднує природні, культурні та медичні ресурси, впровадження нових технологій та вдосконалення сервісу для задоволення потреб різних категорій туристів.

Сьогодні розвиток санаторно-курортного господарства у всіх регіонах України залишається одним з пріоритетних напрямів лікувально-оздоровчого туризму. Проте, за останні роки помітно скорочення кількості санаторно-курортних закладів в різних регіонах, перш за все через пандемію COVID-19.

Зважаючи на сучасні умови, ризики для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій в Україні можна розглядати у більш широкому контексті. Недостатня розвиненість медичної інфраструктури в деяких регіонах, обмежений доступ до якісних медичних послуг та фахівців може негативно вплинути на привабливість туристичних напрямків. Низький рівень інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури та медичних закладів може призвести до того що розвиток буде відставатиме від конкурентів і обмежувати можливості. Соціальні фактори включають нестабільність у певних регіонах, суспільні конфлікти, що можуть вплинути на безпеку відвідувачів та стабільність туристичних напрямків. Екологічні проблеми включають в себе підвищений туризм, який призводить до забруднення довкілля, знищення природних екосистем, що загрожує природній привабливості регіону [44].

Якщо розглядати конкуренцію на ринку, то її зростання від інших національних і міжнародних оздоровчих закладів може ускладнити залучення туристів і вимагати великих витрат на маркетинг і рекламу.

Щодо здоров'я та безпеки туристів – пандемія або загроза захворювання серйозно обмежують туристичні потоки та вимагають додаткових заходів забезпечення безпеки відвідувачів [28].

Зміни в уподобаннях туристів, їхніх очікуваннях та запитах на конкретні медичні послуги можуть вимагати постійного адаптування з боку оздоровчих закладів.

Для мінімізації цих ризиків важливо розвивати інфраструктуру, покращувати якість послуг, забезпечувати стабільність у соціально-політичному плані та брати до уваги екологічні наслідки. Також потрібно адаптуватися до змін в уподобаннях та потребах туристів, забезпечуючи їхню безпеку та здоров'я. Координований підхід управління цими ризиками допоможе забезпечити стале та привабливе середовище для розвитку оздоровчого туризму в Україні.

Дивлячись на потенціал нашої території у сфері оздоровчого та медичного туризму, можна виокремити широкий спектр можливостей для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних напрямків.

Різноманітність природних ресурсів. Україна має різні природні ландшафти — від Карпатських гір до Чорноморського узбережжя. Це створює можливості для розвитку різноманітних оздоровчих методик, таких як гірський туризм, морські курорти та термальні джерела.

Сполучення оздоровлення та культурного туризму. Об'єднання оздоровлення з відвідуванням історичних місць, культурних пам'яток, фестивалів і традицій може створити унікальний туристичний продукт.

Розвиток інфраструктури для активного відпочинку. Розбудова інфраструктури для спортивного відпочинку, така як велосипедні маршрути, туристичні маршрути для пішохідних прогулянок, спортивні майданчики, може залучити активних туристів. Курорти з унікальними медичними факторами. Розробка курортів з особливими природними лікувальними факторами, такими як мінеральні джерела, лікувальна грязь, морське повітря тощо. Медичний туризм. Високий рівень медичної експертизи в Україні, зокрема у сферах пластичної хірургії, стоматології та реабілітації, створює можливості для розвитку медичного туризму.

Інновації в медичній сфері. Використання сучасних технологій, таких як телемедицина, цифрові рішення для діагностики та лікування, може зробити медичний туризм більш доступним та привабливим. Туристичний маркетинг та просування. Ефективна реклама та маркетингові стратегії можуть привернути увагу до унікальних можливостей оздоровлення в регіонах України, які дозволять привабити туристів з усього світу. Співпраця з іншими країнами. Розширення співпраці з іншими країнами, в тому числі в обміні досвідом та розвитку медичного туризму, може допомогти розвивати цю галузь. Широкий спектр можливостей для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних напрямків в Україні вимагає інтегрованого підходу та інновацій для максимізації потенціалу цього сектору.

Таблиця 2.3.2

Ризики та можливості для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій на території України

Ризики	Можливості
Обмежена медична інфраструктура	Різноманітність природних ресурсів для оздоровлення
Економічні обмеження для розвитку туристичної інфраструктури	Поєднання оздоровлення з культурним та історичним туризмом
Соціальні та політичні турбулентності в окремих регіонах	Розвиток інфраструктури для активного відпочинку
Екологічні проблеми та загрози	Курорти з унікальними медичними факторами
Збільшена конкуренція на ринку туризму	Розвиток медичного туризму на основі високого рівня медичної експертизи
Пандемія та загрози здоров'я	Використання інновацій в медичній сфері для приваблення туристів
Зміни в уподобаннях та потребах туристів	Ефективна туристична реклама та маркетинг
	Можливість співпраці з іншими країнами для розвитку сфери оздоровлення та медичного туризму

Завдяки цій таблиці можна візуалізувати ризики та можливості для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій в Україні та легше оцінити їх вплив на розвиток цього сектору.

Підгрупувавши основні фактори, які гальмують розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні, можна виділити наступне: жорсткі обмеження внаслідок пандемії COVID-19, воєнні конфлікти на території країни, застаріла матеріально-технічна база та відсутність інновацій у галузі лікування та відпочинку.

2.4 Аналіз регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей

Україна має значний потенціал для розвитку лікувально-оздоровчого туризму, особливо у сфері лікувальних вод. Ці природні ресурси виявляють потужний вплив на здоров'я та привертають увагу туристів, але ринок лікувальних вод все ще залишається менш розвиненим у порівнянні з іншими країнами. Одним із ключових чинників, які гальмують його розвиток, є недостатній рівень інвестицій у цю галузь. Інвестиції в модернізацію та розвиток лікувальних санаторіїв, курортів, медичних закладів, інфраструктури для використання лікувальних вод допомагали б покращити їх якість та доступність для туристів. Потрібно стимулювати інвестиції в інфраструктуру, дослідження нових методів лікування на основі лікувальних вод, та рекламувати цей вид туризму на міжнародному рівні. Інвестиції можуть також сприяти впровадженню сучасних технологій та підвищенню конкурентоспроможності українських лікувальних закладів. Залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів, співпраця з державними та приватними секторами, а також розробка стимулюючих програм можуть стати важливими кроками у сприянні розвитку ринку лікувальних вод в Україні.

Щодо актуальності санаторної діяльності – останнім часом спостерігається загальна тенденція до поліпшення санаторіїв і розвитку санаторної діяльності. Проте, варто зауважити, що актуальність покращення санаторіїв може різнитися в залежності від країни, регіону та конкретного санаторію. В деяких країнах та регіонах санаторна галузь може бути особливо популярною та вимагати постійного розвитку та модернізації. Загалом, розвиток санаторної галузі пов'язаний з визначенням потреб ринку, якості послуг та забезпечення зручних умов для відпочинку та відновлення здоров'я клієнтів. Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні відображає різноманітні регіональні особливості через різницю у природних умовах, наявності лікувальних джерел, культурний контекст та інші фактори. Наша

територія пропонує різні види лікувально-оздоровчих послуг, такі як лікування водою, грязями, лікування аерозолями, масажі та інші. Також існують курорти з оздоровчими програмами, які включають заняття йогою, фітнесом, аеробікою, здоровою харчуванням та іншими корисними процедурами для здоров'я. Наша країна є членом Європейської федерації бальнеології та кліматотерапії (EFB), що свідчить про значну кількість курортів та лікувальних закладів у країні.

Таблиця 2.4.1

Показники кількості санаторно-курортних закладів у регіонах України за 2018-2020 роки (од.) [11]

Регіон	Роки			Відхилення			
				абсолютне (+/-)		відносне, %	
	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Україна	2197	2162	1124	-35	-1038	-1,6	-48,0
Вінницька	30	30	19	-	-11	-	-36,7
Волинська	68	67	64	-1	-3	-1,5	-4,5
Дніпропетровська	158	145	96	-13	-49	-8,2	-33,8
Донецька	357	353	68	-4	-285	-1,1	-80,7
Житомирська	23	22	11	-1	-11	-4,3	-50,0
Закарпатська	61	60	31	-1	-29	-1,6	-51,7
Запорізька	201	195	126	-6	-69	-3,0	35,7
Івано-Франківська	35	36	29	1	-7	+2,9	-19,6
Київська	88	85	48	-3	-37	-3,4	-45,5
Кіровоградська	41	39	17	-2	-22	-4,9	-56,4
Луганська	92	88	4	-4	-84	-4,2	-4,5
Львівська	121	114	60	-7	-54	-5,8	-47,4
Миколаївська	163	169	91	6	-78	-3,7	-46,2
Одеська	432	434	148	2	-286	-00,5	-65,3
Полтавська	44	42	23	-2	-19	-5,5	-46,7
Рівненська	23	23	9	-	-14	-	-59,9
Сумська	28	27	17	-1	-10	-4,6	-37,0

Продовж. табл. 2.4.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Тернопільська	17	18	8	1	-10	-5,9	-66,4
Харківська	96	96	56	-	-40	-	58,3
Херсонська	236	236	101	-	-135	-	42,8
Хмельницька	18	17	16	-1	-1	-6,6	-6,9
Черкаська	61	63	39	2	-24	-3	-38,1
Чернівецька	12	11	6	-1	-5	-9,3	-49,1
Чернігівська	42	42	18	-	-24	-	-58,3
м. Київ	47	49	19	2	-30	-4,3	-62,1

Аналізуючи таблицю 2.4.1 очевидно, що розподіл санаторно-курортних закладів на території України неоднаковий. Найбільше закладів знаходиться у Львівській області – 63 одиниці (8,5%). Донецька область розташовується на другому місці з 57 закладами (7,7%), за нею йдуть Київська (46 закладів), Дніпропетровська (45 закладів) та Одеська (41 заклад). Найменша кількість санаторно-курортних закладів знаходиться у Кіровоградській області – лише 7 (0,94%), а також у Сумській та Чернівецькій областях – по 8 закладів (1,1%), та 9 (1,2%) у Волинській області.

Щодо основних лікувальних закладів та санаторіїв, показники схожі з загальною кількістю санаторно-курортних закладів. Тут також виділяється Львівська область з 47 закладами (10,4%), що відображає її провідну позицію. Одеська та Київська області мають відповідно 32 (7,1%) та 28 (6,2%) заклади, а Вінницька область – 4,7% від загальної кількості. У цих регіонах знаходиться більшість санаторіїв України, що свідчить про значний потенціал у цих областях. Зокрема, Львівська область відома своїм бальнеолікуванням та є центром лікування за допомогою мінеральних вод.

Одеська область відома як великий центр грязелікування та кліматолікування. У Київському регіоні розвинене лісове кліматолікування. Вінницька область володіє найбільшими запасами радонових вод. Щодо областей з мінімальною кількістю санаторних закладів, подібно до загальної

кількості санаторно-курортних закладів, це спостерігається у Кіровоградській з 3 закладами, а також у Сумській та Чернівецькій областях з по 4 закладами.

У більшості областей України половина санаторіїв – дитячі заклади. До цієї категорії належать області: Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Київська, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Херсонська, Черкаська, Чернівецька і Чернігівська. У Миколаївській області є 7 дитячих санаторіїв, у Херсонській – 6, а в Сумській та Чернівецькій – по 3. Натомість, у лідерах областей, навпаки: у Львівській області – 5 (10%) та Одеській – 9 (28%) дитячих санаторіїв. Ці області, завдяки великій ресурсній базі, є провідними у санаторно-курортному лікуванні. Їх курорти мають статус державного та міжнародного значення.

Одеська область – найпопулярніший серед регіонів туристичний напрям в Україні. Про це свідчать дані ролінгового дослідження туризму, говорять в прес-службі Міністерства культури та інформаційної політики України. Згідно з дослідженням, більш ніж половина респондентів (53,1%) планують провести відпустку в Україні, і лише кожен десятий – виїхати за кордон. Серед тих, хто планує відпустку в Україні, – 44,5% прагнуть відпочивати за межами своєї області. Решта планують відпочивати вдома або в межах своїх областей. Найбільше – 17,4% людей – проголосували за відпочинок на Одещині. А найпопулярнішим морським курортом стала Затока, природним – Асканія-Нова, міським – Києво-Печерська Лавра та Старе місто Львова [29].

На території країни є багато курортів, де можна лікуватися, відновлювати своє здоров'я та відпочивати. Найбільш відомі курорти в Україні – це Трускавець, Моршин, Миргород, Яремче у Карпатах та Бердянськ на Азовському морі. В Трускавці можна користуватися мінеральними джерелами та лікувальними процедурами. Крім того, Україна має різноманітні природні ресурси, які можуть бути використані для оздоровчого туризму. Наприклад, Карпати пропонують можливість для гірськолижних курортів взимку, а також пішохідні та велосипедні маршрути влітку. Українські чорноморські курорти також популярні серед туристів, які шукають сонце, морську воду та пляжі.

Україна також відома своїми мінеральними джерелами, які можуть бути використані для лікування різних захворювань. Найвідоміші з них – це джерела в Трускавці та Миргороді. Також в Україні є значна кількість природних парків та заповідників, які можуть бути використані для відпочинку та оздоровлення. Наприклад, Карпатський біосферний заповідник, Поліський природний заповідник, Національний природний парк «Синевир».

Україна має різноманітні оздоровчі зони та курорти у різних регіонах країни. Деякі з них відомі своїми природними джерелами мінеральних вод, лікувальними кліматичними умовами та іншими факторами, корисними для здоров'я. Наприклад, курорти Західної України, такі як Трускавець, Моршин, Закарпаття та Східниця, славляться своїми мінеральними джерелами та лікувальними умовами для шлунково-кишкових захворювань, нирок, суглобів та інших проблем здоров'я. Курорти Центральної України, як от Хмільник, Миргород та Сатанів, також відомі своїми лікувальними властивостями, зокрема, мінеральними джерелами та лікувальними процедурами для пацієнтів з різними захворюваннями. Курорти Південної України, такі як Одеса та Бердянськ, відомі своїм морським кліматом та пляжами, що робить їх привабливими для людей, які шукають відпочинок та оздоровлення уздовж узбережжя Чорного моря. Ці курорти відомі своїми унікальними можливостями для відновлення здоров'я, відпочинку та оздоровлення в різних регіонах України [30].

Найкращими санаторіями України за відгуками визначено: Ріксос Прикарпаття (Трускавець), Три Сина та Донька (Східниця), Миротель (Трускавець), Теплиця (Закарпаття), Сольва (Закарпаття), Мармуровий палац (Моршин), Шале Грааль (Трускавець), Деренівська Купель (Закарпаття), Термал Стар (Закарпаття), ДіАнна (Східниця), Сонячна Долина (Закарпаття), Лісова Пісня (Трускавець), ТуСтань (Східниця), Карпати (Трускавець), Аркадія (Моршин) [30]. При виборі DESTИНАЦІЇ для дітей варто врахувати їхні вікові можливості, особливості здоров'я та індивідуальні потреби.

Розглянемо кількість санаторно-курортних та оздоровчих закладів в Україні за 5 років (2013-2017 рр.). Дані наведено у табл. 2.4.2 [11].

Таблиця 2.4.2

Санаторно-курортні та оздоровчі заклади України

	Санаторії та пансіонати з лікуванням		Санаторії профілакторії		Будинки і пансіонати відпочинку		Бази та інші заклади відпочинку		Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку	
	усього	у них ліжок, тис	усього	у них ліжок, тис	усього	у них ліжок, тис	усього	у них ліжок, тис	усього	у них ліжок, тис
2013	477	123	165	15	271	57	1916	202	18549	191
2014	320	79	118	17	90	17	1400	157	13977	126
2015	309	78	79	12	76	15	1399	165	9743	113
2016	291	70	63	10	73	14	1295	146	9669	112
2017	284	71	55	10	67	12	1235	133	9745	106

З даних цієї таблиці можна побачити наскільки менше стало санаторно-курортних та оздоровчих закладів в Україні. Потенційні причини зменшення цих закладів: економічна криза, зміна підходу до організації оздоровлення, реформа охорони здоров'я.

Найстаріша грязелікарня України «Куяльник» – це відоме курортне місце в Україні, розташоване на півдні Одеської області, на березі Чорного моря. Санаторій розташований у мальовничому місці, на західному узбережжі затоки Куяльницької. Повна адреса – місто Одеса, вулиця Лиманна, 170. Цей курортний комплекс спеціалізується на лікуванні захворювань органів дихання, серцево-судинної системи, захворювань опорно-рухового апарату та нервової системи та ін. Санаторій пропонує своїм гостям широкий спектр медичних послуг, таких як масаж, гідротерапія, інгаляції, фізіотерапія та інші.

Зараз в санаторії діє сучасна поліклініка, в якій працює спортзал для проведення ЛФК, басейн з ропою, кабінет масажу, фізіотерапії і ін. Терапія із застосуванням грязелікування проводиться цілий рік. Розглянемо весь спектр спеціалізації санаторію. На даний момент санаторій спеціалізується на

лікуванні: хвороб і травм опорно-рухового апарату; дерматології; захворювань органів дихання; захворювань нервової системи; хвороб кровоносної системи; суглобових захворювань; дитячих хвороб; захворювань чоловічої та жіночої сечостатевої системи. Процедури які пропонує санаторій: масаж суглобів і хребта, грязьові ванни, грязьові процедури, лікувальний басейн з ропою, душ шарко, пневмопресинг, апарат інтердін, гідрокolonотерапія. Також у санаторії є соляна кімната – це приміщення, в якому відтворена атмосфера соляних шахт і саме це допомагає при лікуванні хвороб дихальних шляхів [31].

Неподалік від санаторію «Куяльник» розташовано бювет з цілющими мінеральними водами. Вони насичені натрієм і хлоридом, надходять зі свердловин водоносного горизонту глибиною в 90 м. Починаючи з 1890 року, ця вода активно застосовується в лікуванні різних недуг в комплексі з грязьовою терапією [31].

Туристсько-рекреаційний ринок Одеської області є одним з найбільш розвинених у країні. Одеса має розгалужену мережу санаторіїв, готелів, гостьових будинків, курортів та ресторанів. В Україні Одеська область є важливою туристичною точкою, що підтверджується статистикою продажу туристичних пакетів в 2017 році. Це стосується як місцевих туристів, так і іноземних гостей [11].

Санаторій Куяльник у місті Одеса конкурує з іншими санаторіями та закладами для відпочинку, які пропонують лікувальні та рекреаційні послуги. Основні конкуренти санаторію:

1. Санаторій ім. Чкалова. Один з найбільших санаторіїв Одеси, розташований на березі моря в мальовничому парковому комплексі. Санаторій пропонує лікування та відпочинок для дорослих та дітей з різними захворюваннями, тобто є багатопрофільним. Розташований на березі Чорного моря у приморській частині міста Одеса в яскравій курортній зоні «Аркадія». Точна адреса: Французький бульвар, 85, м. Одеса [32].

2. Санаторій «Біла Акація». Цей заклад є загальнооздоровчого профілю та має сучасну базу медичного обладнання та добре розвинену

інфраструктуру. Санаторний комплекс розташований в елітному районі міста та знаходиться в безпосередній близькості від моря. Це ідеальне місце для реабілітації та лікування, а також для сімейного відпочинку. Розміщується за адресою: Французький бульвар, 59. Заклад спеціалізується на реабілітації, тобто на оздоровленні та поліпшенні стану під час: ендокринних хвороб; офтальмологічних проблемах (кон'юнктивіти, мейбомейт, блефарити); хвороб опорно-рухового апарату; захворювань серця [33].

3. Санаторій ім. Горького спеціалізується на хворих з проблемами системи травлення; серця і судин; зору; нервової системи; опорно-рухового апарату; дихальної системи; ендокринної системи. Також в установі пропонують реабілітацію в післяопераційний період. Ця установа є унікальною та відрізняється від інших санаторіїв на південному узбережжі. Одним з особливих методів оздоровлення відпочивальників є використання мінеральної води (Одеська №1-2), яка добувається з власних свердловин. Мінеральна вода, яка добувається зі свердловин, має потужний оздоровлюючий, профілактичний та лікувальний ефект. Такий вид відпочинку рекомендується при проблемах з шлунково-кишковим трактом, серцем та судинами, а також поганим зором. Крім того, для швидшого оздоровлення та реабілітації додатковими факторами є мальовнича природа, близькість моря та шикарний піщаний пляж. Заклад має вигідне розташування в тихій парковій зоні з гарними панорамами і пейзажами. Знайти здравницю ви зможете за адресою: Фонтанська дорога, 165 [34].

4. Санаторій «Лермонтовський» спеціалізується на широкому спектрі лікування та оздоровлення. Основні напрямки діяльності – проблеми опорно-рухового апарату, лікування різних захворювань та проблем з кістково-м'язовою системою, включаючи артрити, артрози та інші хвороби опорно-рухового апарату; захворювання судин та серця, надання лікувальних процедур для пацієнтів з кардіоваскулярними захворюваннями; проблеми нервової системи – це включає лікування розладів психосоматичного характеру, неврозів та інших психологічних проблем; медична реабілітація,

надання послуг з медичної реабілітації для пацієнтів після перенесених захворювань або операцій; оздоровлення майбутніх мам та підтримка вагітних при різних патологіях виношування плода, надання послуг для вагітних жінок для підтримки їх здоров'я та підвищення шансів на успішне виношування дитини в умовах патологій [35].

Варто враховувати, що лікування до цього санаторію доступне для пацієнтів віком від 14 років. Для дітей до 14 років можлива покупка путівки зі знижкою 20% лише на проживання та харчування [35].

Якщо порівнювати Санаторій Куяльник з іншими, то можна сказати, що він має перевагу, бо в усіх описаних закладах схожі послуги, а «Куяльник» надає послуги лікування і профілактики шкірних покривів.

Україна має кілька типів оздоровчих та лікувальних закладів для дітей, спрямованих на різні потреби та хвороби.

Санаторії для дітей. Ці заклади спеціалізуються на оздоровленні та лікуванні дітей з різними захворюваннями. Багато з них розташовані в мальовничих районах біля моря, лісів або гір, де діти можуть отримувати лікування та відпочивати в сприятливому для здоров'я середовищі.

Дитячі лікувальні центри та клініки. Ці заклади надають медичну допомогу дітям з різними захворюваннями, від загальних медичних послуг до спеціалізованої медичної допомоги [39].

Спеціалізовані дитячі лікувальні заклади. Існують заклади, які спеціалізуються у певних види лікування, наприклад, лікування серцевих хвороб, онкології, реабілітації після травм або операцій.

Дитячі оздоровчі табори. Ці табори можуть бути організовані різними організаціями чи громадськими об'єднаннями для оздоровлення та розваг дітей під час літніх або зимових канікул.

Багато з цих закладів пропонують різноманітні види лікування та реабілітації, включаючи фізіотерапію, лікування водою, дихальні вправи, спеціалізовані харчування та психологічну підтримку.

2.5 Специфіка маркетингу та просування дестинацій у нестабільних умовах

Пандемія COVID-19 має різнобічний та складний вплив на маркетингові стратегії туристичних підприємств. Військові дії на території України мають серйозний вплив на маркетинг та просування дестинацій, особливо у сфері туризму та подорожей. Війна в країні негативно впливає на образ країни як безпечного, привабливого туристичного напрямку [36].

Маркетинг дестинацій у нестабільних умовах вимагає особливої уваги до ряду аспектів. Розглянемо ці аспекти на рис. 2.5.1.

Рис. 2.5.1 Особливості маркетингу у нестабільних геополітичних умовах

Якщо розглядувати особливості маркетингу у нестабільних геополітичних умовах, то можна описати кожен фактор як:

Гнучкі стратегії та планування. В умовах нестабільності потрібно мати гнучкі маркетингові стратегії, які можна швидко змінювати та адаптувати до нових обставин.

Аналіз та реагування на тренди. Важливо постійно відстежувати зміни в умовах, тренди та поведінку споживачів для того, щоб швидко реагувати на них.

Підтримка репутації та бренду. У нестабільних умовах важливо стежити за репутацією дестинації, уникати негативних відгуків та ефективно реагувати на них. Підтримка позитивного іміджу може бути вирішальною.

Ефективна комунікація. Забезпечення ефективної комунікації з потенційними туристами та зацікавленими сторонами є важливим для інформування щодо змін, обставин та заходів безпеки.

Спрямованість на місцеві ресурси та розвиток. Виділення унікальних місцевих ресурсів та розвиток місцевих ініціатив може допомогти збільшити привабливість дестинації у будь-яких умовах.

Адаптація до змін у попиті та пропозиції. У нестабільних умовах можливий різкий змінний попит та пропозиція. Маркетингові стратегії мають бути готові до таких коливань.

Використання цифрових інструментів. Важливо використовувати цифрові канали та інструменти для залучення аудиторії, особливо в умовах, коли фізичний контакт обмежений.

Створення програм для підтримки та сталого розвитку. Підтримка сталого розвитку та ініціатив для збереження природних та культурних ресурсів може створити позитивне враження та сприяти розвитку дестинації в умовах нестабільності.

Маркетинг дестинацій у нестабільних умовах вимагає відповідальності, гнучкості та постійного моніторингу для того, щоб адаптувати стратегії до змін у середовищі та зберегти привабливість дестинації для туристів.

В сучасному середовищі бізнесу успіх ресторанів, готелів та туристичних фірм значно залежить від ефективності маркетингових стратегій.

Підтримка зв'язку з клієнтами, надання якісних послуг та активна комунікація як з поточними, так і потенційними клієнтами визначають конкурентоспроможність в цих галузях [37].

Маркетинг в туризмі – це комплекс стратегій, методів і інструментів, спрямованих на просування послуг та продуктів туристичної галузі для залучення та утримання клієнтів. Він охоплює різноманітні аспекти, включаючи рекламу, просування, відносини з громадськістю, ціноутворення, створення пакетів подорожей, дослідження ринку та залучення цільової аудиторії. Основні складові маркетингу в туризмі:

- розуміння попиту, конкуренції, тенденцій та уподобань клієнтів;
- визначення цільових груп та налаштування маркетингових стратегій для кожної з них;
- розробка та просування унікальних та привабливих туристичних продуктів, послуг та пропозицій;
- використання різних каналів для реклами та стимулювання продажів, таких як соціальні медіа, Інтернет-реклама, партнерські програми, PR-кампанії тощо;
- встановлення конкурентоспроможних цін на туристичні продукти та послуги;
- робота з туристичними агентствами, готелями, туроператорами та іншими партнерами для спільного просування та реалізації продуктів;
- надання підтримки та послуг для клієнтів під час подорожі та після її завершення для підвищення задоволеності клієнтів та їх лояльності;
- збір та аналіз відгуків клієнтів для постійного вдосконалення послуг та адаптації маркетингових стратегій.

Туристичний маркетинг постійно змінюється під впливом технологічних новацій, зміни у споживацьких уподобаннях та світових подій. Ефективна стратегія маркетингу в туризмі полягає в умінні пристосовуватися до цих змін і надавати споживачам цікаві та конкурентоспроможні пропозиції [37]. В сфері малого підприємництва, де включені туристичний, ресторанний

чи готельний бізнеси, створення конкурентної переваги є важливою стратегією для успішності на ринку. Малі підприємства, включаючи ті, що діють у сферах туризму та гостинності, повинні зосередитися на тому, щоб виділитися серед конкуренції. Розробка та надання унікальних послуг, які виділять ваше підприємство серед інших. Це може бути особливий досвід, унікальна кухня у ресторані, спеціальні туристичні маршрути або інші унікальні аспекти, які привернуть увагу клієнтів. Високий рівень обслуговування та уваги до клієнтів може значно відрізнити ваш бізнес від інших. Позитивний досвід клієнтів може призвести до підтримки та рекомендацій, що є сильними конкурентними перевагами. Ефективна маркетингова стратегія, що використовує онлайн-рекламу, соціальні медіа, лояльність клієнтів та інші інструменти, може допомогти залучати та утримувати клієнтів. Здатність адаптуватися до змін на ринку, нові технології та очікування споживачів може стати ключовим для успіху вашого підприємства. Створення конкурентної переваги потребує ретельного вивчення ринку та споживчої поведінки, щоб зрозуміти, що саме може вас відрізнити від інших у даній сфері та привернути клієнтів.

В умовах жорсткої конкуренції на ринку послуг, зокрема в сфері туризму, формування довгострокових відносин з клієнтами виявляється критично важливим. Встановлення і підтримання таких відносин сприяє не лише збереженню поточних клієнтів, але й залученню нових, оскільки задоволені клієнти частіше стають постійними і таким чином сприяють зростанню прибутку підприємства.

У туристичній галузі, особливістю клієнтського підходу є те, що велике значення надається не лише самим подорожам або послугам, а й відносинам та враженням, які клієнти отримують під час подорожі. Важливо створювати позитивний досвід та емоції, що залишають вплив на споживача й дозволяють формувати довгострокові зв'язки. Маркетинг в туризмі стає більш особистим, орієнтованим на індивідуальні потреби та побажання кожного клієнта, що відрізняє його від інших галузей.

Висновок до розділу 2

Висновок розділу, присвяченому впливу нестабільної геополітичної ситуації на туризм, виявив важливі та складні аспекти, які відображаються на туристичній галузі. Аналіз факторів нестабільності в геополітичній ситуації підкреслив, що конфлікти та напружені відносини між країнами або регіонами мають безпосередній вплив на регіональний туризм, призводячи до зменшення потоку туристів.

Виявлені ризики та можливості для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій показали, що нестабільна геополітична ситуація створює певні виклики, але одночасно надає можливості для розвитку нових напрямків та привернення уваги туристів.

Аналіз регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей підкреслив важливість створення спеціальних програм та умов для молодшого покоління у нестабільних умовах, спрямованих на забезпечення їхнього комфорту та безпеки.

Нарешті, виявлено, що специфіка маркетингу та просування туристичних дестинацій у нестабільних умовах вимагає гнучкості, новаторства та адаптивності. Спрямованість на зміну стратегій просування та використання альтернативних методів є ключовими для збереження привабливості регіональних туристичних напрямків.

Загалом, цей розділ підкреслив важливість адаптації туристичної галузі до геополітичних змін, посиливши необхідність розвитку стратегій, які сприятимуть стабільності та привабливості туристичних напрямків навіть у нестабільних умовах.

РОЗДІЛ 3

Стратегія розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей

3.1 Перспективи розвитку оздоровчо-лікувального туризму в умовах нестабільної геополітичної ситуації

Україна розпоряджається різноманітними природно-рекреаційними ресурсами, на основі яких діють санаторно-курортні заклади. Однак ефективність їхньої роботи на даний момент можна визнати не задовільною через ряд причин, які ускладнюють конкуренцію в галузі. Тому виникла об'єктивна необхідність зміни пріоритетів управління та приведення галузі до світових стандартів, що на сьогодні неможливо без залучення державно-приватного партнерства.

У сфері туризму в Україні застосовуються ринкові механізми і вона є значущим джерелом доходів для місцевих та державних бюджетів. Туризм слугує засобом для забезпечення доступного та повноцінного відпочинку та оздоровлення населення. Природно-ресурсний потенціал, у поєднанні з вигідним географічним положенням, створює достатні передумови для розвитку цієї галузі.

У багатьох країнах світу туризм виступає як основне джерело доходів, що визначає залежність їхнього економічного становища від міжнародного туризму. Проте туристичний продукт є товаром не першої необхідності з еластичним і нестійким попитом, який залежить від різноманітних статистичних і динамічних факторів. Наявність сприятливих факторів призводить до лідерства окремих регіонів і країн у світовому туризмі, і, навпаки, небажані фактори знижують туристичний потік. Протягом останнього десятиріччя світова економіка розвивається значно повільніше [47].

Актуальність геополітичних аспектів зросла у зв'язку зі зниженням рівня зовнішньої воєнної загрози в Україні. Тим самим основною темою для Всесвітньої туристичної організації ООН стало покращення безпеки та забезпечення безперешкодних подорожей.

На регіональному та національному рівнях попит на туристичні послуги залишатиметься надзвичайно нестабільним, і в XXI столітті все частіше це пов'язано з політичними факторами. Серед них важливо виділити внутрішньополітичну нестабільність, тероризм та збройні конфлікти як головні чинники, що впливають на туристичний ринок. Фактори політичної сфери можуть викликати значні коливання в туристичному попиті, оскільки небезпека та невизначеність в сфері політики можуть вплинути на безпеку та комфорт туристів. Внутрішньополітична нестабільність, наприклад, може призвести до протестів, демонстрацій, чи навіть політичних змін, що створює невизначеність для туристів. Терористичні акти та збройні конфлікти можуть стати серйозними загрозами для безпеки туристів, що призводить до стримування подорожей та відмов від планів подорожей. Нестабільність у політичній обстановці може також впливати на імідж країни та спричиняти зменшення зацікавленості туристів [46].

Вплив політичної нестабільності на сектор туризму країни призначення проявляється у зменшенні притоку міжнародних відвідувачів та зниженні прибутковості галузі. Однак під впливом геополітичної нестабільності ринок туризму може зазнати змін та переформатувань, і для окремих країн це може стати можливістю для розвитку туризму. Навіть при високому туристичному потенціалі та позитивній динаміці України, країна не змогла стати провідною туристичною державою через втрату територій та воєнні дії, що призвели до від'ємного сальдо туристичного потоку. Трошки невдач і проблем не заважають країні розглядати приклади інших країн, таких як Боснія і Герцеговина, Хорватія, Сербія, Кіпр, Єгипет, Ізраїль, які після масштабних конфліктів швидко відновлювали свій туристичний ринок [45].

Розвиток оздоровчо-лікувального туризму може зазнати впливу нестабільної геополітичної ситуації, але при цьому можуть виникнути і нові можливості. Розглянемо можливі перспективи на рисунку 3.1.1.

Рис. 3.1.1 Перспективи розвитку оздоровчо-лікувального туризму

Умови нестабільної геополітичної ситуації можуть вплинути на вибір туристів стосовно місця призначення. Туристи можуть шукати безпечніші або менш ризиковані регіони для своїх подорожей, що може призвести до зміни у популярних напрямках оздоровчо-лікувального туризму. В умовах нестабільної ситуації туристи можуть виявляти більше зацікавленості у країнах або регіонах, де забезпечений високий рівень медичних послуг та безпеки. Нестабільність у певних регіонах може привести до зростання попиту на медичні послуги за кордоном, туристи можуть шукати країни з високим стандартом медичної допомоги, які пропонують оздоровчо-лікувальні програми.

Умови нестабільної геополітичної ситуації можуть прискорити розвиток телемедицини та дистанційних медичних консультацій – це може дозволити туристам отримувати медичну підтримку без необхідності фізичного присутності в певному регіоні. Збільшений ризик у подорожах може призвести до зростання уваги до заходів безпеки та страхів серед туристів. Організатори турів і медичних програм можуть вдосконалювати свої системи безпеки для привертання клієнтів.

Також умови нестабільної геополітичної ситуації можуть вимагати від бізнесів в галузі оздоровчо-лікувального туризму розвинення гнучких та адаптивних програм, що може включати можливість зміни або відміни бронювань без штрафів у випадку непередбачуваних обставин.

Загалом, нестабільна геополітична ситуація може створити виклики для розвитку оздоровчо-лікувального туризму, але також відкривати нові можливості для креативного реагування на зміни у попиті та умовах подорожей.

Після завершення воєнних конфліктів в Україні, країна має всі можливості відновити свій туристичний потенціал за допомогою залучення іноземних інвестицій, відкриття нових туристичних напрямків та збереження культурних пам'яток і міст. Зараз інтерес до України значно зросло порівняно з попередніми періодами, що може сприяти відновленню туристичної привабливості країни. Самі українці, бажаючи побачити свої міста-герої і спілкуватися з історією та культурою, також можуть стати джерелом підтримки внутрішнього туризму, що відкриває широкі можливості для розвитку цього сектору [45].

Після закінчення воєнних конфліктів в Україні дійсно відкриваються нові можливості для відновлення туристичного потенціалу країни. Роздивимося, які перспективи може очікувати наша країна. Перш за все – залучення іноземних інвестицій. Після кінця конфлікту українська влада може працювати над створенням сприятливого інвестиційного клімату для залучення іноземних інвесторів у туристичний сектор. Далі для розвитку

туризму потрібно відкриття нові DESTИНАЦІЙ та пам'ятки, тобто реконструкція та розвиток міст, історичних об'єктів і природних резерватів може стати привабливими для туристів. Відкриття нових туристичних маршрутів і об'єктів може привести до зростання інтересу до країни.

Після закінчення війни та перемоги у туристів збільшиться інтерес до культурної спадщини нашої країни. Може збільшитися інтерес до історії та культурної спадщини України, що в перспективі може привести до зростання туристичного потоку.

Щодо внутрішнього туризму, зростання патріотичного настрою після важливих подій може сприяти зростанню туризму, бо українці самі прагнуть дізнатися більше про свою країну, відвідувати історичні місця та подорожувати власною країною.

Однак важливо враховувати, що відновлення туристичного сектору вимагає комплексного підходу, включаючи владні заходи, маркетингові стратегії, інфраструктурні вдосконалення та інші заходи для створення сприятливого середовища для туризму. Успіх такого відновлення також залежить від підтримки міжнародної спільноти та ефективного управління ресурсами.

Привертання іноземних інвестицій у туристичний сектор може сприяти його розвитку та вдосконаленню інфраструктури. Інвестори можуть вкладати кошти у готелі, ресторани, транспортні мережі та інші туристичні послуги, що покращить якість обслуговування для відвідувачів.

Розширення туристичної інфраструктури та активне впровадження маркетингових стратегій можуть сприяти відкриттю нових туристичних напрямків і DESTИНАЦІЙ, що розширить ринок та приверне увагу різних категорій туристів. Збереження та реставрація історичних пам'яток, музеїв та інших культурних об'єктів може стати привабливим для туристів, які цінують історію та культурні цінності. Продумана маркетингова кампанія підкреслить унікальність культурної та історичної спадщини нашої території.

Україна може розвивати партнерські відносини з іншими країнами та міжнародними туристичними організаціями, що в свою чергу сприятиме обміну досвідом, технологіями та підвищить привабливість України для іноземних туристів.

Інтеграція наведених перспектив може створити сприятливу атмосферу для відновлення туристичного потенціалу України, привертаючи як іноземних туристів, так і місцевих жителів.

Високий рівень еластичності попиту у туристичному ринку відносно зростання рівня доходів може бути пов'язаний з кількома факторами. Людська потреба в відпочинку, зі зростанням доходів люди мають більше вільних коштів для витрат на розваги та відпочинок. Таким чином зростання доходів може стати стимулом для більшого попиту на туристичні послуги. При зростанні доходів споживачі можуть шукати нові та більш ексклюзивні туристичні враження. Вони можуть більше витратити на подорожі, розширювати межі своїх подорожей та обирати більш висококласні готелі та послуги. З підвищенням рівня доходів людей у розвинених країнах може збільшуватися міжнародний туризм. Люди можуть більше подорожувати за кордон для відпочинку та відкриття нових культур. Зростання попиту може також стимулювати розвиток туристичної інфраструктури, такої як готелі, ресторани, транспортні засоби та інші послуги, що відповідають зростанню попиту. Висока еластичність попиту може означати, що зміни в рівні доходів споживачів мають значний вплив на їхню готовність витратити гроші на туристичні послуги, що робить цей ринок чутливим до економічних змін [46].

Головним засобом сприяння розвитку лікувально-оздоровчого туризму на сьогодні є пропаганда здорового способу життя, який вважається важливим трендом у суспільному розвитку, тому логічним вважається створення стратегії для розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних напрямків для дітей, спрямованих на їхнє оздоровлення та підвищення самопочуття.

Лікувально-оздоровчий туризм для дітей вважається важливим напрямком, оскільки він сприяє комплексному розвитку молодших поколінь і підтримує їх здоров'я та добробут.

Лікувально-оздоровчий туризм допомагає покращити фізичне здоров'я дітей. Перебування на свіжому повітрі, рух та взаємодія з природою сприяють загартовуванню і підтримці загального фізичного стану. Такі туристичні подорожі сприяють розвитку психічного здоров'я, зменшують стрес та сприяють емоційному відновленню. Вони можуть допомогти в подоланні психологічних труднощів та покращенні самопочуття дітей. Групові подорожі сприяють розвитку соціальних навичок дітей. Вони навчаються співпраці, комунікації та взаємодії з ровесниками, що може позитивно вплинути на їх соціальний розвиток. Лікувально-оздоровчий туризм може включати в себе екскурсії та навчальні програми, що розширюють знання дітей про природу, історію та культуру. Це створює унікальні освітні можливості, які важко отримати в інших умовах. Відпочинок у природних лікувальних місцях може слугувати профілактикою захворювань та покращенням імунітету дітей. Лікувально-оздоровчий туризм сприяє формуванню у дітей поваги до природи і вихованню екологічної свідомості. Такі туристичні подорожі спонукають дітей до активного способу життя, розвиваючи інтерес до фізичних видів активності та спорту. Лікувально-оздоровчий туризм для дітей є актуальним і важливим елементом їхнього розвитку, сприяючи здоров'ю, розвитку особистості та соціальному взаємодії.

Одеський регіон має чудові природні ландшафти та узбережжя, що створює унікальні можливості для лікувально-оздоровчого відпочинку. Доступ до лікувальних закладів і клінік, що може забезпечити ефективне медичне обслуговування для дітей. Багата історія та культурна спадщина, яка може стати основою для розвитку освітніх та культурних програм для дітей. Місто Одеса і його навколишні райони приваблюють туристів своєю атмосферою, пам'ятками та розвагами, що може бути важливим для привертання сімей.

3.2 Рекомендації для збалансованого розвитку дестинацій

У попередні роки індустрія туризму була важко вражена обмеженнями, пов'язаними з пандемією COVID-19. Поступово розважальні заклади і туристичні об'єкти відновлювали свою роботу, однак це відбувалося за суворими карантинними обмеженнями. Незважаючи на глобальні труднощі, внутрішній туризм виявився ключовим фактором відновлення галузі протягом 2020-2021 років. Навіть при закритих кордонах і відсутності іноземних туристів в Україні в 2020 році відзначився зростанням внутрішнього туризму. За обсягом туристичного збору можна припустити, що туристичні потоки продовжують стрімко збільшуватися: у 2021 році зріст становив 24% порівняно з 2019 роком. Кількість іноземців, що перетнули кордон України у 2021 році, склала понад 4 мільйони, що на 26,3% більше, ніж в 2020 році, коли діяла карантинна обмеження через коронавірусу [48].

Зростання важливості туризму та загострення проблем, пов'язаних з його розвитком, приводять до необхідності розгляду змін та пошуку нових напрямків розвитку. Це викликає численні спроби адаптації основних положень і принципів концепції сталого розвитку до контексту туризму. Сталий розвиток втілює ідею досягнення гармонії між людьми, суспільством і природою, а також розв'язання протиріч між природою і суспільством, екологією та економікою, розвинутими та країнами які тільки розвиваються, а також врахуванням формованих потреб людей та розумних потреб. Взаємозв'язок та баланс економічних, соціальних, екологічних, інституційних і інноваційно-технологічних компонентів, спрямованих на максимізацію добробуту людини без ускладнення можливостей для майбутніх поколінь задовольняти свої потреби, є ключовими аспектами [49].

Розвиток оздоровчо-лікувальних дестинацій в Україні може бути ефективним, якщо враховувати різноманітні аспекти, такі як інфраструктура, медичні послуги, туристичний потенціал та управління. Роздивимося

рекомендацій для збалансованого розвитку лікувально-оздоровчих дестинацій:

1. Медичні послуги та експертиза. Забезпечення високого стандарту медичних послуг та наявність кваліфікованого медичного персоналу. Розширення спектру послуг, включаючи оздоровчі, реабілітаційні та профілактичні програми.
2. Інфраструктура. Забезпечення комфортної і безпечної інфраструктури для туристів та пацієнтів, включаючи готелі, транспортні засоби, парки та інші розважальні об'єкти. Розвиток медичної інфраструктури, зокрема сучасних лікувальних закладів та лабораторій.
3. Маркетинг і реклама. Активне маркетингове планування для привертання уваги туристів та пацієнтів з різних регіонів. Використання сучасних засобів комунікації для просування оздоровчих дестинацій.
4. Розвиток туристичної індустрії. Розширення туристичних послуг, таких як екскурсії, спортивні заходи, культурні події, які доповнюють медичний аспект. Співпраця з туристичними агентствами та готелями для створення пакетних пропозицій.
5. Ліцензування і регулювання. Запровадження строгих стандартів та ліцензій для медичних установ та медичного персоналу. Ефективне регулювання галузі для забезпечення якості та безпеки медичних послуг.
6. Вивчення інтересів та потреб місцевого населення. Аналіз потреб та очікувань місцевого населення для покращення доступності та реакції на розвиток оздоровчих дестинацій.
7. Розвиток партнерства. Встановлення партнерських відносин із місцевими органами влади, медичними установами та іншими зацікавленими сторонами для спільного розвитку.
8. Навчання та дослідження. Залучення до процесу навчальних закладів та дослідницьких центрів для сприяння розвитку новітніх методів та технологій у галузі оздоровчого туризму та медицини.

9. Екологічна стійкість. Збереження природних ресурсів та екосистем в місцях оздоровчих дестинацій. Розвиток та підтримка екологічно чистих технологій та практик у будівництві та управлінні.
10. Технологічні інновації. Впровадження сучасних технологій для покращення якості медичних послуг та забезпечення комфортного перебування туристів. Використання електронної медичної історії та інших інформаційних систем для ефективного взаємодії медичного персоналу та пацієнтів.
11. Розвиток спортивних та рекреаційних можливостей. Створення і підтримка спортивних ігрових площадок, трас для прогулянок та занять фітнесом. Організація спортивних заходів та турнірів, що привертають увагу активних туристів.
12. Співпраця з лікарнями та клініками. Встановлення партнерських зв'язків з місцевими лікарнями та клініками для обміну досвідом та ресурсами. Спільний розвиток медичних програм та обмін пацієнтами.
13. Участь громадськості. Залучення місцевого населення до процесів планування та впровадження проектів. Створення програм та заходів для підтримки місцевих підприємців та розвитку малого бізнесу.
14. Забезпечення доступності. Здійснення заходів для забезпечення доступності медичних послуг та оздоровчих процедур для різних соціальних груп. Розробка програм підтримки для тих, хто може потребувати фінансової або фізичної допомоги.
15. Міжнародна співпраця. Залучення іноземних інвестицій для розвитку оздоровчих дестинацій та медичної інфраструктури. Укладання міжнародних угод та партнерства для обміну технологічними та медичними інноваціями.

Ці рекомендації мають на меті забезпечити комплексний розвиток оздоровчо-лікувальних дестинацій в Україні, сприяючи якісному медичному обслуговуванню та покращенню туристичного привабливості регіонів.

Загальний підхід повинен бути інтегрованим та зорієнтованим на забезпечення якісних медичних послуг та приємного туристичного досвіду.

3.3 Розробка стратегії розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей

Перед початком розробки стратегії розвитку регіональних медично-оздоровчих туристичних напрямків для дітей необхідно провести SWOT-аналіз з метою виявлення потенційних переваг та негативних факторів, які можуть впливати на розвиток лікувально-оздоровчого туризму. У даному випадку SWOT-аналіз допоможе ідентифікувати можливі шляхи розвитку та уникнення можливих ризиків для цієї форми туризму.

SWOT-аналіз є важливим етапом в стратегічному плануванні розвитку лікувально-оздоровчого туризму для дітей в регіональних межах. Цей аналіз дозволяє систематично визначити внутрішні та зовнішні фактори, які можуть впливати на успішність проекту. На рівні потенційних переваг, SWOT дозволяє ідентифікувати ресурси, які можна максимально використовувати для зміцнення та просування регіонального медичного туризму. Це може включати наявність висококваліфікованих медичних кадрів, природних лікувальних ресурсів, інфраструктури для дітей та їх супровід. У контексті негативних чинників, SWOT допомагає виявити потенційні загрози та вразливості. Наприклад, можливі проблеми можуть включати недостатній рівень фінансування, конкуренцію з інших регіонів або негативний вплив змін у законодавстві. Аналіз також надає можливість визначити потенційні шляхи розвитку, використовуючи внутрішні переваги та усуваючи чи зменшуючи негативний вплив зовнішніх чинників. Це може включати створення маркетингових кампаній для привертання уваги, розширення медичних послуг або впровадження інноваційних програм для дітей.

Усе це в сукупності сприяє розробці стратегії, яка враховує усі аспекти та максимізує можливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму для дітей у регіоні.

Розглянемо SWOT-аналіз стратегії розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей у таблиці 3.3.1.

Таблиця 3.3.1

SWOT-аналіз стратегії розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних
 DESTИНАЦІЙ ДЛЯ ДІТЕЙ В ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - Природні ресурси - Лікувальні заклади - Культурні ресурси - Технологічні новації - Кваліфікований медичний персонал 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатньо розвинена інфраструктура - Обмеження доступності - Низька обізнаність - Сезонність
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - Розвиток туризму - Партнерства з організаціями - Підвищення медичного туризму - Можливість впровадження нових оздоровчих програм - Технологічні інновації 	<ul style="list-style-type: none"> - Конкуренція з інших регіонів - Економічні труднощі - Зміни в законодавстві - Воєнні дії - Пандемія та глобальні кризи - Кліматичні зміни

До природних ресурсів відноситься наявність гарних природних ландшафтів та узбережжя, які можна використовувати для оздоровчих заходів. Лікувальні заклади в нашому регіоні мають високу якість та доступність, вони можуть забезпечити необхідні медичні послуги для дітей. До культурних ресурсів відноситься багата історія та культурне надбання, що дозволяє розробляти різноманітні освітні та культурні програми для дітей.

До недостатньо розвиненої інфраструктури відноситься відсутність достатньої туристичної інфраструктури та зручностей для дітей та їхніх родин. Щодо обмеження доступності – недостатній обсяг транспортних засобів та обмежений доступ до туристичних місць, що обмежує потоки потенційних відвідувачів. Низька обізнаність – тут мається на увазі недостатня популярність серед батьків та опікунів про існуючі оздоровчо-лікувальні можливості для дітей в регіоні.

Під розвитком туризму мається на увазі зростаючий інтерес до оздоровчого та екологічного туризму який може привести до збільшення кількості туристів. Щодо партнерства з організаціями – співпраця з благодійними організаціями та неприбутковими установами для підтримки фінансування та розвитку проектів також може надати можливості щодо привернення уваги нових потенційних клієнтів. Під підвищенням медичного туризму, іде мова про залучення туристів, які шукають лікування та оздоровлення для дітей, з інших регіонів або країн.

Конкуренція з інших регіоні – сюди можна віднести інші регіони які можуть мати більш розвинуті програми та інфраструктуру для оздоровлення дітей. Що стосується економічних труднощів, то можливі труднощі, які можуть обмежити фінансову підтримку та інвестиції в проекти. В свою чергу зміни в законодавстві також мають певні загрози, вони можуть негативно вплинути на діяльність туристичних та лікувальних закладів.

Одеський регіон має значний потенціал для розвитку лікувально-оздоровчого туризму для дітей, завдяки своїм природним ресурсам та доступу до медичних послуг. Однак необхідно активно працювати над вирішенням слабкостей, таких як недостатня інфраструктура для дітей та низька обізнаність про можливості регіону. Пошук фінансування та ефективна маркетингова стратегія можуть сприяти подоланню цих викликів і розвитку лікувально-оздоровчого туризму для дітей в Одеській області.

SWOT-аналіз який наведено в табл. 3.3.1 дозволяє ідентифікувати ключові фактори, які можуть вплинути на стратегію розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в Одеській області. На основі цього аналізу можна розробити ефективні заходи для максимізації переваг та мінімізації негативних аспектів.

Ключовими факторами які можуть впливати на стратегію розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій є:

- медична Інфраструктура – доступність та якість лікувальних закладів: наявність сучасних медичних установ з високоякісним обладнанням та кваліфікованими медичними кадрами.
- інфраструктура для дітей – дитячі майданчики та розважальні зони. Створення безпечних та цікавих місць для відпочинку та розваг для дітей.
- природні ресурси та ландшафти - використання природних красот, максимальне використання природних ресурсів та привабливих ландшафтів для створення оздоровчих зон.
- туристичний потенціал регіону – культурні та туристичні атракції, розвиток туристичних програм, що охоплюють культурні та історичні пам'ятки, які цікаві для дітей.
- освітні та розвиваючі програми – навчальні можливості, розробка програм, які поєднують освіту та розваги для розвитку дітей.
- партнерство та співпраця – партнерство з лікарнями та школами, розвиток співпраці з медичними та освітніми установами для розширення послуг.
- маркетинг – привертання уваги батьків, розробка ефективних маркетингових стратегій для привертання сімей та підвищення обізнаності про існуючі можливості.
- економічний фактор – фінансова доступність для сімей, розробка програм та пакетів, які будуть доступними для широкого спектру сімей, враховуючи економічні можливості.
- зміни в законодавстві – відповідність законам і стандартам, слідкування за змінами в законодавстві та стандартах для забезпечення відповідності та безпеки.
- технологічні інновації – використання технологій для навчання та розваг, впровадження новітніх технологій для покращення якості послуг та вивчення.

Ці фактори мають велике значення при формуванні стратегії розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей, а їх взаємодія може визначити успіх та популярність таких дестинацій в регіоні.

Задача максимізації переваг та мінімізації негативних аспектів, виявлених у SWOT-аналізі, може включати в себе ряд конкретних заходів. Розглянемо пропозиції для розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в Одеській області на табл. 3.3.2.

Таблиця 3.3.2

Пропозиції для розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій

Максимізація переваг	Мінімізація негативних факторів
Розвиток лікувальних програм	Розвиток інфраструктури для дітей
Створення унікальних розважальних зон	Підвищення обізнаності про можливості
Культурні та туристичні активності	Партнерства з лікарнями та школами
Організація спортивних турнірів	Фінансова прозорість
Розвиток освітніх програм	Активна політика збору відгуків
	Адаптація до законодавства

Розвиток Лікувальних Програм. Впровадження спеціалізованих лікувальних програм для дітей з різними потребами, що використовують медичні ресурси регіону. Створення Унікальних Розважальних Зон. Розробка та реконструкція дитячих майданчиків та розважальних зон, щоб зробити їх цікавими та безпечними для дітей. Культурні та Туристичні Активності. Посилення туристичних та культурних програм для дітей, включаючи екскурсії, театральні вистави та інші заходи. Організація Спортивних Турнірів. Проведення спортивних турнірів та змагань для привертання уваги дітей та підтримки фізичної активності. Розвиток Освітніх Програм. Запуск та просування навчальних програм, які поєднують розваги та навчання для дітей.

Розвиток Інфраструктури для Дітей. Інвестиції в створення нових дитячих майданчиків, спортивних полів та безпечних зон для розваг. Підвищення Обізнаності Про Можливості. Маркетинг та рекламні кампанії для підвищення обізнаності серед батьків та опікунів про існуючі лікувально-оздоровчі можливості. Партнерства з Лікарнями та Школами. Розвиток стратегічного партнерства з медичними та освітніми установами для забезпечення найвищого стандарту послуг. Фінансова Прозорість. Забезпечення прозорості щодо вартості та фінансових можливостей для батьків, щоб зробити програми більш доступними. Активна Політика Збору Відгуків. Систематичний збір відгуків від клієнтів та впровадження змін на основі отриманих даних для постійного удосконалення послуг. Адаптація до Законодавства. Постійний моніторинг і адаптація до змін в законодавстві для забезпечення відповідності всім нормативам.

Ці заходи можуть допомогти зберегти та посилити переваги, виявлені у SWOT-аналізі, та зменшити вплив негативних аспектів на стратегію розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в Одеському регіоні.

Створення стратегії розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в Одеській області може допомогти не лише привертати більше туристів, але й сприяти здоров'ю та розвитку дітей.

Для подальшого створення стратегії було запущено анкетування серед рецензентів на тему зацікавленості людей в оздоровчих закладах для дітей. В опитуванні прийняли участь 100 осіб. Анкетування складалося з 12 питань та було надано особам які проживають у межах Одеського регіону які будуть наведені разом з відповідями у додатку А.

На рис. 3.3.1 наведено співвідношення у відсотках жінок та чоловіків які приймали участь в опитуванні. З поданої діаграми можна побачити, що більшість опитуваних рецензентів (67%) – жінки, а інші (33%) – чоловіки.

На рис. 3.3.2 наведено вікове співвідношення. За даними більшість опитуваних (59%) зазначили, що їм від 30 до 50 років, 36% відповіли, що їм від 18 до 30 років. І Лише 5% відзначили, що їх вік становить 50 та більше.

Вкажіть вашу стать

100 ответов

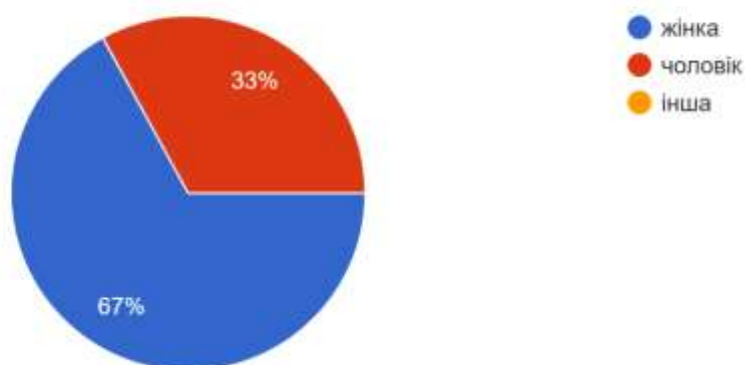

Рис. 3.3.1 Співвідношення у відсотках жінок та чоловіків які приймали участь в опитуванні

Вкажіть ваш вік

100 ответов

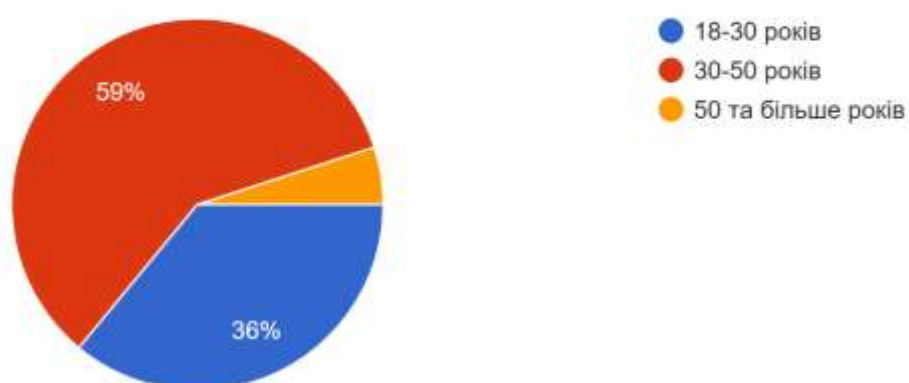

Рис. 3.3.2 Вікове співвідношення рецензентів

Чи є у вас діти?

100 ответов

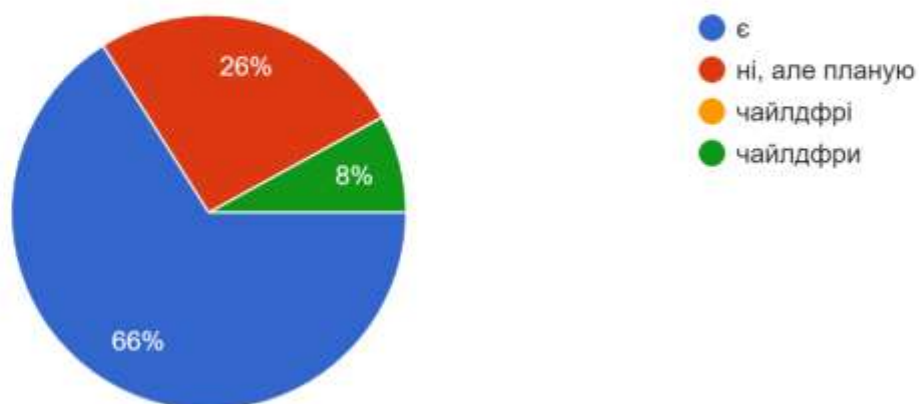

Рис. 3.3.3 Наявність дітей

З даної діаграми видно, що в більшості (66%) опитуваних є діти, 26% зазначили, що в них немає дітей, а ще 8% відповіли, що вони чайлдфрі.

Як часто ви шукаєте оздоровчі центри для дітей?

92 ответа

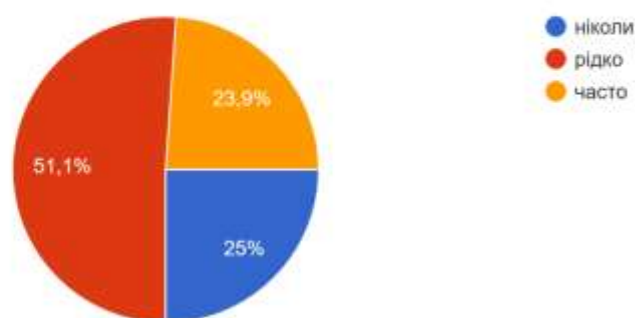

Рис. 3.3.4 Частота пошуку оздоровчих центрів для дітей

Щодо частоти пошуку оздоровчих центрів, більшість (51,1%) опитуваних дали відповідь, що вони рідко шукають такі центри, 25% зазначили, що вони ніколи не шукали такі центри і 23,9% відзначили, що часто шукають оздоровчі центри.

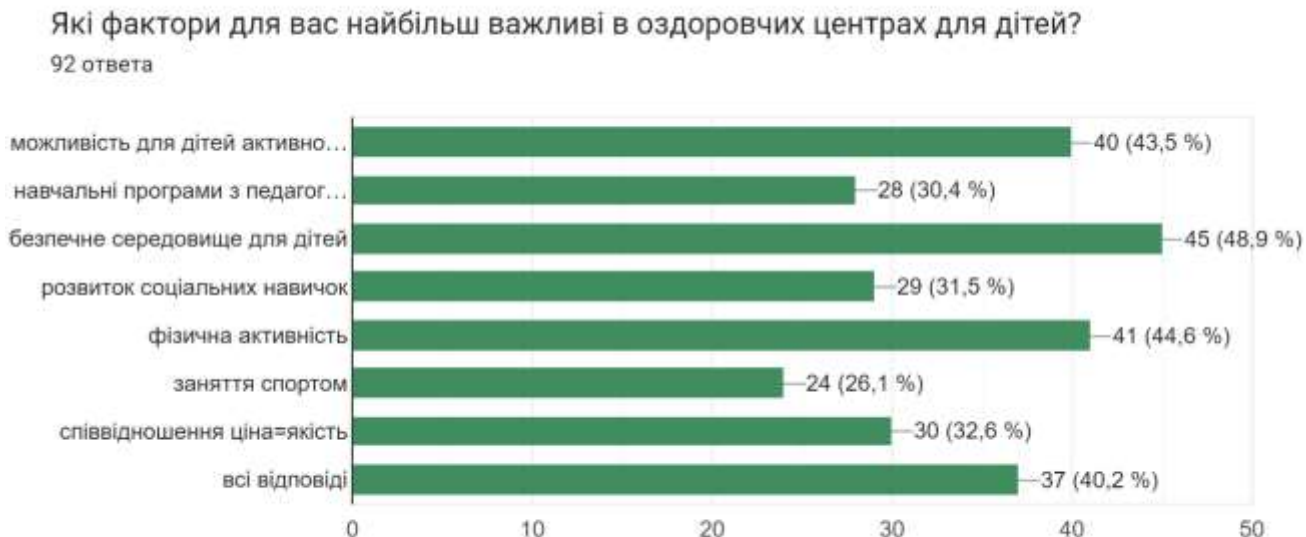

Рис. 3.3.5 Найважливіші фактори в оздоровчих центрах для дітей

Більшість опитуваних зазначили, що для них наявність таких факторів як безпечне середовище для дітей (48,9%), фізична активність (44,6%), можливість для дітей активно проводити час на свіжому повітрі (43,5%), та за всі представлені варіанти проголосувало (40,2%) опитуваних.

Чи були б ви зацікавлені в додаткових послугах для дітей в оздоровчому центрі, таких як музичні заняття, майстер-класи та інші?

92 ответа

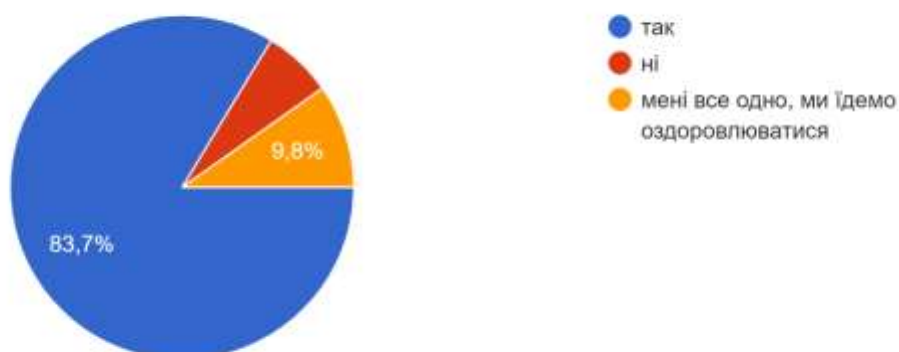

Рис. 3.3.6 Зацікавленість в додаткових послугах

Більшість (83%) опитуваних зазначили у своїх відповідях, що вони були би зацікавлені в додаткових послугах для дітей, таких як музичні заняття, майстер-класи тощо. 9,8% відповіли, що їм все одно чи будуть такі послуги та 6,5% рецензентів відзначили, що їм не цікаві додаткові послуги.

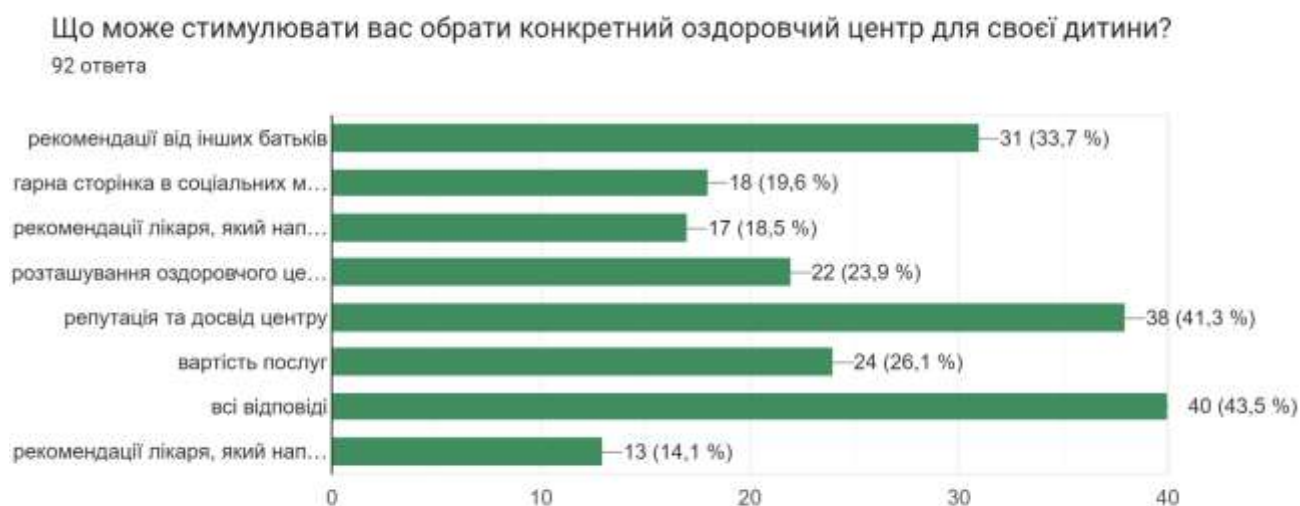

Рис. 3.3.7 Стимул обрати конкретний оздоровчий центр

Більшість (43,5%) рецензентів відповіли, що їх можуть стимулювати до вибору контурного оздоровчого центру всі надані відповіді. 41,3% відзначили, що їм важлива репутація центру.

На вашу думку, чи є важливим наявність в оздоровчому центрі для дітей спеціальних умов для дітей з особливими потребами?

92 ответа

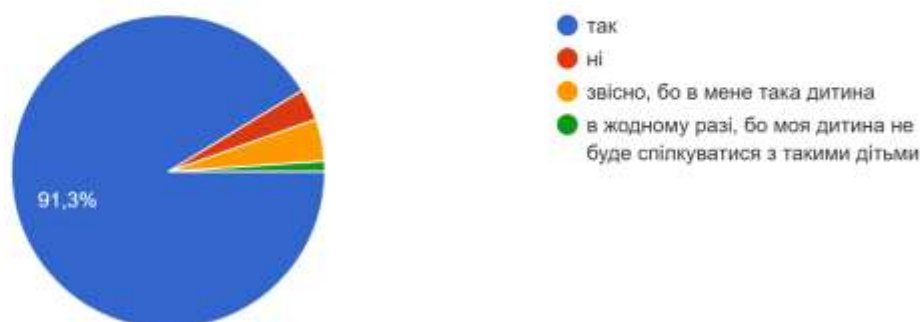

Рис. 3.3.8 Важливість наявності спеціальних умов для дітей з особливими потребами

Майже всі (91,3%) рецензенти відповіли, що дійсно наявність спеціальних умов для дітей з особливими потребами дійсно є важливою. 4,3% відповіли, що в них дитина з особливими потребами. Інші (4,4%) відповіли, що такі умови – не є потрібними.

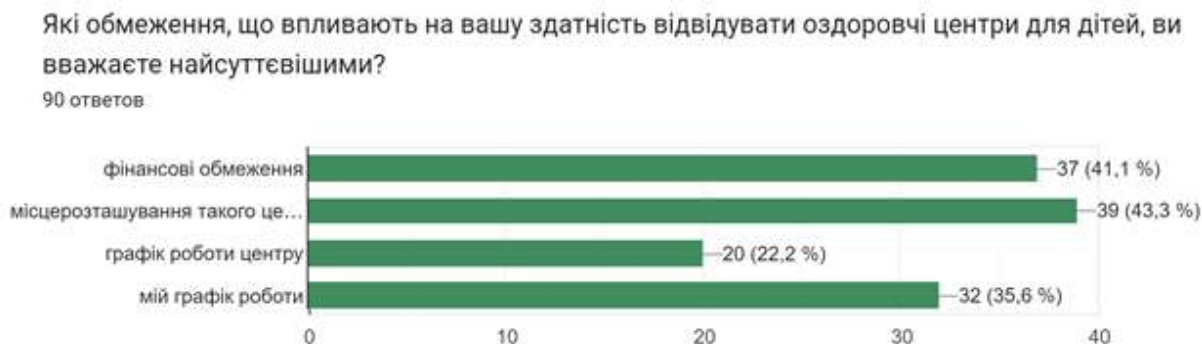

Рис. 3.3.9 Найсуттєвіші обмеження які впливають на здатність відвідувати оздоровчі центри для дітей

Більшість (43,3%) відповіли, що їх обмежує місце розташування таких центрів, також деякі (41,1%) відзначили, що в них фінансові обмеження. Інші (35,6%) відповіли, що на них впливає їх графік роботи та графік роботи центру.

Чи було б вам цікаво отримувати інформацію про оздоровчі центри для дітей через соціальні мережі або електронну пошту?
92 ответа

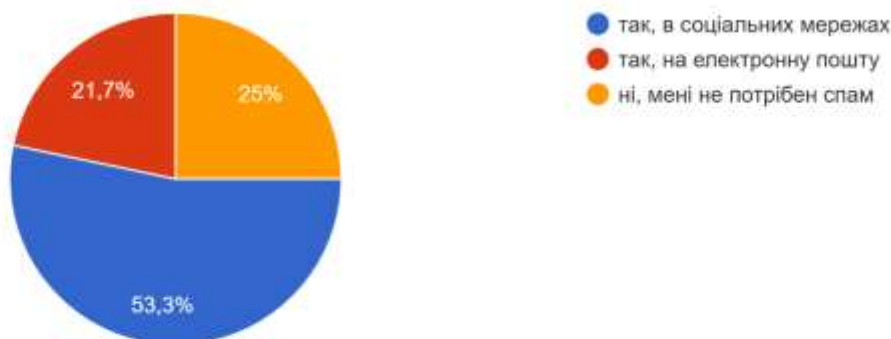

Рис. 3.3.10 Отримання інформації про оздоровчі центри

Велика кількість (53,3%) опитуваних відповіли, що вони хотіли би отримувати інформацію через соціальні мережі. Деякі (25%) зазначили, що їм не потрібен спам та інші (21,7%) зазначили, що хочуть отримувати інформацію про оздоровчі центри на електронну пошту.

На який період оздоровлення ви розраховуєте?

85 ответов

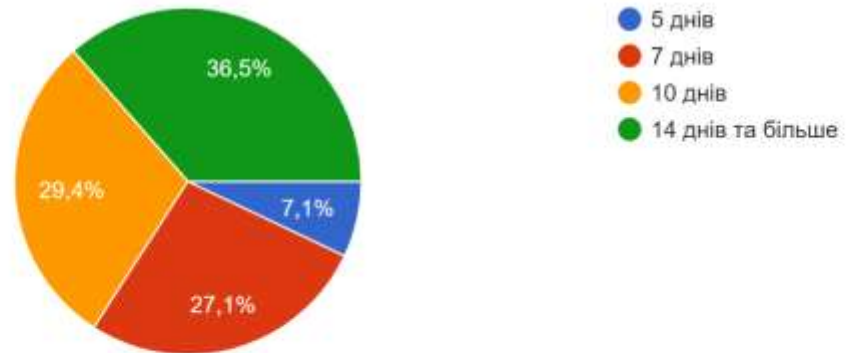

Рис. 3.3.11 Період оздоровлення

36,5 % респондентів відповіли, що розраховують на 14ти денний та більше період оздоровлення. 29,4% зазначили, що їх влаштовує термін у 10 днів. 28,1 відзначили, що хотіли би 7 днів витрати на оздоровлення. 7,1% відповіли, що 5 днів на оздоровлення буде достатньо.

Як ви вважаєте, якими мають бути ціни на послуги оздоровчих центрів для дітей, щоб вони були доступними для більшої кількості сімей? (ціну вказано за 1 день)

92 ответа

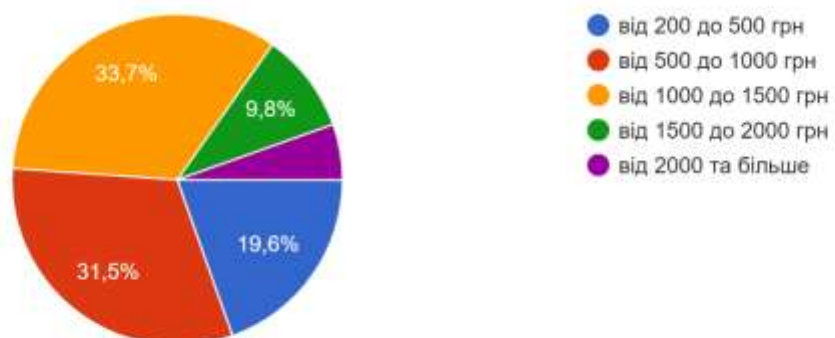

Рис. 3.3.12 Цінова політика

Щодо цінової політики, висновки наступні: 33,7% відповіли, що ціна від 1000 до 1500 грн (за 1 день) буде доступною для більшої кількості сімей; 31,5% зазначили, що сума в 500-1000 грн є доступною; 19,6% відмітили ціну в діапазоні 200-500 грн більш доступною.

Виходячи з аналізу даного анкетування можна сказати, що люди дійсно зацікавлені в оздоровчих центрах для дітей. Респонденти відзначили, що важлива безпека для дітей, наявність спеціальних умов для дітей з особливими потребами та розташування таких центрів. Щодо отримання інформації – багато хто відповів, що вони хочуть бачити її в своїх соціальних мережах. Період оздоровлення та ціна – загалом можна визначити, що більшість респондентів оцінює оптимальний термін оздоровлення на 10-14 днів і готова витратити від 500 до 1500 грн за день, при цьому відзначаючи, що більш низька цінова політика в діапазоні 200-500 грн також є зручною для частини опитаних.

Обґрунтувавши вихідні дані було прийняте рішення обрати санаторій «Куяльник» для покращення інфраструктури саме для дітей на території даного закладу, а також охопити освітні та розвиваючі програми які поєднують освіту та розваги для розвитку дітей. Санаторій «Куяльник» надає широкий спектр послуг для оздоровлення та лікування дітей, забезпечуючи їм унікальний досвід, спрямований на поліпшення здоров'я та підвищення імунітету. Завдяки природним процедурам, які використовуються в санаторії, малеча покращує своє фізичне самопочуття. На відміну від інших закладів, в санаторії «Куяльник» іде зосередження на індивідуальному підході до кожної дитини. Психологи, педіатри та вихователі ретельно вивчають особливості стану здоров'я та потреби кожного маленького гостя, що максимально полегшує процес оздоровлення та лікування. У санаторії використовуються різні передові методики терапії, спрямовані на підвищення імунітету та загальне зміцнення організму. Дієтичне харчування, що насичене вітамінами, разом із благотворним кліматом південного регіону, сприяє оптимальному фізичному розвитку дітей. Регулярні прогулянки на свіжому повітрі та

спілкування з однолітками не лише сприяють відновленню здоров'я, а й допомагають дітям соціально адаптуватися. Лікування чи оздоровлення в санаторному комплексі – серйозне питання для дітей та підлітків, і саме тому підхід у представленому закладі спрямований на створення невимушеного та дружбою наповненого середовища для маленьких гостей.

Мій проект створення нової послуги для покращення роботи санаторію з дітьми є важливим кроком для розвитку туристичного ринку України. Розширення та удосконалення пакета послуг може допомогти залучити більше клієнтів та підвищити конкурентоспроможність вашого санаторію.

Основна мета: розширити клієнтську базу шляхом додавання нових послуг для дітей та підлітків. Завдяки розширенню послуг зросте попит серед сімей які мають діточок, оскільки батьки будуть мати впевненість, що їхні діти отримують якісні рекреаційні та цікаві розважальні послуги під час перебування в санаторному комплексі «Куяльник».

Основні завдання:

- створення нових послуг для дітей та підлітків у санаторії.
- впровадження цих послуг у вже функціонуючий бізнес.
- зростання попиту на послуги у санаторіях.

Місце розташування: м. Одеса, Одеська область, вул. Лиманська 170.

Розглянемо етапи реалізації та створення нових послуг для дітей в санаторному комплексі «Куяльник». Для цікавого дозвілля в санаторії будуть відкриті два гуртки спортивний та гурток мистецтва. Комплекс гуртків буде мати назву – «Творчий Двір». Він повинен буде розміщуватися та функціонувати у приміщенні площа якого становить 60 м² в будівлі самого санаторію де це не буде заважати людям які лікуються. У спортивному гуртку діти будуть займатися лікувальною фізкультурою та різними спортивними активностями – вони будуть проходити на вулиці, а у холодну пору в приміщенні. У гуртку мистецтва діти та підлітки зможуть проявити себе у ліпці з глини, малюванні картин, складання орігамі та багато іншого. Також

будуть проводитися виставки робіт які будуть зроблені дітьми. Як додаткові послуги будуть включені майстер-класи та тематичні дні.

Розглянемо організаційний план. Графік роботи щоденно з 10:00 до 17:30. Робочий день буде тривати 7 годин і 30 хвилин з них 30 хвилини буде виділено на обідню перерву та відпочинок. Кількість робітників дозволяє працювати у графіці 2 через 2. Тобто, гуртки будуть працювати щодня. Пошук робітників буде виконуватися через сайти працевлаштування та при співпраці з ВЗО. Обслуговування відвідувачів буде проходити як спеціальному приміщенні до розташовані гуртки так і на вулиці. Для роботи гуртків знадобляться викладачі – для гуртку мистецтва (2 особи), для спорт-гуртка (2 особи) та медична сестра (2 особи).

Ефективне обслуговування клієнтів має на увазі використання різноманітних засобів і методів для забезпечення успішної угоди на надання послуги клієнту.

Робітники будуть підпорядковуватися безпосередньо директору санаторного комплексу «Куяльник». Тому, організаційна структура такого комплексу гуртків буде мати просту лінійну форму. Послуги які будуть надаватися в гуртках: заняття лікувальною фізкультурою, заняття легкою атлетикою, аеробіка, спортивні ігри, малювання, ліпка з глини, орігамі.

Даний проект є одним з варіантів розвитку санаторного комплексу «Куяльник» для дітей.

Щоб залучити більше сімейних туристів які мають дітей, як ідею було обрано будівництво дитячого майданчика на території санаторно-курортного закладу «Куяльник».

Для будівництва дитячого майданчика потрібно відвести територію де діти не будуть заважати відпочиваючим, та розважатися в своє задоволення. Для цього було обрано територію яка вказана на рис. 3.3.13 Територію позначено зеленим колом.

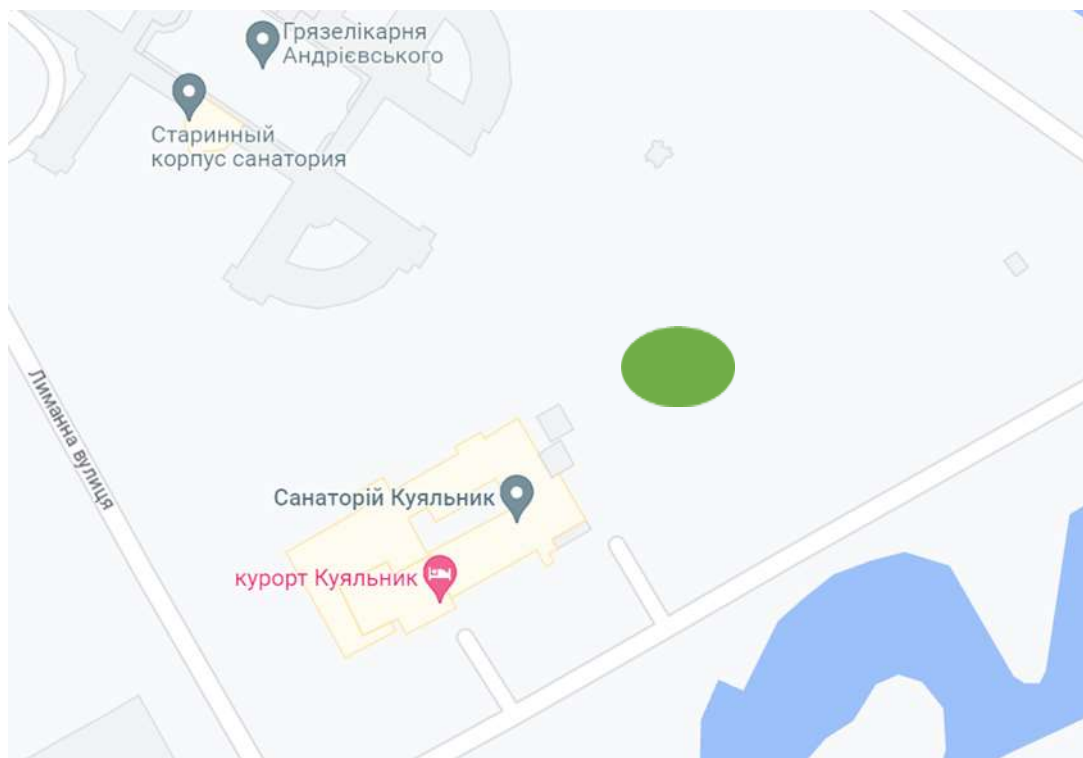

Рис. 3.3.13 Обрана територія для побудови дитячого майданчика

Таблиця 3.3.3

Складові та витрати

Найменування	Кількість, шт	Ціна за 1 од., грн.	Ціна всього, грн
1	2	3	4
Дитячий комплекс у формі корабля	1	497 800	497 800
Палада на майданчик			
Гойдалка вулична для дітей з обмеженими фізичними можливостями	2	27 500	55 000
Дитяча пісочниця кольорова з кришкою та навісом	1	8 800	8 800
Навіс, альтанка дитячий	1	80 000	80 000
Карусель дитяча	1	26 000	26 000
Лава вулична	5	2 000	10 000

продовж. табл. 3.3.3

1	2	3	4
Урна	5	4 000	20 000
Монтаж		150 000	
Всього		847 600	

У представленій таблиці наведено складові та витрати для дитячого майданчика які потрібні для його побудови та функціонування

Таким чином, для побудови нового дитячого майданчика потрібні: дитячий комплекс у формі корабля [50], гойдалки [51], пісочниця [52], альтанка [54], карусель [55], лави [53], урни [56]. Все на все це устаткування потрібно витратити 697 600 грн, а при додаванні ціни монтажу, потрібно - 847 600 грн.

Шляхи залучення коштів на побудову дитячого майданчика:

- державне фінансування, тобто уряд може виділити кошти на розвиток інфраструктури для дітей, включаючи побудову дитячих майданчиків. Це може здійснюватися через програми розвитку місцевих громад, соціального захисту дітей або інші державні ініціативи. Для отримання державного фінансування може бути потрібно подати заявку або пройти процедуру конкурсу.
- місцевий бюджет та місцеві ініціативи – місцева влада може виділити кошти з місцевого бюджету на побудову дитячих майданчиків. Це може стати результатом ініціативи місцевих жителів, активістів або організацій, які пропонують проект і залучають підтримку спільноти.
- благодійність та спонсорська підтримка, існують різні благодійні фонди, організації та приватні компанії, які можуть фінансувати проект побудови дитячого майданчика. Вони можуть надавати гранти, спонсорську підтримку або залучати спонсорів, які зацікавлені у підтримці дитячих проектів.

Тематичний дитячий майданчик є важливим елементом, що робить проект конкурентоспроможним та привабливим для дітей. Він може надати

додаткову цінність та особливий досвід для маленьких відпочиваючих у санаторії. Ось кілька аспектів, які підкреслюють його значення:

- зацікавленість дітей, тематичний майданчик з відповідною темою або дизайном може зацікавити дітей і спонукати їх до активної участі. Наявність цікавих ігрових елементів, структур, лабіринтів, гойдалок та інших атракціонів, пов'язаних з темою, зробить майданчик привабливим та захопливим для дітей, створюючи унікальну атмосферу.

- розвиток і творчість, тематичний майданчик може сприяти розвитку фантазії, творчості та соціальних навичок у дітей. Вони можуть вільно експериментувати, використовувати свою уяву та створювати різні ігрові сценарії, використовуючи тематичні елементи майданчика. Це допоможе їм розвивати креативність, проблемне мислення та співпрацю з іншими дітьми.

- підтримка батьківського відпочинку, якщо дитина зацікавлена та задоволена грою на тематичному майданчику, це може дозволити батькам відпочити і трохи розслабитися. Зацікавленість та зайнятість дітей може зменшити їхню залежність від постійної уваги батьків, дозволяючи їм мати більше вільного часу для власного відпочинку та відновлення сил.

- позитивне враження та рекомендації, якщо дитина має позитивний досвід та захоплюючий час на тематичному майданчику, це може призвести до задоволення її батьків. Радісні враження та хороші рекомендації про майданчик можуть збільшити популярність санаторію серед батьків і стати додатковим фактором конкурентоспроможності.

Загалом, тематичний дитячий майданчик може стати важливим елементом в покращенні санаторної діяльності для дітей, сприяючи їхньому розвитку, задоволенню та позитивному враженню від перебування в таких закладах.

Щодо маркетингу та просування. Даний вид послуг розраховано на сімейні пари з дітьми від 4 до 16 років та потребують якісного надання цих самих послуг. На підставі проведеного аналізу ринку, можна виділити кілька основних категорій потенційних клієнтів для подібних послуг:

- жителі міста та області;
- сімейні пари із дітьми;
- учні та школярі;
- туристи, що відвідують місто.

Цільовою групою споживачів «туристи, що відвідують місто» є всі відпочиваючі, які приїжджають до Одеси з метою відпочинку та рекреації. Кількість туристів у місті значна завдяки тому, що Одеса є популярним курортним містом, яке ідеально підходить для відпочинку будь-якої категорії людей.

Таблиця 3.3.4

Витрати на рекламу за 1 місяць

Вид реклами	Сума, грн
Інтернет-реклама	1 500
Друкована реклама	1 000
Співпраця зі школами, дитячими садками та іншими підприємствами	0
«Сарафане радіо»	0
Електронна розсилка	0
Всього	2 500

У таблиці можна роздивитися скільки коштів в майбутньому буде витрачено на рекламу.

Стратегія реклами та просування послуг наступна:

1. Використання популярних соціальних медіа платформ, таких як Facebook, Instagram, TikTok. Викладачі гуртків будуть знімати процес творчості та активності дітей в майбутньому. Щоб запуснути рекламу на старті, PR-менеджер буде знімати майстер-класи які будуть проводити безпосередньо керівники гуртків.

2. На правах співпраці (по бартеру) будуть задіяні блогери в яких цільова аудиторія – батьки в яких є дітки.

3. Афіліаційні програми (партнерські відносини з іншими компаніями або веб-сайтами, що стосуються розвитку дітей, для розміщення реклами гуртків).

4. Участь в виставках та подіях. «Творчий двір» буде брати участь в різних дитячих ярмарках або інших подіях, які пов'язані з активністю дітей, для презентації та залучення нових клієнтів.

Для підвищення лояльності клієнтів буде забезпечення високої якості надання послуг за рахунок кваліфікованого персоналу. Перше заняття для діточок буде по знижці в 50%.

Розглянемо ризики введення представлених гуртків у діяльність санаторію «Куяльник» у таблиці 3.3.5.

Таблиця 3.3.5

Можливі ризики введення нових послуг

Ризик	Опис ризику	Вплив на бізнес	Запобіжні заходи
1	2	3	4
Безпека та здоров'я дітей	Ризик травм або недоліків у забезпеченні безпеки та медичного обслуговування дітей.	Вплив на репутацію, правові проблеми	Забезпечення належної медичної або медсестринської служби, нагляду та безпеки.
Організаційні аспекти	Погане планування, організація та координація дитячих гуртків.	Затримки, незадоволення споживачів	Ретельне планування та організація персоналу, використання системи управління

продовж. табл. 3.3.5

Соціальні аспекти	Конфлікти між дітьми та проблеми соціалізації.	Незадоволення споживачів	Забезпечення сприятливого та безпечного середовища, усунення конфліктів, спільні активності та підтримка дружнього процесу під час занять
Задоволення потреб клієнтів	Недостатній рівень комфорту та дозвілля для дітей	Незадоволення клієнтів,	Забезпечення високої якості обслуговування, розробка різноманітних програм та активностей для дітей, введення нових ідей для розвитку дітей
Репутаційні ризики	Негативні відгуки та погана публічність, що впливають на репутацію	Зниження популярності, втрата клієнтів	Ефективна комунікація з батьками, моніторинг та аналіз відгуків

Розробка маркетингової кампанії, спрямована на конкретні сегменти ринку. У цьому випадку, це реклама та просування, які враховують потреби і бажання сімей з дітьми. Використання сучасних засобів комунікації для просування. Соціальні мережі, відеоматеріали, веб-сайти – все це може допомогти залучити увагу та зацікавленість.

Підкреслення безпеки та стабільності як ключових аспектів привабливості регіону для туристів. Це може включати забезпечення безпеки на території, інформування та реагування на можливі небезпеки.

Успішна маркетингова стратегія може допомогти вирізнитися на ринку та забезпечити сталість розвитку оздоровчо-лікувальної туризму в регіоні.

Висновок до розділу 3

У ході дослідження стратегії розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей було виявлено важливі аспекти, які визначають успіх та стабільність таких проектів. Перше відзначено у розділі – «перспективи розвитку оздоровчо-лікувального туризму в умовах нестабільної геополітичної ситуації». Дослідження підкреслило, що нестабільна геополітична обстановка може впливати на туристичні потоки та вимагає від учасників галузі гнучкості та стратегічного планування. Другий підпункт КРМ «рекомендації для збалансованого розвитку дестинацій» внесе вклад у практичні аспекти вирішення проблем, пов'язаних із сталістю та стійкістю розвитку оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій. Зокрема, рекомендації забезпечують баланс між розвагами для дітей та збереженням природного середовища, а також раціональним використанням ресурсів. Розділ «розробка стратегії розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей» визначає ключові напрямки та інструменти для досягнення успішної реалізації проектів. Він надає деталізовані рекомендації та кроки, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності та привабливості дестинацій для цільової аудиторії. У цілому, розділ про стратегію розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей вносить вагомий внесок у розуміння та реалізацію комплексних заходів, спрямованих на забезпечення успішності та сталості таких туристичних проектів.

Отже, висновки, отримані в результаті аналізу розділу «Стратегія розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей», вказують на необхідність комплексного та добре проробленого підходу до розбудови таких дестинацій. Нестабільність геополітичної ситуації, як виявлено в розділі, може становити серйозний виклик, але одночасно вона також вкрай важлива для врахування при стратегічному плануванні.

ВИСНОВКИ

КРМ на тему «Місце регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації» – складається з трьох розділів.

У даній кваліфікаційній роботі магістра проведено глибокий аналіз та обґрунтування місця регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації. Визначено, що нестабільність у глобальній політичній арені суттєво впливає на туризм загалом та на регіональні туристичні дестинації зокрема.

У першому розділі «Теоретичні аспекти регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей» було досліджено концепцію оздоровчо-лікувального туризму, види програм для дітей та роль регіональних дестинацій у розвитку цього напрямку. Результати досліджень свідчать про те, що регіональні оздоровчо-лікувальні туристичні дестинації можуть відігравати ключову роль у фізичному та психічному розвитку дітей, забезпечуючи їм не лише зміцнення здоров'я, а й позитивний вплив на соціальну адаптацію.

У другому розділі КРМ «Вплив нестабільної геополітичної ситуації на туризм» розглянуто аналіз факторів нестабільності та їх вплив на регіональний туризм загалом. Виявлено, що геополітичні конфлікти і нестабільність можуть призвести до зниження туристичного потоку, але також створюють нові можливості для розвитку регіональних дестинацій, які можуть стати альтернативними туристичними напрямками.

У третьому заключному розділі «Стратегія розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей» визначено основні ризики та можливості для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій у нестабільних умовах. Розглянуті специфіка маркетингу та просування дестинацій у нестабільних умовах, а також визначені перспективи розвитку оздоровчо-лікувального туризму в цих умовах. Надані рекомендації

для збалансованого розвитку дестинацій не лише підкреслюють необхідність створення атракцій для дітей, а й визначають, що збереження природного середовища та забезпечення сталого використання ресурсів є невід'ємною частиною успішної стратегії. Задоволення потреб дітей та їх батьків повинно поєднуватися з ефективним управлінням та врахуванням впливу на природні ресурси. Стратегія розроблена на основі санаторного комплексу «Куяльник» – дану стратегію можна впровадити для розвитку туризму в будь-якому регіоні України. Розробка стратегії розвитку, як описано в розділі, виявляється ключовим кроком у забезпеченні конкурентоспроможності дестинації. Деталізовані рекомендації і кроки, визначені в даному дослідженні, стають важливим інструментом для практичної реалізації стратегії, спрямованої на досягнення не лише економічного, але й соціального та екологічного ефектів.

На основі отриманих результатів розроблено рекомендації для збалансованого розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей. Запропоновано стратегічні кроки, спрямовані на забезпечення сталого розвитку та адаптацію до змін у геополітичній ситуації.

У цілому, робота виявляє актуальність та значимість розглядуваної проблеми в контексті нестабільної геополітичної ситуації та вносить вагомий внесок у розуміння та розвиток регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лікувально-оздоровчий туризм: актуальні цілі та сучасні підходи до організації. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/rutynsky7.htm
2. Wellness-туризм як інноваційна форма оздоровчого туризму. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali-konferentsij/sokol_0005.pdf
3. Сучасні аспекти розвитку spa-туризму. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/miho.htm
4. Медичний туризм. URL: <https://krayina.com/blog/news/medichniy-turizm>
5. Фізична активність: діти . URL: <https://phc.org.ua/news/fizichna-aktivnist-diti>
6. Діти і рух: Як фізична активність розвиває мозок. URL: <https://nus.org.ua/articles/dity-i-ruh-yak-fizychna-aktyvnist-rozvyvaye-mozok/>
7. Якими бувають дитячі хвороби та як їх лікувати . URL: <https://onclinic.ua/blog/kakimi-byvajut-detskie-bolezni>
8. Радіохірургічна система в Україні КіберНіж. URL: <https://mldc.vn.ua/news/>
9. Аналіз ресурсного забезпечення оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/ujae_2022_r04_a19.pdf
10. Психологічний туризм як стратегічний напрямок розвитку внутрішнього туризму в Україні в умовах війни. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/chuchko.htm
11. Державна служба статистика України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
12. Відпочинок у Причорномор'ї. URL: <http://asinfo.com.ua/odessa/>
13. Найкрасивіші міста України. URL: <https://styler.rbc.ua/ukr/puteshestviya/samye-krasivye-goroda-ukrainy-top-10-mest-1452597513.html>

14. Туризм в умовах повномасштабної війни. URL: <https://forbes.ua/lifestyle/turizm-v-umovakh-povnomasshtabnoi-viyni-kudi-ikhati-yakiy-napryam-obirati-ta-yak-planuvati-svoi-podorozhi-20102023-16759>
15. Важливість культурного туризму в Україні. URL: <https://fgritb.knukim.edu.ua/home/news/vazhlivist-kulturnogo-turizmu.html>
16. Вплив геополітичної нестабільності на розвиток туризму. URL: <https://doi.org/10.36477/tourismhospcee-5-1>
17. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. URL: https://tourlib.net/books_ukr/pucentejlo35.htm
18. World Travel & Tourism Council (WTTC) | Travel & Tourism. URL: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>.
19. The UNWTO Tourism Data Dashboard. URL: <https://www.unwto.org/unwto-world-tourism-barometer-data>.
20. UNWTO World Tourism Barometer: March 2022. URL: https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fspublic/202203/UNWTO_Barom22_02_March_excerpt_1.pdf?U1d1hw2v5Ga4TSml0KQRNbFKpr6mNygA.
21. Вознюк Ю. С. Воєнна історія України / Вознюк Ю. С., Литвин С. Х. – Київ, 2012.— 58 с
22. Національна система туристичної статистики. Туристичний барометр України 2020. URL: https://www.ntoukraine.org/nsts_analytics_ua.html
23. Тенденції розвитку сучасної геополітичної ситуації у світі. URL: <http://bintel.com.ua/uk/>
24. Крисаченко В. С. Геополітика. Науковий інструментарій українознавця. Довідник / В. С. Крисаченко. – К.: ННДІУВІ, 2012.
25. Вечерський В. В. Культурна спадщина України, 2022. URL: <https://vue.gov.ua>
26. Цей день в історії: Хроніка подій 2014 року. URL: <https://www.jnsm.com.ua/>

27. Постанова кабінету міністрів Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
28. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://covid19.gov.ua/>
29. Суспільне Новини. Опитування. Одеська область стала найпопулярнішою серед українських туристів. URL: <https://suspilne.media/135506-odeska-oblast-stala-najpopularnisou-sered-ukrainskih-turistiv-minkult/>
30. Санаторії України. URL: <https://sanatorii-ukrainy.com/ua/>
31. Про санаторій Куяльник. URL: <https://kuyalnik.com/about/>
32. Санаторії України. Санаторій ім. Чкалова. URL: <https://sanatorii.in.ua/chkalova/>
33. Санаторії України. Санаторій Біла акація. URL: <https://sanatorii.in.ua/bila-akacija/>
34. Санаторії України. Санаторій ім. Горького. URL: <https://sanatorii.in.ua/gorkogo/>
35. Санаторії України. Санаторій Лермонтовский. URL: <https://sanatorii.in.ua/ru/lermontovskij/>
36. Особливості маркетингу послуг туристичного бізнесу. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kobeleva.htm
37. Маркетинг в туризмі. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kobeleva.htm
38. Сутність маркетингу в туризмі. URL: https://tourlib.net/books_ukr/mark_tur01.htm
39. Найкращі клініки України. URL: <https://ua.bookimed.com/clinics/country=ukraine/direction=pediatrics/>
40. Устименко Л., Булгакова Н. Розвиток wellness-туризму та його вплив на трансформацію туристичної індустрії України. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм. 2019. № 2(1). С. 49-59.

41. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України: навчальний посібник. вид. 2-е. К.: Альтерпрес, 2010. 404 с.
42. Ветитнев А.М., Кусков А.С. Лікувальний туризм: навчальний посібник. М.: Форум, 2010. 592 с.
43. Заваріка Г.М. Курортна справа: навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 264 с.
44. Тенденції розвитку медичного туризму в умовах глобалізації. URL: [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-1\(4\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-1(4))
45. Вплив геополітичної нестабільності на розвиток туризму. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/tourism/article/view/1117/1054>
46. Глобальна геополітична нестабільність як чинник розвитку міжнародного туризму. URL: <https://visnyk-geo.knu.ua/wp-content/uploads/2018/09/71-5.pdf>
47. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. URL: https://tourlib.net/books_ukr/pucentejlo35.htm.
48. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Відновлення та розбудова інфраструктури». URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vidnaslidkiv-vijni/robochi-grupi>
49. Впровадження принципів сталого розвитку в туристичній індустрії. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2020/154.pdf
50. Дитячий комплекс у формі корабля Палада на майданчик. URL: <https://prom.ua/ua/p1818400281-detskij-kompleks-vid.html>
51. Гойдалка вулична для дітей з обмеженими фізичними можливостями. URL: <https://prom.ua/ua/p1635774754-kacheli-ulichnye-dlya.html>
52. Дитяча пісочниця кольорова з кришкою і навісом. URL: <https://prom.ua/p973632894-detskaya-pesochnitsa-tsvetnaya.html>
53. Лава вулична. URL: <https://prom.ua/p1477486328-lavochka-skamejka-15m.html>
54. Навіс. URL: <https://prom.ua/ua/p1352195364-naves-besedka-vmna002.html>

55. Карусель дитяча. URL: https://cicada.in.ua/ru/karusel-circle-kidigo?gad=1&gclid=CjwKCAjwkLCkBhA9EiwAka9QRq1vTgshXqxbStc8OqfuSinodfQtL8Y3zzHJiXikuODXeDSLwOvL4xoC2P0QAvD_BwE
56. Урна. URL: <https://rozetka.com.ua/336236950/p336236950>
57. Дитячі оздоровчі програми. URL: <https://odesa.dityvmisti.ua/grand-marine-medical-spa-hotel/kompleksnoe-ozdorovlenie-rebenka/>
58. Санаторно-оздоровча програма для дітей. URL: <https://ardenpalace.com/programs/prohrama-sanatorno-ozdorovcha-prohrama-dlya-ditej/>
59. Програма оздоровлення дітей у віці 5-12 років з енурезом. URL: <https://spakurort.com.ua/ozdovlennya-ditej-z-enurezom/>
60. Оздоровча програма паріння «Мойдодир». URL: <https://bannasadiba.com.ua/ozdorovcha-programa-parinnya-moydodir-607011948502c0693ef37118-60bdc2448faf3665100924cd>

ДОДАТКИ

Додаток А

Опитування

Яка ваша зацікавленість в оздоровчих центрах для дітей?

Вітати! Пропонуємо вам пройти опитування та таку важливу тему як оздоровчі центри для дітей.

Вкажіть вашу стать *

жінка
 чоловік
 інша

Вкажіть ваш вік *

18-30 років
 30-50 років
 50 та більше років

Чи є у вас діти? *

є
 ні, але планую
 чайлдфри

Як часто ви шукаєте оздоровчі центри для дітей? *

ніколи
 рідко
 часто

Які фактори для вас найбільш важливі в оздоровчих центрах для дітей? *

можливість для дітей активно проводити час на свіжому повітрі
 навчальні програми з педагогами
 безпечне середовище для дітей
 розвиток соціальних навичок
 фізична активність
 заняття спортом
 співвідношення ціна/якість
 всі відповіді

Чи були б ви зацікавлені в додаткових послугах для дітей в оздоровчому центрі, таких як музичні заняття, майстер-класи та інші? *

так
 ні
 мені все одно, ми ідемо оздоровлюватися

Що може стимулювати вас обрати конкретний оздоровчий центр для своєї дитини? *

рекомендації від інших батьків
 гарна сторінка в соціальних мережах
 рекомендації лікаря, який направляє на оздоровлення
 розташування оздоровчого центру
 репутація та досвід центру
 вартість послуг
 всі відповіді

На вашу думку, чи є важливим наявність в оздоровчому центрі для дітей спеціальних умов для дітей з особливими потребами? *

так
 ні
 звісно, бо в мене така дитина
 в жодному разі, бо моя дитина не буде спілкуватися з такими дітьми

Які обмеження, що впливають на вашу здатність відвідувати оздоровчі центри для дітей, ви вважаєте найсуттєвішими? *

фінансові обмеження
 місцезнаходження такого центру
 графік роботи центру
 мій графік роботи

Чи було б вам цікаво отримувати інформацію про оздоровчі центри для дітей через соціальні мережі або електронну пошту? *

так, в соціальних мережах
 так, на електронну пошту
 ні, мені не потрібен спам

На який період оздоровлення ви розраховуєте? *

5 днів
 7 днів
 10 днів
 14 днів та більше

Як ви вважаєте, скільки мають бути ціни на послуги оздоровчих центрів для дітей, щоб вони були доступними для більшої кількості сімей? (ціну вказано за 1 день) *

від 200 до 500 грн
 від 500 до 1000 грн
 від 1000 до 1500 грн
 від 1500 до 2000 грн
 від 2000 та більше

ДЯКУЮ ЗА ВІДПОВІДІ!

Додаток Б

Наукова складова

Стаття на тему «Аналіз ресурсного забезпечення оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації» була опублікована в Українському журналі прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 4. С. 134-139.

Тези на тему «Дозвілля дітей та молоді під час воєнного стану» було опубліковано у збірнику Міжнародного вебінару «Туризм як засіб реабілітації» та надано сертифікат участі.

Тези на тему «Актуальність розвитку рекреаційних послуг для дітей в готелях» було опубліковано у збірнику XII-та Всеукраїнської конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Інтеграційні та інноваційні напрямки розвитку індустрії гостинності».

Тези на тему «Маркетингові інновації у галузі українського туризму для підтримки сталості та відновлення туристичних дестинацій» було опубліковано у збірнику XI міжнародної науково-практичної конференції «Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття».

Тези на тему «Вплив глобальних криз на туризм і геополітику» було опубліковано у збірнику Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання в умовах трансформації публічного управління».

Тези на тему: «Культурний туризм як фактор відновлення в умовах воєнного стану» було опубліковано у збірнику I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України» та отримано сертифікат про участь.

Додаток В

Перевірка тексту на плагіат

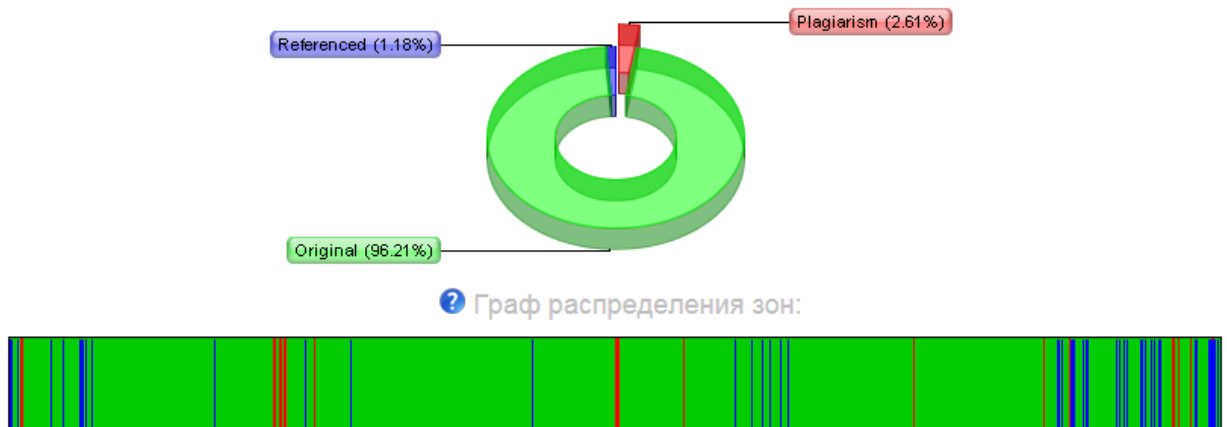
Кваліфікаційна робота магістра.

Тема: «Місце регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації»

Засіб перевірки Plagiarism Detector

Унікальність по фразам > 50 %

Унікальність по словам > 50 %

Керівники: _____
(підпис)

Ірина КРУПІЦА

(підпис)

Федір ТРИШИН

Здобувачка: _____
(підпис)

Світлана ЧЕРНОУСОВА

Додаток Г
Дитячий комплекс у формі корабля Палада

Додаток Г

Гойдалка вулична для дітей з обмеженими фізичними можливостями

Додаток Д

Дитяча пісочниця кольорова з кришкою і навісом

Додаток Е
Карусель дитяча

Додаток Є

Альтанка

Додаток Ж

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного бізнесу та рекреації

Освітня програма «Міжнародний туризм»

Презентація до

кваліфікаційної роботи магістра

на тему: «Місце регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних
дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації»

Кількість аркушів _____26_____

Здобувачка:

Світлана ЧЕРНОУСОВА _____

Керівники:

Ірина КРУПІЦА _____

Федір ТРІШИН _____

Одеса 2023

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА НА ТЕМУ: «МІСЦЕ РЕГІОНАЛЬНИХ ОЗДОРОВЧО- ЛІКУВАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ ДЛЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ»

- Метою дослідження є аналіз взаємозв'язків між туризмом для дітей і геополітичною ситуацією в Україні, а також у виробленні рекомендацій для покращення роботи туристичних дестинацій в таких умовах.
- Предметом дослідження є комплексний аналіз ролі і значення регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій у контексті туризму для дітей при наявності нестабільної геополітичної ситуації.
- Об'єктом дослідження є регіональні оздоровчо-лікувальні туристичні дестинації для дітей.

АПРОБАЦІЯ

- Стаття на тему «Аналіз ресурсного забезпечення оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей в умовах нестабільної геополітичної ситуації» була опублікована в Українському журналі прикладної економіки та техніки, 2022, Том 7, № 4, С. 134-139.
- Тези на тему «Дозволила дітей та молоді під час воєнного стану» було опубліковано у збірнику Міжнародного вебінару «Туризм як засіб реабілітації» та надано сертифікат участі.
- Тези на тему «Актуальність розвитку рекреаційних послуг для дітей в готелях» було опубліковано у збірнику XII-та Всеукраїнської конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Інтеграційні та інноваційні напрямки розвитку індустрії гостинності».
- Тези на тему «Маркетингові інновації у галузі українського туризму для підтримки сталості та відновлення туристичних дестинацій» було опубліковано у збірнику XI міжнародної науково-практичної конференції «Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття».
- Тези на тему «Вплив глобальних криз на туризм і геополітику» було опубліковано у збірнику Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання в умовах трансформації публічного управління».

- Термін «лікувально-оздоровчий туризм» може мати різні інтерпретації, і найпростіше його визначення можна подати так – це вид подорожі, спрямований на відвідування курортних регіонів з метою покращення здоров'я та проведення лікування.
- Лікувально-оздоровчий туризм є різноманітним і комплексним явищем, яке включає в себе подорожі до різних місць, де надаються медичні та оздоровчі послуги для поліпшення фізичного і психічного стану пацієнтів або туристів. Цей вид туризму став популярним завдяки розвитку медичної інфраструктури та підвищенню уваги до здорового способу життя.
- До основних аспектів лікувально-оздоровчого туризму включають: медичні послуги; оздоровчі процедури; природні ресурси; підвищення якості життя; профілактика та лікування.

- Оздоровчо-лікувальні програми для дітей мають на меті поліпшення фізичного, психічного та соціального здоров'я дітей, враховуючи їхні індивідуальні потреби та вік. До програм оздоровлення можна віднести наступні: фізична реабілітація, психологічна підтримка і терапія, соціальна реабілітація, здорове харчування і дієти, Спортивні програми і фізична активність, ігри та творчі терапії, екологічні табори та природні програми, інтегровані програми.
- Діти можуть користуватися різними оздоровчо-лікувальними програмами в залежності від своїх потреб та обставин. Важливо, щоб такі програми були належно адаптовані до індивідуальних потреб кожної дитини і проводилися під наглядом кваліфікованих спеціалістів.
- В Україні існують різні оздоровчо-лікувальні програми для дітей. Такі програми можуть бути реалізовані через наявну базу оздоровчо-лікувальних закладів.

- Україна є країною з багатою культурою та природними красотами, які пропонують різноманітні регіональні дестинації для подорожуючих.

- Сьогодні розвиток міжнародного туризму в Україні має значні проблеми через військовий стан у нашій країні. Військове положення призвело до збільшення напруження та нестабільності в країні, що негативно позначилося на ситуації з безпекою людини, що призвело до зменшення туристичного потоку через загрозу безпеки та обмеження свободи руху.

- Одним з основних факторів, що визначає туризм, є забезпечення відсутності загроз, захист і повна безпека туристів. У зв'язку з політичною нестабільністю у світі, актами тероризму, терактами та міжнародними конфліктами, подорожуючі змушені обирати найбезпечніші напрямки для відпочинку.

Територіальні конфлікти	Політична нестабільність
Економічні проблеми	Енергетична безпека
Міжнародні відносини	Екологічні кризи
Тероризм	Технологічні загрози

- Геополітична нестабільність має великий вплив на країни та різні сфери життя, включаючи туризм. Збройні конфлікти та військова агресія серйозно підривають безпеку, що впливає на туристичну індустрію. Проте важливо зазначити, що певні країни, навіть у важких умовах, продовжують розвивати та відновлювати туризм.

- Санаторій Кузьмич у місті Одеса конкурує з іншими санаторіями та закладами для відпочинку, які пропонують лікувальні та рекреаційні послуги.

- На регіональному та національному рівнях попит на туристичні послуги залишатиметься надзвичайно нестабільним, і в XXI столітті все частіше це пов'язано з політичними факторами. Серед них важливо виділити внутрішньополітичну нестабільність, тероризм та збройні конфлікти як головні чинники, що впливають на туристичний ринок.

- Лікувально-оздоровчий туризм для дітей вважається важливим напрямком, оскільки він сприяє комплексному розвитку молодших поколінь і підтримує їх здоров'я та добробут.

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - Природні ресурси - Лікувальні заклади - Культурні ресурси - Технологічні новації - Кваліфікований медичний персонал 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатньо розвинена інфраструктура - Обмеження доступності - Низька обізнаність - Сезонність
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - Розвиток туризму - Партнерства з організаціями - Підвищення медичного туризму - Можливість впровадження нових оздоровчих програм - Технологічні інновації 	<ul style="list-style-type: none"> - Конкуренція з інших регіонів - Економічні труднощі - Зміни в законодавстві - Воєнні дії - Пандемія та глобальні кризи - Кліматичні зміни

Максимізація переваг	Мінімізація негативних факторів
Розвиток лікувальних програм	Розвиток інфраструктури для дітей
Створення унікальних розважальних зон	Підвищення обізнаності про можливості
Культурні та туристичні активності	Партнерства з лікарнями та школами
Організація спортивних турнірів	Фінансова прозорість
Розвиток освітніх програм	Активна політика збору відгуків
	Адаптація до законодавства

Вид реклами	Сума, грн
Інтернет-реклама	1 500
Друкована реклама	1 000
Співпраця зі школами, дитячими садками та іншими підприємствами	0
«Сарафане радіо»	0
Електронна розсилка	0
Всього	2 500

Ризик	Опис ризику	Вплив на бізнес	Запобіжні заходи	Спеціальні заходи	Конфлікти між дітьми та проблемами соціалізації.	Незадоволені батьки/клієнти.	Забезпечення сприятливості та безпечного середовища, усунення конфліктів, спільні ініціативи та підтримка довгочасного процесу під час занять.	
1	2	3	4	5	6	7	8	
Безпека дитини/а дітей	Ризик травм або недоліків забезпеченні безпеки медичного обслуговування дітей.	Вплив на репутацію, правові та проблеми	Забезпечення належної медичної або медсестринської служби, нагляду та безпеки.					
Організаційні аспекти	Погане планування, організації та координація турнірів.	Затримки, незадоволені діти/батьки/співмачів	Ретельне планування організації персоналу, використання системи управління	Незадоволені батьки/клієнти	Недостатній рівень комфорту та безпеки для дітей	Незадоволені батьки/клієнти.	Забезпечення високої якості обслуговування, розробка різноманітних програм та активностей для дітей, зведення нових ідей для розвитку дітей	
				Репутаційні ризики	Негативна публічність, впливають на репутацію	Погана популярність, що впливає на аудиторію	Зниження популярності, що впливає на аудиторію	Ефективна комунікація з батьками, моніторинг та аналіз відгуків

- У першому розділі «Теоретичні аспекти регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей» було досліджено концепцію оздоровчо-лікувального туризму, види програм для дітей та роль регіональних дестинацій у розвитку цього напрямку. Результати досліджень свідчать про те, що регіональні оздоровчо-лікувальні туристичні дестинації можуть відігравати ключову роль у фізичному та психічному розвитку дітей, забезпечуючи їм не лише зміцнення здоров'я, а й позитивний вплив на соціальну адаптацію.
- У другому розділі КРМ «Вплив нестабільної геополітичної ситуації на туризм» розглянуто аналіз факторів нестабільності та їх вплив на регіональний туризм загалом. Виявлено, що геополітичні конфлікти і нестабільність можуть призвести до зниження туристичного потоку, але також створюють нові можливості для розвитку регіональних дестинацій, які можуть стати альтернативними туристичними напрямками.

- У третьому заключному розділі «Стратегія розвитку регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій для дітей» визначено основні ризики та можливості для регіональних оздоровчо-лікувальних туристичних дестинацій у нестабільних умовах.
- Розглянуті специфіка маркетингу та просування дестинацій у нестабільних умовах, а також визначені перспективи розвитку оздоровчо-лікувального туризму в цих умовах.
- Надані рекомендації для збалансованого розвитку дестинацій не лише підкреслюють необхідність створення атракцій для дітей, з й визначають, що збереження природного середовища та забезпечення сталого використання ресурсів є невід'ємною частиною успішної стратегії. Задоволення потреб дітей та їх батьків повинно поєднуватися з ефективним управлінням та врахуванням впливу на природні ресурси.
- Стратегія розроблена на основі санаторного комплексу «Куяльник» – дану стратегію можна впровадити для розвитку туризму в будь-якому регіоні України.
- Розробка стратегії розвитку, як описано в розділі, виявляється ключовим кроком у забезпеченні конкурентоспроможності дестинації.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

